

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

1701.

Hugo Samuelius.

KURRE.

Visor, Småberättelser

och

Reseminnen

af

FRITHIOF SANTESSON.

GLEERUPSKA UNIVERSITETSBOKHANDELN I LUND.
(HJALMAR MÖLLER.)

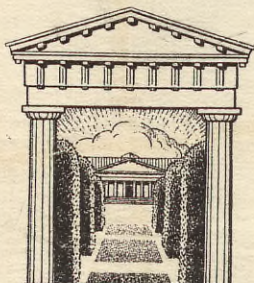
Olof Osterfors
4/11 30

UNIVERSITETS-
BIBLIOTEKET
UMEA

Östergren

14226

A.O.65.

EX LIBRIS
OLOF ÖSTERGREN

Forord.
Kurre.

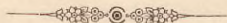
Visor, Småberättelser

och

Reseminnen

af

FRITHIOF SANTESSON.

ALMÅN
C. A. ANDERSON & CO. BOKTR.
1885

Kultur

Visare Samhällets

Bestämning

FRITHIOF SANDERSON

MALMÖ,
C. A. ANDERSSON & C:S BOKTR.,
1889.

Till Vårres läsare.

Förord.

Att "samla gammalt" har ju blifvit modernt i våra dagar och en hvar söker att följa med sin tid så godt han kan. Man framletar ur skräperrån allt, som kan hafva en gammalmodig anstrykning, och man uppställer och ordnar sina fynd efter bästa förmåga. I början åstundar man endast att bereda sig själf och sina närmaste någon trefnad genom erinringen om flydda tider, men i den mån samlingen växer och vinner intresse, ökas också begäret att förevisa den.

Det har gått samlaren och utgifvaren af föreliggande gamla minnen som så mången annan: han har genom vänlig uppmaning af en trängre vänkrets, för hvilken hans anspråklösa samling i början var afsedd, blifvit förmådd att bringa sitt lilla arbete till allmänhetens kännedom i den förhoppning, att det möjligen äfven der skall blifva mottaget med välvilja och benäget öfverseende.

Lund i November 1889.

Erithiof Santesson.

Förord

Allt förhållande, som på något sätt berör
den svenska kyrkan, och som i allmänhet
berör alla kristna, äro af största betydelse
och äro af största intresse för alla kristna.
I denna utgåva äro de viktigaste af dessa
förhållanden sammanställda och utgiva-
da i denna form. De äro utvalda af en
kommission af kyrkans ledamöter, som
har haft till uppgift att utreda och
sammanställa de viktigaste af dessa
förhållanden. De äro utvalda af en
kommission af kyrkans ledamöter, som
har haft till uppgift att utreda och
sammanställa de viktigaste af dessa
förhållanden. De äro utvalda af en
kommission af kyrkans ledamöter, som
har haft till uppgift att utreda och
sammanställa de viktigaste af dessa
förhållanden.

Stockholm, den 15 Mars 1888.

Carlson

Till Kurre's läsare.

Strax innan Kurre kom till lifvet,
så skälmskt begynte sångmön le —
ett gammalt löfte var ju gifvet
och hvad som lofvats måste ske —
och pappa, fastän gammal vorden,
tog sånggudinnan uppå orden.

Ty roligt är att vara pappa
och ha i hemmet sina små.
Men djupt i barmen käns det klappa
när en i verlden ut vill gå;
trots all den vård man hemma gaf den,
man vet ej hvad der blir utaf den.

Hvad skall nu blifva Kurre's öde?
skall han utställas på schavott
och sen förpassas till de döde,
fast lifvet knapt han skåda fått?
Ack läsare, förstår du piken,
så blif ej sträng uti kritiken.

Efter studentexamen i Lund
i December 18...

Lundagårds åldriga lindar
hvita som vålnader stå,
midvinters kyliga vindar
tyst genom kronorna gå.
Frusen är snön så den knistrar
gällt uti vandrarens spår,
Himlen är stjernprydd och gnistrar;
månen på stjernhvalfvet står.

Strålände står Carolina,
ljusets och bildningens härd,
omhvärfd af sönerna sina,
barn uti vetandets verld.
Modern dem kallat till möte;
mången gick lyckligt i hamn,
bergad i moderligt sköte,
sluten i broderlig famn.

Mången bedräglig förhoppning
släcktes i ungdomlig barm.
Lefnadens vår, nyss i knoppning,
kanske på blomning blef arm.
Vishetens stolta gudinna
nådigt mot alla ej ler,
ynnest med möda vi vinna,
lycklig är den som får mer.

Grupper af ungdom sig samla,
skämta och språka så gladt;
kryptan i templet det gamla
genljöd af klingande skratt.
Mången studentsång och visa
höras på gator och torg;
somliga lyckan beprisa,
andra blott döfva sin sorg.

Upplyst var "gula gemaket", *)
Kurre för qvällen var värd.
Glädjen stod högt uti taket,
sexan var redan förtärd.
Helan och halfvan och tersen
tömts af den svenska likör,
gamla bepröfvade versen
sjungits af jublande kör.

Kypare sirligt plantera
vinglas i glittrande krans
Bålen med glödgad madera
sprider i midten sin glans.
Röken af tobak sig ringlar,
blandar med vinets sin doft.
Lampan i skyarne dinglar
tätt vid det sotiga loft.

Vresigt i skänkrummet knarrar
grånade värden så sträng,
skänkjungfrun bleknar och darrar,
brådskar i flygande fäng.
Gubben på profglaset skakar,

---

*) Ett rum på stadshuset.

öser det skummande vin;
pipan ur munnen han makar,
läppjar med kännaremin.

Kurre vid disken orerar:

"bryggarn min aktning är värd,
varan jag sjelf approberar,
mottag af hyllning min gärd.

Vänskapen evigt skall råda
ostörd emellan oss två,
värdar vi äro ju båda —
farbror! säg, är det ej så?"

*

*

*

Midt uti ynglingaflocken
märks en förlegad "klasik",
fattig, det såg man på rocken,
likväl på kunskaper rik.
Tiden har sköflat hans hjessa;
enslighet blicken gjort skygg.
Mödorna forskaren pressa,
krökt är hans skrangliga rygg.

Ännu dock honom behagar
ungdomens fröjd någon gång;
minnen af framfarna dagar
väckas till lif vid dess sång.
Sången ger känslorna vingar,
sjelfmant han ordet begär.
Värden en skål han nu bringar,
talar såhär ungefär:

Hell dig, Apollos omhuldade skyddsling! dig helsa
vi alla.
Sångaresinnet af himmelen gifvet, förtjenar att prisas.
Djupt må du vårda den härliga gåfvan, missbruka
den aldrig
Yfs ej, men glöm ej ditt värde, ty högmod bragt
mången om lifvet,
liksom ock bristen på känsla af heder, ty menniskan
liknar

noten på tonernas stigande skala: ju mera i höjden
hufvudet ställes, ju närmare står hon till strecket
om halsen;

summan på texten lär blifva densamma ju lägre
hon sjunker.

Högt utaf mängden uppbäres talangen, med fara för
egarn;
sångarn så lätt ryckes med uti nöjenas brusande
hvirfvel.

Tröttna dock ej i de forskningen: schakter du ärnat
att bryta;

banan du valt är med törnen beströdd och så långt
är till målet.

Allvar och glädje i ljuf harmoni må få rum i ditt
hjerta;

något af hvarje dig göres behöf om du seger skall
vinna.

Sjung då, var glad, blif en äkta student, ack — men
blif något mera.

*

*

*

Bägarn i botten man tömmer.
Jordlivets oro och strid
gera vid glaset man glömmar;
framtiden hägrar så blid.
Kurre nu knackar i bålen,
vidgar för sången sitt bröst,
svarar med visan på skålen,
sjunger med ljudelig röst:

När studenten gått ed
bjuder gammaldags sed,
att han strax vitæ genus skall välja.
Hvar han vistas och bor,
hvad han tänker och tror
bör han sedan i korthet förtälja.

Nå väl an! så hör på:
ut i strid vill jag gå,
jag till krigareyrket mig gifver.
Ja, mitt val är bestämdt,
och mitt vapen är — skämt;
sorg och ledsnad jag dermed fördrifver.

Om de komma oss när,
vid mitt vapen jag svär,

vill jag fienden genast uppsåra.
Och till lön vill jag se
huru vännerna le
när jag segrat förutan att såra.

Men i drufvornas blod
vill jag styrka mitt mod;
bålens djup vill jag rekognoscera.
Under Bacchi banér
blir man lätt officer —
till kapten kan man snart avancera.

Flitig som en myra
såg han ofta styra
kossan hän till visdomsallan,
der han såg till lös
allt hvad som
drvaldes hemmets äressmellan.

Sällan såg han "svycka" —
sådan till gör lycka —
målet nådde han med heder;

Sångarn af kraftiga näfvar
gripes förutan försyn.
Buren på gullstol han sväfvar
högt upp i rökiga skyn.
Tåget vid marschen kring salen
stjelppte ett halft "dussin vin";
"slutad", skrek värden, "är balen",
stängde sin disk och gick in.

Nu blef ett sorl utan like,
tung blef den uppburna last.
Kurre, nyss kung i sitt rike,
störtas från tronen i hast.
Tillgångar funnos ju inga —
utdruckna bålar och glas —
gästerna undan sig svinga;
slutas så dagens kalas.

Kurres första kamrater.

Rulle.

Blek om kind var Rulle
som en hembakt bulle;
på parnassen blott han tänkte.
Blicken var så matt,
"enkeltjusarn" satt
jemt i ögonvrån och blänkte.

Flitig som en myra
sågs han ofta styra
kosan hän till visdomskällan;
der han fick till lifs
allt hvad godt som gifs,
dvaldes hemma dessemellan.

Sällan sågs han "zwyeka" —
sådan pilt gör lycka —
målet nådde han med heder;

rastlöst steg han opp
emot Pindens topp,
krönt med lagern steg han neder.

Redan andra dagen
köpte han sig lagen,
började studera jura.
Kursen gick galant,
han blef auskultant,
började för flamman kura.

Eld i barm hon närde
och hvad han begärde
hon så gerna ville medge.
Ett blef af de tu,
snart hon blef hans fru;
af de tu blef ock en tredje.

Sviribus.

Svirre, styf i nacken,
svängde lätt på klacken
uti dansen. Bland dansörer
stod han högt i rang,
och för sin talang
njöt han damernas favörer.

Men ej nog med dansen —
aldrig nånsin fans en
bättre stämman uti sången.
Solosång, duett,
trio och quartett
idkade han mer än mången.

Mången liten snärta
mistade sitt hjerta,
mången tärnas frid han störde,
när med stolt façon
sin inklinasjon
han till första valsen förde.

Ofta han och flammen
dansade tillsammans.
lyckliga i ungdomsvåren,
kom så en rival
hennes hjerta stal;
Svirre teg och svalde tåren.

Aldrig han dock glömde
den, hvars bild han gömde. —
Tiden gick och vandringsstafven
trött han lade ner,
dog uti misére
och tog sorgen med i grafven.

Fadern.

Fadern, gammal hedersknyffel,
ät och drack med god aptit,
älskade kalkon med tryffel,
men led aldrig af gastrit.
Såsom välbestäld magister
drog han vigt på femton pund
och bar haka utaf ister
redan innan han såg Lund.

Med sin längd, sex fot och fyra,
och en styrka minst för tre
han tillrätta kunde styra
uti hvarje demelé.

Ibland kämpar hela raden
fans väl knappast en gesäll
uti hela vida staden,
som ej kände fader L.

Af kamrater högt uppburen
uti samqväm var han visst,

ty fast trög utaf naturen
var han ändå humorist.
Skälmskt på munnen sågs han draga,
när man minde honom på,
att han hustru borde taga,
men han sporde blott: hvems då?

Uti gamla gardets kader
stod vår hjelte länge kvar;
för de unge som en fader
i decennier han var.
På sin krans af vissnad lager,
han sig hvilade med rätt,
ty han led utaf podager
och gick bort af lifvet mätt.

Samuel.

Samme var en man af värde,
sångare och god kamrat,
bitterhet han aldrig närde,
visste ej af oväns hat.

Bland de glada var han glader,
många vänner der han vann;
kunde också dra sin spader
uti whist och knack ibland.

Han af lifvet njöt behagen
doek med måtta och med sans,
skref kollegier på dagen,
var på qvälln der nöje fans.

Gerna såg han på en qvinna
som man ser på en juvel,
svårt han hade doek att brinna;
det var Sammes värsta fel.

Han som andra blef till åren,
bytte seder, skick och min
och fick silfver uti håren
se'n han gått vid skolan in.

Ungkarlskretsen blef allt trängre,
”lite hvar tog sig en fru”.
”Ensam blir jag icke längre”,
hördes Samme sucka nu.

”Ack! ett hjerta och en koja”
tänkte han och gick på lur,
och till sist en -- papegoja
han sig skaffade i bur.

Den starke.

Hjorton vintrar knappast var han,
när han angreps af en björn —
blott en liten pennknif bar han
uti fickan i ett hörn —
men som blixten vapnet blänkte,
och den starke minst en kvart
uti luden bringa sänkte,
stora bladet — det var klart.

Af den starke lärde mången
oerfaren, ung adept
blanda toddyn första gången
enligt mästartens recept:
”litet socker, något vatten,
riktigt sjudande förstås,
men för resten svart som natten
och så stor som den kan fås”.

Han vid toddyn förde ordet,
men var blyg vid en kopp te,

vid det läckra smörgåsbordet
tog han gerna en troké. *)
Men från regeln dock det hände
att man undantag fick se,
ty hur flaskan än han vände
blef det oftast en spondé. **)

Dock omsider glas och flaska
plötsligt han ur hågen slog,
började till "labbis" traska
och sin bergsexamen tog.
I studentens trånga kamrar
han ej mera fann behag;
nu han sitter väl och hamrar
uti bergens djupa lag.

---

*) En troké [— ∪] = en lång och en kort sup.

**) En spondé [— —] = två långa supar.

Han till bekämp blev mig
förtv. Hygiea.
som på honom nästast såg.
var hans duktiga.

Ett "stigt" Putte.

Lifvet tog han som en dans,
ej en enda kutte
i de glada lagen fans,
gladare än Putte.

Med en korpus som ett klot
på extremiteter,
var han cirka några fot
uti diameter.

Uti munnen var han vig,
modig, om det gällde,
men var bäst i såd'na krig,
der man endast skällde.

Ej studentens lif han fann
någonsin odrägligt;
studierna skötte han
när det föll sig lägligt.

Han till Eskulap blef måg,
förty Hygiea,
som på honom nådigt såg,
var hans dulcinea.

I sin ungdom på "apteek"
rörde han i diglar,
och när tålamodet svek,
"gjorde han i iglar".

Se'n som öfvad farmaceut
gjorde han mixturer;
nu som pröfvad terapeut
gör han underkurer.

Ett stycke krigshistoria.

”Andra tider, andra seder”, säga de gamle, då de anställa en jernförelse mellan deras ungdom och ålderdom, och de gamle ha nögt rätt.

På fyrtitalet kunde en lundastudent aldrig dricka för mycket, men väl tåla för litet. Att ”dricka ärligt” var en hederssak, som en och hvar borde beflita sig om. Man tärde som svampar och tyckte sig vara vid goda vätskor, men aldrig föll det väl någon in att tänka på de mera aflägsna följderna af omåttligheten. Den kroniska alkoholförgiftningen bekymrade man sig föga om, men den akuta var en neslig sjukdom, mot hvilken man borde härdas så mycket som möjligt.

”Dryckeskonsten” öfvades därför som sport redan från första studenttiden, och vid de täflingar, som anställdes till Bacchi ära voro de unge sportsmännen icke litet stolte öfver de äldre och erfarna kamraternas mentions honorables.

Bland de konststycken, som en nybörjare hade att genomgå, var ”pyramidprovet” ett af de vanli-

gaste. Härvid tillgick så, att tio fyllda punschglas placerades på hvarandra i form af en pyramid med fyra i basen och ett i spetsen, och när så byggnaden var färdig skulle innehållet till sista droppan inmundigas och pyramiden återigen uppbyggas med de tomma glasen, allt inom en dertill bestämd tid.

Särskilda visor, såsom: "Hvem skall denna vimpeln ha?" "Es geht ein Rundgesang", "Tag ditt glas i hand, säg din flickas namn" o. d. sjöngos för att lifva stämningen inter pocula, och vid sådana tillfällen höllo vanligen sällskapetets seniores kontroll öfver glasens ordentliga tömmande.

Sådan var tidsandan, hvarefter man hade att rätta sig, om man ville deltaga i det gladare kamratlifvet.

Utom examenskamraterna hade några äldre studenter med sin närvaro hedrat Kurres studentsexxa, hvilken derigenom fått en mera studentikos pregel än en vanlig "novischtillställning", och tack vare kontrollanternas uppmärksamhet, hade uppsluppenheten blifvit allmän bland gästerna, icke minst bland några tillfälligtvis inbjudna främlingar. Sedan desse "tagit öl för ärende" hade de vid afresan på natten inbjudit värden och ett par af hans kamrater till Malmö, och dervid låtit undfalla sig

några ord om revanche o d., men icke desto mindre accepterades bjudningen, och följande dag begåfvo sig Kurre, Rulle och "Fadern" med friska viljor till den goda grannstaden.

Dagen var vacker och slädföret ypperligt, sång och skämt förkortade vägen och snart svängde de lefnadsglade studenterna under munter bjellerklang in på gården till Hvilan.

På detta ställe, der man nu finner en utmärkt undervisningsanstalt för allmogens bildningssökande ungdom, hade det spirituella elementet ännu icke hunnit göra sig gällande, det var det spirituösa som herskade, och spiritus rector uppträdde i form af en gemytlig värdshusvärd, som var allmänt känd för sin originalitet. Ej underligt då att man gjorde en liten afstickare för att få göra en intressant bekantskap och uppvärma sig vid en liten brylå.

Det var eget nog att se den korpulente, men vige gubben, der han satt uppkrupen i ett soffhörn med ena foten och ena benet uppdraget inunder sig samt med händerna hopknäppta om andra benets knä, berättande om andra studentgenerationers glada upptåg på deras utflygter till Hvilan.

Men man hade redan uppehållit sig allt för länge, bålen måste tömmas i hast och i den muntraste sinnesstämning anlände man till Malmö.

* * *

Strax vid infarten till staden sågs i fönstret till en bagarbod ett anslag, af hvilket man fick veta, att der fans "allahanda nya tébröder".

Dessa, tyckte man, kunde väl också vara värda att göra bekantskap med, och återigen gjordes ett uppehåll, hvarunder Kurre steg in i boden, der en rödbrusig, storslagen bagarfru var sysselsatt med att forma kakor för julens behof. "Det fins ju nya tebröder här?" sporde han och tog på sig sin allvarsamaste min.

"Jaha", svarade frun och tog fram en korg bröd.

"Nå, men fins här inga gamla kaffesystrar?" invände den förre, under det han försigtigtvis närmade sig dörren. Att frågan skulle upptagas som casus belli, var ju helt naturligt, och knappt var sista ordet uttaladt förr än stormakten utan föregående krigsförklaring började utslunga sina projektiler i form af råa pepparnötter mot den djerfve fridstöraren, som hals öfver hufvud måste retirera till högkvarteret. Men äfven detta bombarderades af den förföljande fienden under höga stridsrop som framkallade en hjälptrupp af två bagaregesäller och en pojke, hvilka genast intogo en offensiv ställning och gjorde min af att storma lägret.

Då reste sig och nedsteg den vredgade Fadren och vid blotta åsynen af hans väldiga gestalt togo de förskräckta angriparne till flykten, men eftersattes och upphunnos i bageriet, under det den egent-

liga hufvudstyrkan fortfarande höll stånd på stridsplatsen.

Rulle hade hittills suttit stum och åhört stridslarmet, men under tiden hopsamlat degklimparne till en liten boll, och ansåg väl nu äfven sig böra spela en roll på krigsteatern.

Han var skicklig biljardspelare, och sedan bollen blifvit placerad på ena handen stöttes den med en fingerknäpp rakt i milieun på madamens fylliga anlete, der den fastnade och för en stund hämmade det häftiga ordflödet. Den stackars uppnäsiga frun råkade med detsamma taga en öfverhalning i snön och gjorde en ömklig figur, der hon satt och erinrade om en helstekt gris med ett äpple i munnen.

Sedan Fadren stolt och triumferande återvänt och intagit sin plats, fortsattes färden, hvarunder han berättade att den morskaste af gesällerna blifvit hufvudstupa neddoppad i ett tråg med deg.

"Nå, men protesterade han icke mot en så våldsam behandling?" invände någon af sällskapet.

"Förmodligen", svarade den lugne segraren, "det kunde jag ju icke höra, men jag tyckte mig se luftbubblor uppstiga ur degen, så nog pladdrade han dernere."

*

*

*

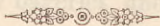
De muntra vännerna hade emellertid uppnått Fiecks hotell, som var målet för färden, och afstegoder, icke litet förvånade öfver att icke blifva mottagne och välkomnade af värdarne

Man fick dock upplösning på gåtan när källarmästaren sjelf inträdde och presenterade sig som vice värd under förklaring, att de egentliga värdarne för tillfället icke voro riktigt presentabla, ty medan de väntat på sina gäster vid de fyllda bälarna, hade de velat öfva sig i det s. k. pyramidprovet, hvilket nog icke bekommit dem väl.

Då det ansågs ganska problematiskt om de den dagen skulle blifva i stånd att göra les honneurs, beslöto Kurre och Rulle att utan vidare återvända till Lund, sedan Fadren, som i alla fall ärnat tillbringa julen i Malmö, åtagit sig att för de nyfikna främlingarne explicera det i studentspråket så ofta förekommande ordet "kuggning".

Hemfärden gick med svindlande fart och bagarboden saluterades med trenne ljudeliga klatschar, men vid Hvilan hejdades man ånyo af den välvillige egaren, som fått besök af en yrkesbroder från Lund, hvilken var lika sällskapslig och om möjligt ännu mer originel än värden sjelf.

På glödgadt vin och mustiga historier sparades icke, och först sedan man blifvit fullproppad af beggdera tilläts man att fortsätta resan och anlände sent omsider till Lund, der man hamnade i Kurres hem.

Dagen efter.

Morgondimman börjat tjockna,
allvarsam är dagens min,
men när andra stjernor slockna,
tittar "morgonstjernan" in. *)

"Herre! tempus est legendi,"
stammar väckarn på latin;
Kurre ryter: "nej bibendi,
Dock jag hatar glödgadt vin".

"Skaffa "bultis", minst en kanna,
godt och väl om det förslår;
kopparslagarn på min panna
hamrar allt hvad han förmår.

Må han vidga då med hammarn
hjernkontoret några tum!

*) En rödhårig väckare, känd under detta namn.

att uti den trånga kammarn
framtidsvisdom må få rum.”

”Men för tusan hör nu Rulle!
du min hedervärde gäst,
kan just undra hvad som skulle
kunna lindra pinan bäst.

Medicin jag föreskrifver
för oss båda om du vill,
ordinatio mea blifver:
en i papper inlagd sill.”

Patienterna på stunden
för sitt onda söka bot
i en källare der kunden,
alltid vänligt togs emot.

Som en gentleman det egnar
på sin trappa värden står,
ber om ursäkt för det regnar,
frågar höfligt hur man mår.

Uti källaren arbeta
Bröder utaf hvar sitt skrå,
skraddarmästaren herr Z
och skomakaren herr A.

Skräddarmästarn ifrigt tager
utaf flaskan sina mått,
och sin risp i botten drager
herr skomakarn lika brådt.

Kyparn, som ej rösten sparar,
ifrån köket ropar: "gris!?"
"det är jag", skomakarn svarar
och ur dosan tar en pris.

Ganymeden duken sopar,
vill väl göra svart till hvitt;
"fårahufvud!?" gossen ropar,
skräddarn svarar "det är mitt".

Af och an emellan borden
tredje kunden *) går helt stum;
stolt, som råde han om jorden,
fast han eger ej en tum.

Ej han viker af för hackor,
tituleras kandidat,
aversion han bär för brackor
utom då han bjuds på mat.

---

*) Kandidat F-n, hvars valspråk var: genom stolthet
vinner man kvinnohjertan.

Eskulap han länge dyrkat,
men har jemt begärt uppskof
hvarje gång, när herskarn yrkat
att få se ett kunskapsprof.

Aldrig än han lindrat smärtan,
ej förstår han skänka ro,
men har krossat qvinnohjertan
med sin stolthet, skall man tro.

Och fastän han går och sprätter
i eländets uniform,
näsan han i vädret sätter
som en sjökaptän i storm.

Huru länge än han kryssar
ikring bränvinsbordets hörn,
frestad af de varma kyssar,
han till slut ändå tar törn.

Faran genast observeras,
källarmästarn gör sin rund.
Strandsatt våghals snart bogseras
ut från bränningarnes grund.

Fri pasage skall ju beredas,
vägen snart nog öppen står
och nykomlingarne ledas
in på samma villospår.

* * *

*

Garçonen vid skänken re'n diskar
vinglasen af åldrig façon,
husbonden docerande hviskar
till gossen i faderlig ton:

"När riktigt man vill vara höfflig,
man säger: var så obligeant!
men snyt dig min vän! du är snöflig,
och sådant är icke galant."

"Var artig mot alla och sedig,
gif akt på hvarendaste vink,
i skick och façoner var ledig;
se glad ut, var liflig och flink."

"Och nu ibland ädlaste slagen
i källarens djupaste hvalf,
af "champis" — som ej är uppdragen —
du hemtar en hel och en half."

”Sätt korkskrufven rätt i buteljen,
så skall det dig alltid gå väl;
tre fridagar får du i helgen
att lifva din kropp och din själ.”

* * *

*

Af flaskor snart samlas kohorter
kring bålen, att offra sitt blod
af drufva, dock mest utaf porter,
som utgöt sin väldiga flod.

Förbindligast värden nu frågar
med hänsyn till rumlet i går,
om herrar studenter han vågar
att bjuda hvad, huset förmår.

Tre kunder, som kunna sentera
ett skämt som är harmlöst och godt,
han önskar att få presentera
och väntar på samtycke blott.

Förslaget på stund accepteras
och genast en ”silfverhals sprang”.
Vid bålen snart fraterniseras,
man helsas vid bågareklang.

Och värden hörs knacka i bålen
och tala för akademien;
studenterna svara med skålen
för idkarne af industrin.

"Säg brackor!" inföll kandidaten,
"och spara onödig honör" —
i dag vardt han lurad på maten,
och hunger ger dåligt humör. —

"Nog hörs att "novischer ni ären,
af såd'na man vett ej begär
dock kanske med tiden ni lären
hvad bracka egentligen är."

Att stäffa hans giftiga tunga
var värden ett fåfängt besvär
förr'n Kurre begynte att sjunga
en visa, som lydde så här:

Allt förändras ju med åren,
modet ständigt vaxlar om;
rocken snart blir grå i håren
utaf bara ålderdom.

Om kredit man ber
skräddarn spefullt ler,
svarar, "på sin höjd én jacka";
sådant svar ger väl en bracka.

Tidens tand, som allting fräter,
skonar ej vårt stöfvelpar,
och skömakarn ständigt träter,
när man inga pengar har.

Sulning man begär,
men skomakarn svär,
att han vill ej mer än klacka;
sådan karl är väl en bracka.

Uti gamla, nötta kläder
känner ingen oss igen.
Fast med slitet stöfvelläder
är man gäst på källaren;
man i bordet slår,
ingen det förstår;
får man ohörd stå och knacka,
då är kyparn väl en bracka.

Dock måhända målet vinnes
och sitt glas man kanske tömt --
ej en enda skilling finnes,
börsen har man hemma glömt --
blir då värden vred
och ger det besked,
att på dörr'n man skall sig packa;
då är äfven han en bracka.

Vips skräddarn klef upp och tog ordet,
men värden strax bjuder: "sitt ned!
med benen i kors uppå bordet,
ty så är ju skräddeles sed."

Nu mäster föll ned med ett dunder,
på bordet han kunde ej stå;
skomakarn låg redan inunder
och snarkade uti en vrå.

Bref till Rulle.

Min gamle vän och min bästa frater!
hvad man är lycklig! hvad man är fri!
när man beskyddas af Alma mater
och skolgångstiden är väl förbi.

Hvar gång jag möter en liten småtting
med sina böcker inunder arm,
jag tänker flux på karbas och rotting;
jag fryser först och blir sedan varm.

Men du må tro, nu är etwas anders,
jag stiger upp först när jag har lust
och tar en pipa utaf "Svarfvanders"
och pröfvar tobakens ljufva must.

Jag har en gammal omtänksam faster
och hon har gett mig en fin present,
en hel kardus utaf "Ystad knaster"
jag fick den dagen jag blef student.

Nog ser man ofta min lampa brinna
i nattens timma så gruffigt sen
jag har till sällskap en nyckfull qvinna—
jag menar boken af fru Carlén.

Men vetenskaperna åt sitt värde
Jag lemnar sorglöst till nästa år;
jag tänker alltid att med de lärde
tids nog bekantskap man göra får.

När skolans klocka begynner pingla
och manar skolpilten till galopp
helt lugnt jag doppar min saffranskringla
uti min rågade kaffekopp.

Och sedan tar jag min käpp i handen
och en "la Fama" utur en strut;
den mörkblå mössan med hvita randen
jag sätter på mig och kilar ut.

På promenaden i går det hände,
jag såg två pyttor uti en bur;
vid flickpensionen jag plötsligt vände,
den gången hade jag riktig tur.

Vid samma ruta uti ett fönster
jag varsnar Hedda och Greta med,
och Hedda låtsade rita mönster,
men blicken skälmskt öfver mönstret gled.

Bref till Rulle.

När jag ser skälmsstycken hos de unga,
så blir jag alltid så hjertans glad,
men är man glad så vill man ju sjunga,
och jag beslöt gifva serenad.

På qvällen fick jag ihop en trio,
som uti sången var riktigt slängd
vid Heddas hem var den klockan tio,
och då var gårdsporten redan stängd.

Men innanför bodde just den väna,
som skulle höra vår ömma bön,
och därför föllo vi ned på knäna
uti den nyfallna djupa snön.

Med hufvudknopparne under porten
och alla lemmanne utanför,
en serenad gafs af prima sorten;
sjelf sjöng jag bassolot: "din jag dör".

Men mycket mera du skall få höra,
som jag i brevet ej nämna må,
Om intet annat du har att göra,
sänd några rader till tuus K.

Du vet att visor jag gör för ro skull,
jag följer ännu min gamla sed;
nu har jag gjort en, som heter "Oskuld"
och som postskriptum den följer med.

på bänken sitta du,
nyss slutad var lektionen
och från ej hemmas var.

"Fort, skrytade Greta,
slog lektionen
och började att leja
på hyllan i en bok.

"Se här är paradiset,
det kan man nog förstå."
"Den talan bär du priset,"
de ropade båda två.

"Så sant som jag vill leva,"
så lilla Greta svär,
"är detta moder Eva"
och Adam är den her.

Öskuld.

G två flickor i pensionen
på bänken sutto qvar,
nyss slutad var lektionen
och frun ej hemma var.

"Fort, skynda!" sade Greta,
slog lexan i en krok
och började att leta
på hyllan i en bok.

"Se här är paradiset,
det kan man nog förstå."
"Den tafflan bör ha priset",
de ropa båda två.

"Så sant som jag vill lefva",
så lilla Greta svär,
"är detta moder Eva
och Adam är den der."

"Nej vet du," sade Hedda,
du har visst inte rätt;
de äro ju ej klädda,
man irrar sig då lätt.

Ja, tro mig, bästa Greta!
det är nu svårt förstå
hvad lätt man kunnat veta,
om de haft kläder på."

Magisterpromotion i Lund

i Juni 18...

Generalrepetition till den såkallade promotionsakten, som fordom uppfördes af apolloönerna vid våra universitet, var nyss avslutad i Lunds domkyrka, och som ett tecken till fulländad visdom hopslogo magistrarne sina gamla folianter med ett väldigt dån och aflägsnade sig åt skilda håll.

De sista orgeltonerna af en festmarsch, som nyss skakat det gamla tempelhalvvet, dogo småningom bort och skymningen utbredde sin dunkla slöja öfver parnassen, då plötsligt ett kvinligt väsende uppenbarade sig der uppe bland rosorna i lagerlunden.

Man kunde vara frestad att tro det var någon af sånggudinnorna, som varit ett osynligt vittne till sina älsklingars förehafvande, kanske Thalia sjelf, som velat öfvervara repetitionen till den endast hvart tredje år uppförda akten. Men nej, det var endast

en jordisk varelse, hvares minne dock en gång blifvit förevigadt af skalden *) då han sjöng:

”Stolt öfver intet du är; en växande mossa på klippan fastän grön är dess färg, mossan blir mossa ändå.

Akta dig, sätt ej din näsa för högt, den skinande
solen

bränner dess mopsiga tipp, solen är näsvis ibland —
Icke fångslar din blick, den är som en kråkas i
toppen

af det lummiga träd, Cynthias dufvor bebo.”

Ja, det var lilla mamsell Rora, som lade sista hand vid sitt dekorationsarbete på parnassen.

* * *

*

Ute i Lundagård som stod i sitt flor och fylldes af vällukt från de blommande lindarna, syntes ännu inga promenerande främlingar, ty i utkanterna förmärktes ännu verkningarne af dagens brännande junisol, som nyss infångat sina sista strålar. Då och då syntes en brådskande pedell med en papperslunta genomila lunden, och några artillerister och musikanter, som blifvit reqvirerade från Kristianstad för att gifva vederbörlig knalleffekt vid den stundande festen, stodo sysslolöse och betraktade den

---

*) Assar Lindeblad.

gamla muren vid Sandgatan, kanske undrande om den kunde ha större motståndskraft än Jerikos i världen. Men i den lummiga kastanjallén sutto tvenne studenter och en kandidat och studerade morgondagens program.

"Ja, min kära Harald! sade Kurre under det han hopvek sitt program," jag lyskönskar dig till väl avslutad examen!"

"Likaledes! likaledes!" inföll Anders Peter.

"Tack ska' ni ha", sade Harald "men min examen är just ingenting att hurra för, ty mina kunskaper äro knappast större nu än då jag nyss hade aflagt studentexamen. Mina latinska skripta voro briljanta enligt hvad man sagt mig, men man måtte vara van att få dylika, ty någon misstanke om smuggling kom icke i fråga hos vederbörande.

Hos professor X. hade jag tagit privata lektioner för ett admittitur i hans ämne, men då jag gjorde honom uppmärksam på att det skulle skada hans anseende om det blef bekant att han icke kunnat bibringa mig högre kunskaper, så höjdes betyget till approbatur.

Hos Y. och Z. fick jag betyg så godt som utan tentamen, då jag ju i allt fall enligt deras förmenande icke kunde hafva någon nytta af deras ämnen på min framtidsbana. Och min gradualdisputation! — jag vet i denna stund icke hvarom den egentligen handlade mina argument, som jag

lärt mig utantill, voro ju författade af en annan, och extra opponenterna hänvisade jag till präses, på latin förstås.

Ja, hela min examen är humbug från början till slut, men som sagdt är, den är afslutad och ett glas "champis" kan den väl ändå vara värd. Följ med till "Stadt", så dricka vi ett glas tillsammans, vi ha ju för resten så mycket annat att dricka för.

* *

*

Källarsalen på stadshuset var alldeles uppfylld af promovendi, som välkomnade sina anhöriga från när och fjerran, men i det lilla rummet bredvid slogo de tre sist ankomne sig ned och kunde der ostörde få språka om ett och annat.

"Nå Harald, din fästmö kommer väl till promotionen?" sporde Anders Peter.

"Ja, tyvärr är hela familjen att förvänta", svarade vännen. "Prostinnan, min blifvande svärmor, som jag icke kunnat lida från första tiden jag konditionerade i prestgården, har låtit mig veta, att hon tänker begagna båda mina rum för familjens behof och jag får söka mig plats hvar jag kan, men så skola de också få sköta sig sjelfva, det lofvar jag, och icke ärnar jag taga någon notis om herrskapet."

"Nå men din snälla, rara fästmö?" sporde Anders Peter med ett medlidsamt deltagande, "hvem skall taga hand om henne?"

"Gör du det," svarade Harald likgiltigt, "du spelar riddare förträffligt, det såg jag då vi under mitt sista vistande i prestgården voro bjudna till ditt föräldrahem i klockaregården; din uppmärksamhet mot min fästmö vid det tillfället förrådde något mer än vanlig klockarekärlek."

"Ja, men goda du, icke går det an att lemna dem så der vind för våg. Ifall du är upptagen på annat håll, så står jag med nöje till dina anhörigas tjänst och skall blifva deras ciceron hela dagen, om du så önskar. Hvad dig sjelf beträffar, så står mitt rum till din disposition."

"Nå ja, du gamle skälm, man tar dig icke der man släpper dig. Skål emellertid! och tack för alla glada minnen både från skolan och universitetet. Våra vägar komma väl hädanefter att gå åt skilda bäll, men stannar du hemma i sommar, så hoppas jag du blir marskalk på mitt bröllop.

"Heder och tack! men jag tänker vi träffas väl ännu en gång innan du far; jag ärnar infinna mig vid den allmänna tillställningen i botaniska hagen i morgon eftermiddag. Här afbröts samtalet af en inträdande pedell, som öfverlemnade en lista till Harald.

"Pengar och återigen pengar", mumlade denne.

"Gör ingenting när man har en rik svärfar,"
hviskade Anders Peter.

"Farväl så länge! jag måste gå hem och ordna
mitt rum för att värdigt kunna emottaga dig."

* * *

*

Skön och strålande ingick promotionsdagen och redan tidigt på morgonen strömmade skaror af högtidsklädda landtbor in till staden. Utanför tullen stod Anders Peter och spejade ut åt vägen, som nästan ständigt skyndes af tjocka dammoln, hvilka försvårade upptäckten af det ekipage, som han sökte bland de många ankommande.

Kurre, som af nyfikenhet gjort vännen sällskap på hans rekognoscering, låg i gräset och förfärdigade en fana af hans rödblommiga näsduk, då man plötsligt varnade ett föremål som befans vara prostens "berlinare". Bredvid kusken satt kontraktsprosten själf med sjöskumspipan i munnen, en lastingskaskett på hufvudet och nattrock utanpå kaftanen. Inuti vagnen sutto prostinnan och hennes dotter, mamsell Emerentia, med matkorgen på fötterna, på kuren vickade damernas hattaskar, vid sidan af kuskbocken hängde prostens läderfodral, som innehöll felbhatten och presikragen, och på baksätet stod en koffert fastsurrad vid fodersäcken.

Hastigt nappade Anders Peter till sig fanan, som han svängde i luften under det han springande och hojtande sökte att uppnå ekipaget, hvilket tycktes öka farten sedan ett tydligt "rappa på" låtit sig förnimma från det inre af vagnen.

Men på baksidan af kuren såg man genom en liten rund glasruta ett vänligt menniskoöga, som medlidsamt betraktade Anders Peters snabblopningsprof, och uppmuntrad deraf ansträngde han sina sista krafter och uppklätrade på hösäcken med fanan i hand. I galopp bar det af med ekipaget genom tullen, och förföljd af gatpojkar, som hurrade för "komejanterna", stjelpte det på storgatan. Lyckligtvis blefvo de åkande oskadde, men vagnen blef ramponerad, prestosten, smörkoppen och medvursten rullade om hvarandra på gatan och locket till prostens hattfödral hade tappats.

Vid Kurres ankomst till olycksstället blef han presenterad för herrskapet och biträdde vid bergningen. Anders Peter bjöd arm åt damerna och prosten kastade nattrocken af och började justera sin klädsel, men hatten fans ej i fodralet; en gatpojke hade tryckt den ned för ögonen på en annan, och prestkragen hade han bundit kring halsen på honom.

"O, mon dieu!" utbrast prostinnan, "hvilken horribel skandal! Och Harald! hvarför är han icke här? hur understår han sig att göra sig skyldig till ett sådant manquement?"

”Min nådiga fru kontraktsprostinna,” invände Anders Peter under det han sneglade på mamsell Emerentia, samling till processionen, i hvilken han måste deltaga, försiggår just nu, men om jag får ledsaga herrskapet till hans bostad, som är här strax intill, så blir det god tid att göra toilett innan processionen inträder i kyrkan, och på Haralds skrifbord skall herrskapet finna inträdeskort till parnassen.

* *

*

Klockringningen förkunnade att processionen skred mot kyrkan, hvars alla ingångar voro strängt bevakade af universitetets ”corps de garde”. Ändtligen öppnades de gamla kopparportarne till stora ingången, processionen skred in, hillebarderna blixtrade i luften och gardet kämpade en förtviflad strid mot den stormande populasen under det kantaten uppstämdes på orgeln.

Harald vexlade i förbigående en blick med sin utkorade, men hennes mors försök att göra sig bemärkt med näsduksviftningar misslyckades.

Kantaten var slut, promotor började sitt föredrag och prostinnan var idel öra, men för att ostörd kunna njuta af hans vältalighet tillslöt hon ögonen och i sin andakt märkte hon ej att hon tappat sin kikare i golvet, förr än hon sjelf gick samma väg

när primus bekransades och första kanonskottet dun-
drade. När Harald nalkades målet och stod i tur
att lagerkrönas, klef hon upp på bänken och juste-
rade sin kikare, men råkade dervid i delo med en
bakom sittande bondgumma, som var nog tilltagsen att
vilja se en skymt af sin son, som var med bland
dagens hjeltar. Då inga föreställningar verkade på
frun, fattade gumman tag med båda händer i hennes
mantilj och slet och ryckte som om det gäلت att
”dra kläder” till mangling, och endast några kraftiga
sparkar kunde förmå henne att släppa taget.

Under det primus höll sitt latinska tal, gaf
prostinnan sitt bifall tillkänna med ständiga nick-
ningar, men när ultimus uppläste sina verser till
qvinnan, kunde hon icke återhålla ett halfhögt
”charmant”.

När den högtidliga akten var slut och de in-
bjudna damerna aflägsnade sig, mötte Anders Peter
vid utgången för att å Haralds vägnar till hans
fruntimmer öfverlemna inträdeskort till festen i bo-
taniska hagen och balen på stadshuset. Prosten,
som befann sig bland hospites i processionen, om-
händertogs af Harald sjelf för att introduceras vid
festmiddagen.

*

*

*

Festlig och leende utbredde botaniska trädgården sin gästvänliga, blomstersmyckade famn, men de vanliga praktfulla växterna stodo obemärkta, öfverglänsta och öfverträffade af de lefvande blommor, som från Lundagård liksom ur ett ymnighetshorn strömmade in och utbredde sig i rörliga festoner.

Ikring blommorna fladdrade här och der några vanliga fjärilar och bland dem var Anders Peter, men snart hade man att förvänta en hel svärm af "apollofjärilar", ty kanondundret på stortorget antydde att de materiela behofven blifvit tillfredsställda.

En och annan började redan att anlända, och hvarje gång prostinnan under promenaden med sin dotter och Anders Peter passerade utgången, kastade hon oroliga blickar öfver Lundagård för att om möjligt upptäcka prosten och Harald, medan de unga tu icke hade blickar för annat än hvarandra.

Ändtligen varsnades prosten vid ingången, men icke i sällskap med Harald, utan arm i arm med tvenne andra glada magistrar kom han med hatten på nacken och gnolande på marseljäsen.

"Mitt herrskap!" utropade prostinnan, "tiden är långt framskriden, ser jag, vi måste kläda oss för balen. Det vore kanske så godt att gå bakvägen ut, så hafva vi ju icke så långt till vår bostad."

Prosten letade länge och väl efter sin gumma, men förgäfves.

* * *

Fullmånen stod midt öfver stortorget och belyste en grupp förbönder, som rastade under natten. Gubbarne snarkade i sina vagnar, men på en höbundet satt Anders Peter tankfull och blickade på månen.

Sprittande dansmelodier ljödo från den rikt eklärerade stadshussalen och alltsomoftast såg han sin dyrkade Emerentia i dansens hvirflar sväfva förbi de öppnade fönstren. Hur gerna hade han icke velat deltaga i nöjet, men den ädla danskonsten hade han tyvärr aldrig fått lära.

Det var redan sent på aftonen, men ännu hade Harald icke synts till på balen. Kurre, som fört hans fästmö i en vals stod just i begrepp att ledsaga henne till modren då någon med båda händer bakifrån sakta fattade henne om lifvet och höll henne tillbaka.

"Vågar man anhålla om nästa polka?" frågade den djerfve, som naturligtvis icke kunde vara någon annan än fästmannen.

"Jag ärnar icke dansa mer i afton," svarade fästmön med en kall blick under det hon frigjorde sig och öfverlemnade sig åt sin valsör.

Harald, som ännu var i besittning af sitt goda middagshumör, följde modigt efter, trots de blickar af eld och lågor, som ljungade honom tillmötes, då han nalkades prostinnan.

"Jaså, gunstig herrn är ändtligen här!" utbrast hon då hon fått honom inom örfilshåll, "du har

verkligen förmått att göra dig förtjent af lagerkransen, ser jag, men du har icke förstått att göra dig värdig de uppoffringar och depenser, vår familj fått vidkännas för att bereda dig tillfälle att förvärfva den."

"Åh, är det så, då afstår jag den gerna," svarade Harald under det han aftog kransen, "den är nyttig till hvarjehanda, den kan användas på både kryddsill och kallops, för öfrigt tillhör ju lagren vältalighetens gudinna; tillåt mig att bekransa lilla svärmutter!"

Kurre som stod i grannskapet ryckte dervid Harald i armen; "kom!" hviskade han honom i örat, här är för qvaf, vi göra ett slag i det vackra mån-skenet," och båda lemnade balen.

Då de passerade torget, stötte de på Anders Peter, som somnat på sin höbundet. Gerna hade han till ljusan dag dröjt kvar på sin föga afundsvärda sofplats, men nolens volens måste han dock göra Harald sällskap till sin bostad, der han kastade sig på soffan och afstod den beqvämare sängplatsen åt kamraten.

* * *

Då Harald vaknade vid middagstiden följande dag, befann han sig ensam i rummet, och på nattduksbordet låg ett till honom adresserad litet paket,

hvars innehåll icke var svårt att gissa till, helst han vid undersökningen kände konturerna af en ring, och på utanskriften igenkände sin tillärnade svärmors kråkfötter. I detsamma inträdde Kurre och berättade, att han mött prestherrskapet i sitt reparerade ekipage och i sällskap med Anders Peter, som sedan gårdagen gjort stora framsteg, ty han hade bytt plats med kusken.

Sommarferierna.

~~~~~
Sommarvärmen faller tung och qvaf,
ingen svalka käns från sjö och haf.

Himlen vill ej mulna
gräs och löfverk gulna,
trädens kronor redan löfvas af.

Rundt kring kyrkan larfvar en turist,
men på eget folk har staden brist.

Värdshusen stå tomma
inga kunder komma;
kyparn sina vänner ser på whist.

Lundastaden inom hank och stör
har förändrat sin interiör.

När studenten packat,
och mot hemmet "laekat",
lifvet ej i vanlig form sig rör.

Hyresvärden sätter på sitt tak
en kajuta af ett gammalt vrak,
och på utsidan och tillkännagifver
att hos honom blifver
rum, der hyresgästen kan gå rak.

Kanske följes nästa hösttermin
samma cellsystem, som följs af bin:
utan tak man blifver,
uppifrån man klifver
för att uti cellen slippa in.

Ut ur staden genom vester tull
far en vagn med städmadamer full.
Kusken slår och smäller,
hela lasset håller;
uti diket bär det visst i kull.

Sakta går det så det är en skam,
aldrig nånsin hinner man väl fram;
uti sundets bölja
skulle man sig skölja,
tvätta af sig gammalt kammardam.

Ensam går en stackars äkta man —
frun med döttrarne en dag försvann —
    mannen måste tiga;
    med en gammal piga
får han reda sig så godt han kan.

Nu han knorrar jemt och är så arg,
ty hushållerskan är alltför karg.
    Soppan är så dålig,
    gubben är otålig;
natt och dag han läser Kajsa Warg.

Uti Lundagård hvarenda qväll
möter man så mången glad gesäll:
    han har goda dagar,
    gör som han behagar;
ingen finnes nu som han så säll.

Der han lefver nu förutan kif
sjunger om gesällens glada lif;
    ingen honom tuktar,
    ingen nu han fruktar;
sällan ser man honom bära knif.

Nattetid utdelas inga rapp,
ingen ser man gå med plåsterlapp.
Väktarn, svept i kappan,
somnat uppå trappan;
med polisen snarkar han i kapp.

Herr professorn njuter ledighet —
tänk, så ondt han i terminen slet —
nu han går och drömmer,
all sin lärdom gömmer
han omtänksamt uti sin pulpet.

Tänk för vetenskapen hvilket spratt!
om han mistade sin dyra skatt;
vishetens gudinna
skulle snart sig finna
för hans skuld uti konkurs försatt.

En borgarebal i Lund.

Det var en kulen afton, en af dessa mörka, ovänliga dagar, då hjertat är beklämdt och menniskan känner liksom en smula afundsjuka på de djur, som äro danade att endast lefva med i de glada dagarne, men sofva bort den dystra och tråkiga tiden i sina iden, för att åter uppvakna till nytt lif och nya njutningar.

Kanske var det med tanke härpå som Putte efter ett intaget lystmäte inkrupit i sin mjuka sparlakanssäng, der han låg boprullad som en igelkott, då Kurre inträdde i hans rum.

På golvet lågo några lösryckta blad af Livius. Putte, som var en praktisk man, hade för sed att stycka sina klassiker i mindre delar, förmodligen för att icke blifva väckt af det buller, som en större kunde åstadkomma ifall den händelsevis skulle glida honom ur handen och falla på golvet.

Att "väcka slumrad björn" kan ju ibland vara vanskligt nog, men Kurre kände sin vän alltför väl för att icke våga göra ett försök.

Alltså fattade han den i bordlådan liggande kortleken med ena handen och gjorde med den andra några fingerlöpningar på tvären öfver den korta sidan af leken, tätt framför sju-sofwarens skinnande anlete.

Experimentet lyckades och Putte, som genast fattade situationen, utbrast under det han gnuggade sömnen ur ögonen: "om vi skulle ta en bondtolva om toddy och sexa hos gubben Thor i qväll?" Sagdt och gjordt. Med friska krafter utkämpades en hårdnackad strid, som slutade med ömsesidig förlust. Men sedan en 24 timmars vapenhvila blifvit afslutad, sågos snart båda kämparne vandra arm i arm genom det mörka "käftsängaresträdet", som var närmaste vägen till målet.

* * *

Redan på afstånd syntes tindrande ljus uti kronorna i Thors festsal. Snart nåddes örat af en skärande disharmoni, som tycktes utströmma från samma ställe, och det blef mer och mer tydligt, att en af de vanliga borgarebalerna egde rum.

Vid dylika tillfällen utgjordes orkestern af en fiol, en klarinett och en basfiol. Fiolen trakterades af Jöas Isaksson, en rutinerad spelman, ungdomarnes gunstling och välbekant från dansskolan och

slutbalerna, som en gång i terminen anställdes af universitetets "magister artis saltandi".

De andre medlemmarne af sällskapet egde icke den ringaste kännedom om något musikaliskt notsystem, utan spelade helt och hållet efter gehör.

Basfiolisten, som i många år varit anställd som biträdande bälgrampare, menade, att det icke borde vara svårare att sköta en basfiol än ett orgelverk och liksom han endast använde högra benet vid bälgrampningen, så arbetade han företrädesvis med högra handen vid basfiolens behandling; konsten var att kunna göra ett djupt stråkdirag, der det passade.

Studenter voro i allmänhet icke gerna sedda vid dessa borgarebaler, men för två kosmopoliter som Putte och Kurre borde inga svårigheter härvidlag möta, och sedan första toddyn inmundigats beslöto vännerna att rangera sin klädsel som till bal.

Rockskörten uppfästades till likhet med frack och Kurre nystrukna, hvita näsduk klyfdes från hörn till hörn och förvandlades till två halsdukar, ty Putte var stark snusare och begagnade blårutiga näsdukar, som naturligtvis icke egnade sig för en dylik metamorfos.

För att ännu mer öka prestigen påsattes de splitter nya guttaperkagaloscherna, som vid eldsljus nog kunde få passera för blanklädersstöflar.

*

*

*

En vals hade nyss gått af stapeln, då balhjeltarne inträdde i salen, och fick man icke genast tråda dansen, så hade man desto bättre tillfälle att studera societetens mest framstående typer och personligheter.

En handelsbokhållare i citrongul väst och karmosinröd halsduk arbetade i sitt anletes svett, för att släpa med sig principalens välmående fru, under det han halfhögt räknade valstakten såsom han nyss lärt sig i dansskolan.

"En! två! tre! en! två! tre!" ljöd det taktmässigt från hans rörliga läppar, då han med allvarlig och högtidlig min kånkade i väg med sin tunga börda.

Med mera verldsvana uppträdde en fogdeskrivare, då han observerade att ett drypande vaxljus höll på att nedfläcka axelrosetten på hans dam. Troligtvis van vid radering, började han att med naglarne bortkrafsa squätten under det han med en sirlig bugning gjorde sin nådiga uppmärksam på, att det såg ut som om en liten svala flugit öfver henne.

Längre uppe i salen såg man uti den derstädes placerade soffan ett par rödrandiga, nedhängande barnben, hvars egare låg försänkt i sömnens armar bakom en bred ryggtäfla, tillhörande hans pappa, som var bagare.

Förmodligen hade pysen endast genom modrens bemedling erhållit fadrens samtycke till balbesöket, ty då mamma nalkades, utbrast pappa med illa dold harm: "der ligger tredalern!"

Men här var nu icke längre tid till iakttagelser. Valsen var redan slut och Jöns Isaksson knäppte med fingrarna på fiolen några toner, som antydde att det skulle blifva kadrilj, och den kunde man naturligtvis icke försumma.

Snart var den i full gång och Putte och Kurre gjorde sina allra vackraste piruetter för damerna.

Allt gick att börja med lyckligt, men uppmärksamma iakttagare kunde icke undgå att se hur molnen småningom skockade sig kring pannan på gubben Thor och svårt var att säga hvad som var skarpast, ljungelden från hans ögon eller glansen från studenternas nya guttaperkagaloscher. Hvarje ögonblick kunde man vänta att ovädret skulle bryta löst och just när kadriljen slutade, slog blixten ned på Putte och thordönet började.

Kurre, som skyndade sin vän till hjälp, hann just fram när gubben stod lutad ned mot golfvet för att förvissa sig om att han icke misstagit sig på galoscherna.

Den som vet hur lättfotad man känner sig i ett par "guttaperkor", förstår nog att Kurre hade svårt att motstå frestelsen att "hoppa bock" öfver gubben i den lämpliga ställning, hvori han befann

sig, och Putte, som såg vännens ansats, begrep också genast meningen, hvarför han hastigt vände sig om och intog samma ställning som gubben. Som en kapplöpare i en hindergård flög Kurre öfver båda hindern och lät, efter intagen positur, Putte i sin tur taga ett skutt framåt. Exemplet vann efterföljd, stämningen blef den mest lifliga och under högljudt skratt voro snart alla de yngre herrarne i färd med att hoppa bock.

* * *

*

Thordönet hade tystnat, gubben sjelf kunde icke låta bli att le och sedan han blifvit förd i triumf till punschrummet, yttrade han vid den skål, han der föreslog, att han ville på det förbindligaste tacka Carolinas aktningvärdas söner, som behagat hedra den anspråkslösa tillställningen med sin aimabla närvaro, men måste på samma gång protestera mot ett af en eljest hedervärd borgare framställt förslag att man till omvexling i lekarne, och för att bereda äfven damerna tillfälle att deltaga deri, i stället för att hoppa bock, skulle "spänna kyrka".

Balen fortgick sedan under den muntraste sinnesstämning till öfver midnatt, och en lång tid derefter hörde man värden ofta förtälja om den glada tillställningen, då Thor var ute och åkte efter sina bockar.

En fest till fäderns minne.

Slut det var på julen,
dagen var så kulen,
snön i gatuhörnen yrar.

I sitt mörka hem
i Jerusalem *)
sutto tvenne muntra fyrrar.

Intet julöl runnit,
inga grenljus brunnit,
helgen flytt som andra dagar;
dock man glad sig gör.
Med ett friskt humör
sorgen man på dörren jagar.

"Ack!" den ene sade,
"om man bara hade
hvar sin "krescha" i sin ficka:

---

*) En gammal förfallen studentkasern i Lund.

annat lif i Lund
skulle bli på stund,
icke skulle det väl klicka.

"Mynt jag sällan eger",
så den andre säger,
"alltid dock ett praktiskt sinne.

Dagen heter Knut,
jul skall köras ut
med en fest till fädrens minne."

"Ack, min goda pappa,
hjertat ditt skall klappa
när omsider du får spörja,
att din skål vi tömt,
att jag dig ej glömt
fast jag får mig sjelf försörja."

"Talet, om det lyckas,
skall i bladet tryckas,
gubben skall i tårar brista;
alltid var han vek
och mitt nästa "rek"
blir nog större än det sista.

"Tio glada bröder
mellan norr och söder
bilda med oss jemt ett dussin.

Konjak till brylå
skall Kullin bestå, *)
nejlikor, kanel och russin."

"Fackeltåg beslutas,
vid hvar skål skall skjutas
trenne skott vid husets gafvel.

Bäckqvist ger salut; **)
billigt är hans krut,
han från Dylta tar sitt svafvel.

"Mjöd ur horn skall tömmas
och ej må förglömmas,
att på bordet skall man skylta
med en helstekt gris,
på fornnordiskt vis,
men i nödfall med en sylta."

* * *

*

---

*) En fattig värdshusvärd, som förr sett bättre dagar,
idkade värdshusrörelse på "Petersburg".

**) En vaktmästare vid kemiska laboratorium; tillverkade
sjelf krut.

Snart uti Petersburgs trånga lokal
doftar en lund utaf granar
bredvid en gammaldags riddaresal,
som till allvarlighet manar.
Stekspetten korsa hvarann liksom spjut,
vittna om gyllene tider förut. —

Tebriekor, hängda likt sköldar på vägg,
tyda på forntida vanor;
värdens porträtt med sitt gråsprängda skägg
omges af urblekta fanor.
Skänkskåpet blir, på förslag utaf frun,
midt uti lunden en värdig tribun.

Taflan, der kundernas konto man såg,
vändes helt om uppå spiken —
den som är fattig, men stolt uti håg,
blottar sig ej för kritiken. —
Nu på dess baksida prentades väl
namnen på "björnar", som slagits ihjel.

Sällskapet samladt kring festbordet var,
riklig och mustig var maten,
rättika, potkäs och rysk kaviar,

skinka och sylta på faten.
Sexslaget ljud och nu rusas med fart,
bordet var läns klockan sex och en kvart.

Sexmästarn sedan tribunen besteg,
skålarne tid var nu inne;
talet var högstämdt, när talaren teg,
drack han till fädernas minne;
djupt uti hornet han tog sig en titt,
ordet han sedan förklarade fritt.

Luntan till fänghålet Bäckqvisten för,
mörsaren blixtrar och dundrar.
Mjödets sin rund uti laget se'n gör,
bålen på namnam man plundrar.
Sångaretruppen, som hurtigt steg fram,
sjöng om en ädel och uråldrig stam.

*

*

*

Tätt följde skålar på hvarandra,
man drack för Petersburgs monark —
vid festen fans ej dugg att klandra,
brylån var ädel, stor och stark —
Man drack för Bäckqvist och för Dylta,
för fru Kullin och hennes sylta.

Man glömde ej sitt hjertas flamma,
man bågarn tömde, hvar för sin;
en, som var utan, drack för mamma,
och näpet neg då fru Kullin.
En hvar sig skötte, som han ville;
till sist skrek Kurre: Valhalls gille!

Valhallsgille.

I Valhall var ofta nog gille
så nordiska sagan oss lär,
men aldrig man spelade kille,
som bruket tyvärr blifvit här.

Visst kunde man extravagera,
man var väl ej bättre än vi,
men bättre man visste jouera
af lifvet, med dess poesi.

Till festen man tog sina qvinnor,
man visste ej af pryderi;
med hela och halfva gudinnor
man hade alltjemt maskopi.

Der stred man för ära och skönhet,
man riddare var i hvar tum;
som vi inför qvinliga könet
man stod ej förlägen och dum.

Blott Loke med skäl kan man klandra,
helst ensam af lifvet han njöt,
men kom han i sällskap med andra
emot konvensansen han bröt.

När lymmeln en gång var i klämma —
i fyllan han satt sig i skuld —
så bad han få låna en femma
af Freja, som satt och grät guld.

Nu sällskapet fann sig generadt
och fridstörarn måste till slut,
när rummet han grymt profanerat
beqväma sig till att gå ut.

Med handen för glödheta pannan
han stod der och ropade: "usch!"
jag skulle nog bli som en annan
om bara jag finge en dusch."

Han var väl ej skapad som norsken,
men modigt han störtar sig strax
i djupet af brusande forsen
och blef en den gladaste lax.

Doek skarpsynt som alltid var Oden,
en blick såsom örnens han har,
fast sagan, om man nu skall tro den,
förtäljer, att enögd han var.

Till Asarne hördes han hviska:
"nog ser jag hvar odjuret går.
Mig följ en till forsen att fiska,
ty fångsten blir lycklig jag spår."

Snart börjar det rycka på kroken,
jo, det kan man kalla ett napp.
"Drag upp! nå, se der hänger sloken!"
nu Asarne jubla i kapp.

Strax bundos hans ben och hans armar,
men dervid begick man ett rån,
ty bojorna voro af tarmar —
hans son man dem röfvat ifrån. —

En orm öfver fången man sätter
och syndaren kunde ej fly.
Vidundret, som dryper af etter,
generar sig ej för att — — — fy!

Af detta exempel vi lära,
om derpå vi kasta en blick,
att qvinnan må hållas i ära
och mannen sjelf lära sig skick.

Må derfor den dagen snart stunda,
då samlade krafter förmå
ett hem för vårt samlif att grunda,
der qvinnan vår hyllning kan få.

De konskriberade i Lund år 184...

Var elden lös eller hade uppror utbrutit i den eljest så fredliga lundastaden? Ja, man kunde så tro, ty ett väldigt kanonskott dånade från Lundagård och skakade det gamla "Kuggis". Sandgatan var alldeles svart af menniskor och larmet af skrällande trumvirflar nästan öfverröstade de ängsliga toner, som den gamla klockan i södra kyrktornet utsände öfver nejden. Men det var icke så farligt som det lät. Studentbeväringen hade ryckt in på eftermiddagen och de ovanliga företeelserna voro endast signaler till första aftonens tupto, som nu utgick från hjertat af staden och rörde sig genom dess pulsådorr med ständigt växande strömning.

Ingen musik bestods utom den som utfördes på trumma och då denna under pauserna tystnade, fick man nöja sig med slamret af gatpojkarne trätofflor.

Ett ymnigt vårregn hade börjat falla och beväringen var iklädd kronans gamla runda släpmössor utan skärmar samt luggslitna grå kapotter, som

nog en gång varit med i svårare väder än detta. Eljest var klädseln mera lysande än nu för tiden. Man begagnade för det mesta hvita benkläder och alltid blå frack med röd krage och ärmuppslag i samma färg, samt långa skört med tumsbreda kanter af gult kläde, så att uniformen i sin helhet gaf sin bärare en påfallande likhet med en steglitsa.

För att göra utseendet så martialiskt som möjligt, hände det väl att någon "ljusalv" målade fjunet på öfverläppen svart med ett kemiskt preparat, som gaf en färg så intensiv, att den endast genom längre tids nötning kunde utplånas, men en farmaceut, som begagnade sig af det för apotekselever vanliga privilegiet att fullgöra sina beväringsskyldigheter vid universitetskontingenten, hade förmodligen god tillgång på ofvannämnda preparat och lade därför mera an på hufvudpartiet än på detaljmålningen. Men denna fåfänga fick han bittert ångra.

Befälhafvaren för truppen, som icke igenkände honom under exercisen utan trodde att en obehörig person under förklädnad insmugit sig i ledet, utvisade honom under häftiga ord och åtbörder och hela truppen, som han ansåg vara delaktig i komplotten, erhöll framför fronten en skarp tillrättavising. Den barske martissonen blef naturligtvis snart upplyst om rätta förhållandet, men förbittrad öfver sitt eget misstag befallde han den stackars farmaceuten att lemna exercisen och under återopande

af en paragraf i reglementet angående renlighet och snygghet förbjöd han honom att visa sig förr än han blifvit rengjord.

Den förorättade gick sin väg och lydde ty han var ju endast farmacie — och icke liber studiosus.

* * *

Farmaceuten hade redan inbjudit tre damer från en af Skånes småstäder till exercisbalen, som följande dag skulle ega rum i Akademiska förenings festivitetsal, han hade drömt om rika eröfringar, men hans förhoppningar voro nu grusade.

Då en kamrat besökte honom i hemmet, hade han insläpat en hel balja vatten i laboratoriet och der stod han som Narkissos vid källan, betraktande sin egen fagra bild i det klara vattnet, ty alla reningförsök hade varit fåfänga. Han hade använt alla upptänkliga medel, men utan resultat; han var förtviflad, han var tillintetgjord.

Balen skulle som vanligt blifva storartad och lysande, bjudningskort hade i hundratal utgått på landet och i de skånska städerna hade exercitanterna personligen uppvaktat med talrika bjudningar.

Föreningssalen var rikt smyckad och divanen hade nyss af stadens unga tärnor erhållit en dyrbar

gåfva, bestående i en golfmatta, som var hopfogad af ett stort antal buketter i rutor, egenhändigt broderad af lika många frikostiga gifvarinnor.

Festdagen ingick varm och sommarlik och Lundagård stod i sin härligaste fägring. Flora hade redan tändt ljusen i kronorna på de gamla kastanjerna, hvilka under blomningen togo sig ut som jättelika julgranar, och under lummigt hvalf utförde regementsmusikkåren sina glada dansmelodier.

Alléerna hvimlade af damer i skära, luftiga vårdrägter, steglitsorna svärmade och underligt var det icke, om de läto fånga sig af de vackra lockfoglarne. Men småningom upplöstes det rörliga lifvet, dock endast för att i en annan form koncentrera sig i balsalen, der värdarne redan mottogo sina gäster från när och fjerran.

Snart gnistrade divanen af juveler och siden, den väldiga pelarsalen uppfylldes af blomdoft och den sirliga polonäsen företedde en lysande profkarta på allt skönt och elegant, som Skåne den tiden hade att bjuda på. Danserna följde hastigt på hvarandra; på goda dansörer var ingen brist och främmande representanter för det täcka könet rönt i allmänhet stark efterfrågan. Men längst ned i salen sutto dock trenne småstadsdamer, som icke

tycktes hafva skäl att rosa marknaden, ty ännu hade ingen af dem trådt dansen. Deras oroliga blickar voro oafåtligt riktade mot ingången till balsalen, liksom väntade de att någon skulle komma och befria dem ur deras bryderi. Men nej, ingen kom och ingen tog notis om dem.

Det började lida mot slutet af balen då en af dem sökte inleda ett samtal med sin granne, en af de mest firade lundadamerna, i det hon uttryckte sin förvåning öfver att lundaflickorna kunnat finna något nöje af att kläda studenternas golf. "Åh!" inföll den tilltalade spetsigt, "nog var det lika treffligt som att kläda väggarne." I nästa ögonblick reste sig de tre och gjorde min af att lemna balen, då Kurre, som befann sig i grannskapet, skyndade till för att erbjuda sin tjänst, hvarvid de föregåfvo ett tillfälligt illamående och anhöllo att blifva förda till hotellet.

Att anskaffa ett åkdon midt i natten hade sig icke så lätt, hvarför färden måste anträdas till fots under Kurrens skydd. Då apoteket i förbigående passerades, hemstälde han om det icke vore skäl att hemta något hjertstyrkande, men detta afböjdes på det bestämdaste af damerna.

* *

*

Först i morgongryningen slutade balen och sedan den för krigarn outhärliga "besken" på studentkorporalernas konto serverats i deras tält, aktade man sig att gå till kojs, ty man ville icke gerna sofva ifrån afskedsfrukosten för befälet, hvilken samma dag skulle ega rum.

All exercis var inställd, ty redan föregående dag hade generalbefälhafvaren ansett truppen vara mönstergill, och icke var det värdt att göra några öfverloppsgärningar. Endast skjutning återstod och den lade man icke stor vikt på. Man nämdes väl den tiden icke att skjuta skarpt på sin fiende, åtminstone lossade beväringen icke ett enda skarpt skott under hela öfningstiden, men lösa gevärsalvor sparade man icke på.

Befälhafvaren sjelf sades hafva varit med och luktat krutrök, der kulorna hveno kring öronen, men inte var han med när krutet uppfans.

Han var ofta föremål för skämt, men värst var det vid afskedsfrukosten, då någon spefogel innan det officiela talet gått af stapeln, lockade en beskedlig prestkandidat att aflägga ett vältalighetsprof, hvori han sade sig å egna och kamraters vägnar kunna gifva befälhafvaren det vitsord, att de i allmänhet varit belättna med hans uppförande.

På eftermiddagen utreste studentkorporalerna till Tvedörren för att hemta krut, och Kurre för att hemta stoff till en ny visa.

Beväringjsvisa.

(Wemmenhøgs härads bygdemål.)

Här tjufve år vi fyllad så ble vi skrövna ud,
vi skulle ti Tvedöra å lära vidda hud,
de gickj ti me excis
po de vanliga vis,
kåss fårr tusan i våll, falleralalala.

Når alla hade sankads vi skulle ömsa klär,
så fickj vi kronans pjalta grödpotta å gevär,
sin så fickj vi beske
ad våss ställa i le,
kåss fårr tusan i våll faleralalala.

Så kom der en, som sa: "sträckj nu fram din svårte
labb,
fårr ja ska di nu mönstra å se, om du har skabb."
Han i növen to fatt,
å han hed' dokter Bratt,
kåss fårr tusan i våll, faleralalala.

Excisen sin begyngte å den ble räled strängj,
å mellemmålen fickj vi ta i flyande flängj;
po en stage vi sad
når vi spisa vår mad,
kåss fårr tusan i våll, faleralalala.

Den 1 Maj, Lund.

Men bäst vi sad på stagen en jäkla långer ra,
så raga vi baglängjes po hoveded åsta,
sin så fickj vi ovitt
fårr vi luta så litt,
kåss fårr tusan i våll, faleralalala.

Når ente nåed anned vi kunne ta våss te,
så la vi våss å söppa ti po plassen vi ble,
å når natten gickj in,
va vi fulla som svin,
kåss fårr tusan i våll, faleralalala.

Så fickj vi låv å sofva ti alla nöjtra va,
sin motte vi fårr fylled di fem å tjufve ta,
å då kan en fårrstå
ente kunne vi gå,
kåss fårr tusan i våll, faleralalala.

Å darrfårr fickj vi liggja ti möded de va slut,
men sin som full å färi beväringj gickj vi ud,
Fårr vårt lann kan vi slåss
å vi kan köra tråss,
kåss fårr tusan i våll, faleralalala.

Beväringjsvisa.

Den 1 Maj i Lund.

Redan tidigt på eftermiddagen voro grupper af folk samlade utanför "locus". Af de lifliga samtalen och de spejande blickarne kunde man förstå att något ovanligt var på färde derinne, men man visste ej rätt om det var i den stora gården eller i den bredvid liggande sidobyggnaden.

Det var högt från marken till fönsterlufterna, men man höjde sig på tå för att bättre kunna göra sina iakttagelser och de som voro riktigt omtänksamma hade uppklifvit på det midt emot belägna Cederschöldska trädgårdsgärdet, för att genom fönstren kunna uppsnappa en skynt af det som tilldrog sig innanför.

Det gamla "locus peccatorum", som det egentligen hette, hade väl icke på länge varit föremål för så mycken uppmärksamhet, kanske icke sedan det för femton år tillbaka erhöll sitt namn, efter att hafva gjort sig sorgligt ryktbart genom de orgier, som derstädes en längre tid förekommo och först upphörde sedan en bland deltagarne, en ung student,

blifvit mördad af en kamrat, hos hvilken han för tillfället var gäst.

Orsaken till denna sorgliga händelse, som troligen är enastående i universitetets annaler, uppgifves hafva varit en vid kortspel uppkommen tvist, men någon kärleksaffär lär också legat till grund för mordet.

På samma ställe skulle nu tvenne ungdomar räcka hvarandra handen till ett trofast förbund, om icke för lifvet, så åtminstone för dagen

Studierande småländska nationen hade nemligen dagen till ära arrangerat en majkarneval, föreställande ett bondbräöllop, och det var ryktet härom, som lockat så många nyfikna till platsen.

Den smala gränden började snart blifva för trång för den påträngande människomassan, folkhumorn hade uttömt sitt förråd på tokroliga infall och någon otålighet började förmärkas i hopen, då i detsamma en brudsven visade sig till häst innaför bröllopgårdens gallerport och strax derefter tvenne andra, alla i troget återgifna nationaldrägter, med påskliljor och grönt i hattarne och ridande små lifliga bondkrakar. Portarne öppnades och ut trädde hela brölloppsskaran, helsad af folkets jubel.

Mest uppseende väckte bruden, en blond, rosenkindad och blåögd sextonåring, som täflade i glans med den strålande majsolen, och brudgummen, en mörklagd, ståtlig man, som värdigt fylde sin plats vid den utkorades sida.

Brudparet omgafs närmast af tärnorna, alla näpna och lifliga smålandsjantor, samt brudparets vördnadsbjudande föräldrar.

Vidare såg man i "stassen" värdig pastorn, en af nationens seniorer, som redan som student hunnit förskaffa sig en respektabel prostmage, samt klockaren, hvilken för tillfället författat den sedermera allmänt bekanta visan: "I närvarandes respektive go' vänner." Derefter följde en mängd allmoge, hvaribland märktes en "granadör" af herkulisk gestalt i full uniform, samt sockenskräddaren, en lång, mager och smalbent figur i "gula skinnbyxor och mörkblåa ben", hvilken högtiden till prydnad uppträdde som virtuos på fiol.

Under molnfri himmel och omfläktad af vårliga vindar rörde sig den brokiga skaran mellan tusentals åskådare genom stadens förnämsta gator, hvarunder isynnerhet förridarne och sockenskräddaren med sina upptåg bidrogo att hålla folket i den lifligaste sinnesstämning, och sedan Lundagård passerats, styrdes kosan ned mot lilla Råby.

Lilla Råby, som var stadens enda utvårdshus på den tiden, var på samma gång en brunnsinrättning, men brunnskurerna der voro sällan långvariga, ty när man en eller annan morgon egnat sin magkattarr en allvarsam omsorg och kände sig något vederqvickt af det iskalla, jernhaltiga vattnet, föll man på aftonen lätt i frestelse till öfverträdelsesynder mot dieten, och intog då vanligen en eller annan sjudande toddy.

Etablissemnet, som var begränsadt af poppelalléer, här och der afbrutna af bersåer, bestod af en gammal träbyggnad, som upptogs af en lång sal, i hvars ena ända man med flyttbara skärmar inhägnat tvenne smårum för slutna sällskap.

Vidare fanns både kägell- och dansbana. På den förra hade man ofta tillfälle att se vackra konstproduktioner i form af "bataljon", "kringskuren kung" o. s. v. på den senare utfördes ibland samma bedrifter, men der var det mest kraftproduktioner som gjorde sig gällande, i synnerhet på söndagseftermiddagarne, då banan var upplåten för allmänheten.

Köksattiraljen var inrymd i en liten koja, der man fabricerade sexor, i hvilka griljeradt lamhufvud var hufvudsaken.

Pretentionerna voro icke stora, allting var så primitivt som möjligt, men man trufdes ändå godt och många både glada och allvarsamma minnen äro förbundna med lilla Råby.

Der sjöng Herman Boström på sitt oförlikneliga sätt sina glada bellmaniader och öfvade sin komiska talang, kanske alltförlänge innan han erbjöd den åt kongliga teatern i Stockholm.

Der hemtade Hjalmar Segersten stoff till en kuplett i den lilla putslustiga pjes, som han författade till förmån för Akademiska föreningens byggnadsfond, då han sjöng:

”Farväl i sparfvar
i poppelträn!
dit ut man larfvar
om sommarn än.
I bierpokaler!
jag mins er väl,
och Råbybaler —
farväl! farväl!

Der tömdes afskedsbägarn för Talis Qvalis, hvarvid han i vältaliga ordalag frambar sin tack och sitt farväl till den sörjande vänkrets, som omgaf honom, då han stod i begrepp att för alltid lemna universitetet, för att börja en ny och mera praktisk verksamhet i hufvudstaden.

* * *

*

Men låtom oss återgå till dagens festligheter. Råbyparken företedde en särdeles liflig anblick och pigor och pedeller sprungo om hvarandra som yra höns. Pappa Kullin sjelf, som under vintern fört spiran i "Petersburg" och nyss utflyttat till sitt sommarresidens, hade för dagen antagit en tjenares skepelse och sprang ikring med serveringsbrickan, uppuren på alla fem. Studenter och annat godt folk hade grupperat sig i bersåerna och i en af dem hade Kurre med några kamrater tagit plats. Stora salen och smårummen i paviljongen voro afsedda för bröllopet, men det vackra vårvädret och den friska grönskan lockade gästerna alltsomoftast ut till promenader i alléerna, hvarvid påhelsningar gjordes hos vänner och bekanta.

Solosånger och quartetter aflöste hvarandra, och klockarn den gamle spjufvern, som fått en jänta under hvar arm, lät utan svårighet af dessa förmå sig att utföra sin allra nyaste visa. Hvar och en sjöng så godt han kunde, inte var det värdt att vara blyg, och Kurre måste också ge tillbästa följande visa.

Hans och Karna.

För flickor vill jag varna,
ty grym är hvarje mö;
jag brann så varmt för Karna,
men hon var kall som snö.

Uti den gröna parken,
der höga lindar stå,
jag prentade i barken
så många granna K.

När Karna stod i hagen
en blomsterqvast jag fick,
i bland de många slagen
satt en "forgissmernich".

Men denna lilla örten
var ingen tröst för Hans,
när Per fick fläta myrten
i Karnas bröllopskrans.

Förr fick jag lilla pussen
utaf min lilla vän,
men nu mot tobaksbussen
jag fått utbyta den.

Förr gick jag jemt vid plogen
och "nyttjade ej starkt"
nu sitter jag på krogen
och blifver "på tre qvart".

Att sina sorger dränka
i brännvin är dock dumt,
men jag vill sjelf mig sänka —
när vattnet bliver ljumt.

Först på aftonen märktes någon trötthet bland bröllopgästerna och en och annan började falla ur sin roll. Så såg man en i hielgdagsklut utstyrd bondqvinna, som förut gått och burit på ett litet artificiellt lindebarn, ligga utsträckt efter hela sin längd på ett gungbräde, betraktande den stjernklara himmelen, med blossande cigarr i munnen och med barnungen till hufvudkudde.

Folkgrupperna i parken började småningom att glesna, det glada sorlet af rösterna tystnade och festsalen stod snart öde och tom.

Granadören var den siste på platsen. Huruvida han för tillfället var sjukvårdssoldat och bar ambulansens röda kors på rockärmen, kan icke nu afgöras, men säkert är, att han i verkligheten gjort till sin lifsuppgift att vårda sjuka och kanske var det denna hans kallelse, som dref honom att redan då öfva barmhertighet.

När natten föll på gick han ikring och letade efter dem, som möjligen kunde vara i behof af eskort till hemmen, och när hans hjelp icke mer behöfdes, vandrade han sjelf med säkra steg och stolt hållning mot sitt eget hem, der "Jon Blund"

redan satt på sängkanten och väntade. Men hvilan blef ej lång. Väl inslumrad väcktes han af en lifvig musik, som tycktes närma sig allt mer och mer och snart ljud från hans yttre rum en äkta smålandspolska på fiol.

I nästa ögonblick stack skraddaren hufvudet inom dörren och hviskade halfhögt: "granadör! är du inne?" "Ja," svarade denne vresigt och vände sig mot väggen, "men jag ligger redan."

Skraddaren, som visste att den eljest godmodige krigaren icke var att leka med då han blef störd i sin nattro, stängde dörren och ärnade aflägsna sig, men vare sig att hans ögon voro omtöcknade efter dagens festande, eller halfmörkret i rummet hindrade honom att finna utgången, nog af, han gick länge och trefvade ikring väggarne och slutligen hördes ett starkt buller, efterföljdt af fullkomlig tystnad.

Granadören låg en stund tyst och lyssnade, men då intet ljud förnams, ropade han: "skräddare! är du inne?" "Ja", svarade denne, "men jag ligger redan." Snart fick man ljus i saken och skraddaren befanns liggande inkilad i en gammal skälskinnskoffert, som för tillfället stod öppen, med armarne i vädret och med fiolen i ena handen och stråken i den andra. Plirande med ena ögat på vännen, som vid ljusskenet betraktade honom, upptog han på fiolen melodien af den gamla visan:

”Skälm den som locket vill
uppå min kista fästa
förrän jag hunnit fresta
att dricka honom till.”

* *

*

Det komiska intermezzot förfelade icke sin åsyftade verkan. Sedan en något beqvämare kinesbädd blifvit anordnad på soffan, sattes kronan på verket med ett par duktiga ”sängfösare”, och så slutade sista akten af en majkarneval, som i all sin enkelhet var bättre än många af de senare årens upptåg med sina mer eller mindre lyckade politiska anspelningar.

Flera af aktörerna äro ännu vid lif, men många hafva för längesedan utspelat sina lifsroller.

Skräddaren ”ligger redan” i det trånga hvilorum från hvilket hans vän nog ännu en gång skulle velat befria honom, om det stått i hans förmåga.

Vännen sjelf har fått afsked med pension, men har säkerligen ändå icke tröttnat att bispringa lidande medmenniskor.

Brudparet, med hvilket tiden farit varligt fram,
får nog upplefva den dag då guldbryllopet kan
firas.

Prest och klockare hafva båda skattat åt för-
gängelsen, men klockarevisan har öfverlevat sin
författare.

Schweizerlif i början af 50-talet.

Punds studentsångförening hade på påskaftonen slutat sitt trägna arbete för dagen. Sången hade varit särdeles ansträngande isynnerhet för basarne, ty en af Wennerbergs körer, som skulle sjungas vid en soiré annandagen, hade nästan uteslutande öfvats vid sammanträdet.

"Sviribus", som var en af basstämman stödjelpelare, hade ådragit sig en betänklig heshet, och då han vid nedgåendet från kapellet slog en knut på näsduken och stillatigärde framräckte den åt Kurre, så kunde meningen icke gerna missförstås.

"Ägget, påskens attribut, får ju icke saknas på påskaftonen, men torde vid en akut strupkatarr lämpligast intagas i form af en äggtoddy;" så rasonerade kamraten, den blifvande läkaren, under det han nappade knuten på näsduken och med det samma hade iklädt sig värdskapets skyldigheter. Saken var således klar och kursen styrdes genast på "spiklådan", som var närmaste schweizeri.

Stället hade fått sitt namn efter värden, som kallades "Spiket", men hvarifrån denna egendomliga benämning härledde sig, var alldeles obekant.

Spiklådan upptog nedra våningen af ett gammalt eländigt ruckel, som hvarje ögonblick hotade att instörtas, men var dock beläget i sjelfva hjertat af staden och i kyrkans närmaste grannskap.

Öfre våningen af huset var inredt till studentrum, hvilka uteslutande beboddes af gamla öfverliggare inom studentkåren.

För bekvämligheten i schweizeriet var det illa sörjdt och utstyrseln var ytterst tarflig. Fönsterlufterna voro dock prydda med blodröda draperier, möjligen för att minska dysterheten i de mörka, sotiga rummen, eller hade man kanske någon djnpare afsigt dermed, ty rullgardiner saknades, men i stället var hvarje halffönster försedt med en lucka, hvari man på gammaldagsvis utskurit ett hjerta, hvilket på aftnarne med tillhjälp af ljusskenet och de röda gardinerna gaf den utseende af ett jättelikt hjerteress; just en passande skylt på detta ruskiga näste.

* *

*

De båda vännerna hade nyss hunnit fram och stannat vid ingången för att lyssna till något buller, som tycktes komma från schweizeriet, då dörren till yttre rummet hastigt öppnades, och ett muntert "se opp!" lät höra sig från den glade studenten Thure X., som i samma ögonblick kom nedåående utför den höga trappan.

Tillfrågad af de mötande om orsaken till den hastiga färden, berättade han under högljudt skratt att han nyss hittat på ett sätt att reda sig på krogen, då kassan händelsevis icke motsvarade de gjorda requisitioner: man behöfde blott söka gräl med den störste och till utseendet starkaste kunden, då man kunde vara säker på att blifva utkastad och på så sätt undgå världens efterhängsenhet. Denna gång var det en "landtis", som bestod skjutsen därför att han blifvit tillönskad en lycklig hemresa, efter att hafva spelat bort sin schäs på raffel.

De nykomne inträdde emellertid och sökte trefva sig fram genom den tjocka tobaksrök som uppfyllde skänkrummet, der man knappast skulle kunnat upptäcka hvad som förhades, om man icke hört tärningarnes otvetydiga skrammel.

I det inre rummet satt en del stamgäster med sina äggtoddar eller "svedenborgare" framför sig.

Den sistnämnda drycken tillreddes af brinnande konjak och socker, hvilka i form af karamell neddröpo från ett litet stålträdsgaller, som var af-

passadt efter glasets storlek. Verkliga liebbabrar voro vanligen försedde med sjelfgjorda galler, vittnande om mer eller mindre konstfärdighet, men alltid rengjorda och nypolerade för hvarje afton.

De blåa spritlågorna i förening med den i öfrigt sparsamma belysningen från ett par talgdankar gáfvo ett visst spöklikt utseende åt rummet, och "urkunderna" sutto tysta och begrundande som alkemister vid sina laborationer. Meningen var väl icke att på något sätt mystifiera den oinvigde, men svedenborgare hade nu en gång kommit på modet och namnet härledde sig icke från filosofen och andeskådaren, utan från en lefnadslustig student vid namn Jesper Svedenborg, som lär hafva infört bruket af drycken under sin studenttid på 30-talet.

*

*

*

Utom de nämnda tvenne rummen fans en kammare, som uteslutande var afsedd för enskilda sällskap, och här slogo de sistkomne sig ned efter inbjudning af värden sjelf och några studenter, som abonnerat för aftonen.

Kammaren var endast genom en tunn brädvägg skild från ett större rum, der hvarje afton en mängd logerande af båda könen infann sig för att "kinesa" öfver natten. Detta arrangement af värden

var emellertid mindre välbetänkt, ty "kammarher-
rarne" stördes allt för mycket af patraskets buller,
och bröto ofta tidigare upp än de eljest skulle hafva
gjort. Somliga feminina varelser sträfvade på gam-
maldags patriarkaliskt vis efter bedersplatsen vid
sidan af sin herre och beskyddare, under det andra,
som voro före sin tid och icke ville veta af något
öfverherrskap, äflades att bereda sig sjelfständiga
platser, äfven om det skulle ske till det andra kö-
nets förfång.

De manliga individerna sutto tysta i nattens
mörker och filosoferade öfver denna verdens fåfäng-
lighet, men när den gryende dagen sände sin första
stråle genom den trånga fönstergluggen och ingaf
ljusare förhoppningar, då hördes både från "kockin-
kineser" och vanliga bondtuppar ett samfäldt och
ljudeligt: kukeliku! och snart började den ene efter
den andre af den befjädrade skaran att trippa ut.
Endast några snusförnuftiga hönor gingo ännu kvar
och gnolade för sig sjelfva, allvarliga och tankfulla,
ty oberäkneliga äro de tankar, som kunna upprinna
i en hönshjerna. Möjligen funderade de på hönans
bestämmelse, som väl i deras tanke endast var att
frambringa en viktig ingrediens i äggtoddarne.

Signalen till uppbrott hade emellertid gifvits,
och enligt naturens ordning skredo fjäderfåna så
småningom från hvila till verksamhet, under det att

ett motsatt förhållande gjorde sig gällande bland grannarne innanför.

* *

*

Med halfslutna ögon och skälvande hand iskänkte gamla Hanna de sedvanliga "sängfösarne," som på stående fot intogos vid disken. Hanna, som redan för längesedan sett sina bästa dagar, hade visst aldrig blifvit danad till prestinna vid ett bacchialtare, men hon var Spikets allt i allom och passade dessutom väl i stycke med husets öfriga inventarier. Hon hade emellertid förstått att sätta sig i respekt hos både gäster och värd, och ett försök af den sednare att frigöra sig från hennes toffelväld hade en gång slutat med en konflikt, hvarunder han, med en hårlock af Hanna i sin hand, öfverraskats af några spefoglar, hvilka gjorde det värda herrskapet till föremål för en visa, der man i refrängen sjöng:

"Hon spiken på hufvudet slog,

åh kors! hvad den Spiken då drog."

När Hanna blef istadig och stängde skänken tidigare än vanligt, så uppvaktades hon ofta med denna visa utanför jungfruburen, men man måste då hålla sig på vederbörligt afstånd, ty det hände

att hon utöste sin vredes skålar genom fönstret. Påsknatten hade hon emellertid somnat vid disken, och sedan sängfösarne expedierats, blefvo nattgästerna utan vidare utsläppte.

Rörligheten på gatorna började redan upplifvas, de gamla klockorna i domkyrkotornen manade till påskdagens ottesång under det de skamflata nattsölarne med uppslägne kapuschonger lomade af till sina hem.

Redan följande dag företog Spiket en affärsresa till hufvudstaden för att inkassera en större fordran hos en ung ädling, som på sin tid varit en af hans flitigaste kunder.

Denne "adelsman utan gods", som vid Spikets åsyn genast anade afsigten med besöket, mottog honom med öppna armar och tillsade den närvarande betjenten att rigla dörren och icke insläppa någon, hvem helst det vara månne, ty han ville vara ostörd och ensam med sin gamle högt värderade vän. — Konversationen kom genast i gång, på välfägnad sparades icke, och den välbeskänkte gästen, som var förtjust öfver det ytterst artiga mottagandet, kom sig icke för att göra någon påminnelse om den gamla skulden, utan återvände hem med oförrättadt ärende.

Icke långt efter Spikets hemkomst stängdes lådan för att aldrig mer öppnas. Huset, som ännu någon tid gjorde tjänst som studentkasern, jemnades dock äntligen med marken och denna skamfläck för universitetet vardt för alltid utplånad.

I koleratid.

"Du är det tid att lefva", sade "Stangis" då han på morgonqvisten såg hyresvärden släpa på gårdsporten, som under natten blifvit "exporterad" till utställning hos grannfolket; "har herrn hört att foglarna dimpa som tordylflar till marken och fiskarne flyta upp och nedvända på vattenytan? både luft och vatten äro förpestade, koleran är i antågande och nu skall man förtjena pengar, men herrn tyckes vilja utestänga den.

"Åh så lättsinnigt herrn pratar, men var god stig på", sade värden, "jag måste taga min port in."

"Sa herrn portvin"? frågade Stangis, som var något lomhörd, nå ja, det är icke så oälfvet i koleratid; kör för det. I går insjuknade två månglerskor i Malmö under misstänkta symptom. Bäst de sutto och pladdrade, började läpparne och fingerspetsarne att svartna, och under höga jemmerrop blefvo de genom polisens försorg hemförda i droska."

"Ja, den historien hörde jag redan i går", genmälte värden, "men det lär väl icke varit så farligt

som man trodde, käringarna voro illmariga, och då ingen ville köpa af deras blåbär, gjorde de sig sjelfva ett godt mål deraf och läto sedan hemföra sig gratis."

"Ja, men i går afton dogo sex fångar på citadellet," invände Stangis, "var det också af illmarighet? hvasa?"

"Det vore förfärligt om koleran skulle komma hit," utbrast värden, "det blir en förlust på tio riksdaler per dag om ingen vill hyra mina rum."

"Ja visst vore det härligt," svarade Stangis, "tio riksdaler per dag och ingen hyra för rum."

* * *

Följande dag tillkännagaf "Snällposten," att asiatisk kolera hade utbrutit i Malmö, men sökte på samma gång lugna befolkningen, och uppmanade till försigtighet i klädsel och lefnadssätt. Villervalan blef dock stor; somliga anlade maggördlar, stängde sig inne och tuggade kalmusrot från morgon till afton, andra flydde hals öfver hufvud till grannstäderna eller landsbygden och gjorde sig der glada dagar.

Men dylika våldgästningar kunde man ej lida i det goda Trelleborg. Man beslöt att använda våld mot våld, ja, det påstods till och med att infödingarne, beväpnade med långa störrar, strömmade i

massa ut till vesterport för att "mota Olle i grind," och om någon glad lax i enlighet med sin natur sökte att sträfva mot strömmen, så blef han fångad och förd till rökinrättningen, der han rökades med hafstång.

I Lund gick man mera sansadt tillväga. Der slogo stadens och universitetets målsmän sina kloka hufvuden tillhopa, och följden blef ett strängt cerneeringssystem med bommar vid alla fyra tullhusen, och gående patruller emellan stationerna. Fyra tullkammare inrättades och en professor af klassicitetens representanter utnämndes till ständig chef för verket i sin helhet, men alla andra professorer förordnades endast till tullinspektorer för dagen, under det studenter och skrifkunnige borgare antogos till kontrollörer. Innanför tullkamrarne funnos förrådsrum, som stodo under kontrollörernas tillsyn, och i dessa hade tullsnoکارne sina tillhåll.

*

*

*

"Den starke," som var en lefnadsfrisk student, drog alltid försorg om att förrådsrummen voro väl fyllda under hans tjenstgöringsdagar vid stationerna. Vålvilliga kamrater från staden förkortade ofta hans tjenstgöringstid genom sina besök, och till erkänsla derfor brukade han att arrangera små extra nöjen,

bland hvilka "karuselläkning på tullbom" var ett af de mest gouterade. Värden, som härvid var den drifvande kraften, utgjorde centrum i verket under det gästerna, som sutto grensle på båda ändarne af bommen, foro värden rundt på en sekund. En dag blef dock förlustelsen störd, ty Kurre, som var en af passagerarne, blef illamående under färden och måste införas i tullkammaren, der han placerades i soffan och egnades all möjlig omvårdnad, just då bevakningschefen helt oförmodadt inträdde.

Denne, som icke anade sjukdomens verkliga orsak, antog att sjuklingen blifvit angripen af kolera och sände därför kontrollören efter en af de i staden stationerade expektanceläkarne. Under tiden började han pligtskyldigast anställa ett förhör med den sjuke, hvarvid de öfrige närvarande funno rådligast att smygga sig ut.

— Hva' ä' herrn? tillsporde bevakningschefen den sjuke.

— Resande.

— Hur långt har herrn rest?

— Värden rundt några gånger.

— På hvad sätt kom herrn in?

— Ridande.

— Var herrn sjuk då herrn red in?

— Ja, nog vaeklade jag i sadeln, men det var nog beroende på ovana att rida i bomsadel.

— Hvem släppte in herrn?

— Kontrollören sjelf, men han var nog villrådig om han skulle våga att taga emot mig, ty han förde mig ut och in flera gånger.

— Hvar kom herrn ifrån?

— Än från det ena och än från det andra hållet.

”Nej, det här går rundt i hufvudet på mig,” utbrast chefen under det han otåligt vred sig på stolen.

”Ja, det gjorde så på mig också, men nu är det bättre,” inföll convalescenten under det han uppsteg och bugade sig för chefen-professorn.

Sedan denne hemtat sig något efter sin förväning, tog han plats vid vaktjournalen för att sjelf föra expeditionen under kontrollörens frånvaro, då i detsamma en bonde inklef för att aflemna sitt sundhetspass, som var adresseradt: ”Till chefen för kolerafarsoten.”

Chefen påsatte sina glasögon och granskade papperet både länge och väl, men blef ej klok på innehållet.

”Är det meningen att detta skall kunna läsas?” röt han slutligen under det han kastade skrivelsen ifrån sig.

”De' ä' inte så godt att veda,” svarade bonden lugnt, ”kanske de' ska' sjungas, för klockaren har skrefved' et.”

*

*

*

Emellertid återkom kontrollören med en läkare, den för sin egendomlighet allmänt bekante "Tutte Örn": Att döma af epitetet skulle man tro att denne gjort sig känd för någon ovanlig djerfhet eller sträfvan att höja sig öfver andra jordiska varelser, men så var icke förhållandet. Några högre vyer hade han egentligen icke, men han hade en glupsk aptit, som möjligen förskaffat honom det stolta namnet; fast han icke alltid var i tillfälle att tillfredsställa sin lystnad, ty han var i hög grad opraktisk. Ofta när han misslyckades på sina utflygter under kampen för tillvaron, kunde han länge få uthärda hungrens qual i sitt ensliga bo, och bland nutidens svältkonstnärer skulle han säkert intagit en framstående plats om han lefvat. Men tålmodet och hans goda lynne sveko honom aldrig trots hans svåra näringsbekymmer, och betecknande är det svar han gaf en kamrat, som mötte honom på kyrkogården och sporde hur han hade det: "Åh jo!" svarade Örnen, inte svälter jag ihjel så länge det fins krasse på min fars graf."

Något offentligt prof på teoretisk skicklighet i medicin hade han aldrig aflagt, ty tentamina voro i högsta grad motbjudande för honom, men han hade en grundlig underbyggnad och blef framdeles en god och villig handledare för yngre kamrater inom fakulteten. Som praktisk läkare hade han lagt sin duglighet i dagen, framför allt då det gälde att

bekämpa kolera, och det var icke utan att han nu blef något missnöjd, då han vid ankomsten till tullstationen fann att han låtit narra sig af falskt allarm.

*

*

*

Länge dröjde det dock icke innan farsoten gjorde sitt intåg i många af landets städer, och både Örnen och Stangis funno rika fält för sin verksamhet.

I Malmö hade en annan ung koleraläkare funnit sin graf vid sidan af tvenne kamrater, som under något föregående år aflidit af den hemska sjukdomen, och än i dag kan vandraren på stadens gamla kyrkogård läsa deras snart förbleknade dödsrunor på en hög obelisk, som antagligen blifvit upprett på allmän bekostnad.

Någon tid derefter visste tidningarne berätta att koleran återigen kräft ett offer, i det kandidat S. hastigt aflidit under utöfningen af sitt mödosamma kall. Denna uppgift befans dock sedermera vara ogrundad och när koleran på hösten upphörde, stod Stangis åter i Lund, frisk och välbehållen i mer än ett afseende, ty han medförde både helsa och en späckad plånbok och gick nu icke af för hackor. Den ende han undvek var f. d. hyresvärden, ty en af denne lånad koffert hade under resan blifvit bortslarfvad, och han ville därför icke gerna träffa egaren

förr än tingesten tillrättakommit. Men oturen ville att de skulle mötas i ett gathörn, der sammanstötning var oundviklig.

"Nå välkommen igen!" utbrast f. d. värden, "tillåter herr kandidaten att jag kräfver min koffert?"

"Ja, hon kräfde ett offer" inföll Stangis under det han upptog och öfverlemnade den omnämnda dödsannonsen, som han utklippt af en tidning; men innan björnen hunnit genomläsa den var Stangis borta.

Äfven Örnen återvände efter väl förrättadt värf till universitet och var länge i tillfälle att ostörd sköta sina studier, men motviljan för examensväsendet kunde han aldrig öfvervinna.

En gemensam vän till honom och en af hans lärare hade en gång efter aftal med den sednare sammanfört dem båda i sitt hem, hvarefter han sjelf aflägsnade sig och reglade dörren utifrån. Läraren försökte då att inleda ett samtal i sitt ämne, men Örnen, som genast märkte hans list, rusade ut genom fönstret, lemnande professorn åt sitt öde, och efter den betan kunde han endast med svårighet förmås att lemna sitt bo så länge besparingarne räckte. Men dessa smälte mer och mer undan, snart stod nöden för dörren och då ingen utsigt till arbete och förtjenster yppade sig hemma, måste han anlita den sista utvägen — vägen öfver Atlanten. Opraktisk och tillbakadragen, som han var, skulle han dock

snart gått en säker undergång till mötes i sitt nya hemland om han icke omhändertagits af en landsman och kollega, som i många år varit bosatt i Amerika. Genom dennes bemedling grundlade Öرنen sin praktik, som till sist blef ganska inbringande, men icke desto mindre längtade han till sitt gamla fädernesland, hvilket han dock aldrig skulle återse.

Han afled i Chicago, aktad och saknad af alla, som lärt känna honom, framför allt af arbetsklassen, ty han var kojornas och nödens förtrogne, han var de fattiges vän.

Ett kungligt besök i Lund.

Fredrik den VII af Danmark var af naturen begåfvad med ett skämtsamt lynne, som aldrig förnekade sig. Visserligen kunde han vara allvarlig så länge det var nödvändigt, men han visste också att vända allvaret till löje, när det icke var på sin plats. En anekdot, som är betecknande för hans humor, må här anföras.

När Köpenhamns borgerskaps deputation efter marsmötet i Casino 1848 öfverlemnade sin adress till konungen och redan fått löfte om en fri författning, hade en talrik folkskara samlat sig utanför Kristiansborgs slott, der den länge fortfor att skräna och väsnas. Då konungen slutligen fann sig föranlåten att utträda, sporde han de närmast stående "hvad er det I ønsker?" "En Konstitution! en Konstitution!" ropade alla med en mun.

"I skal s'gu ha to," svarade den gemytliga kungen och vände folket ryggen. Skränet aflöstes strax

af applåder och skallande skrattsalvor, och massan började så småningom att skingra sig.

I likhet med Carl XV af Sverige hade kung Fredrik fått den stora gåfvan att vinna mängden genom sitt vänliga och öppenhetiga sätt, och att desse i flera afseenden liksinnade monarker redan vid första sammanträffandet skulle med okonstlad förtrolighet närma sig hvarandra, var helt naturligt. Också stodo de ju under loppet af många år på den vänskapligaste fot med hvarandra; och som ett yttre bevis på sin vänskap hade Carl den femtonde utnämnt sin höge vän till hedersöfverste vid skånska husarregementet.

De äldre i officerskåren vid detta regemente bevara nog ännu i tacksamt minne många prof på ynnest och välvilja af sin kunglige chef, och inbjudningarne till festerna vid hofvet i Köpenhamn, hvarmed de ofta blefvo hedrade, voro utmärkelser, som den tiden stodo högt i värde.

Men kung Fredrik nöjde sig ej med att endast göra bekantskap med martissönerna i Sverige, han ville äfven se och lära känna apollosönerna vid det universitet, der skandinavismens idé egentligen haft sin upprinnelse, och han lät därför en gång till-

kännagifva, att han efter slutadt regementsmöte vid Ljungbyhed ville göra ett besök i Lund.

Underrättelsen slog ned som en blixst bland de sömniga lundaborna; stor uppståndelse blef i staden, och efter en längre rådplägning grep man sig an med förberedelserna till mottagandet.

Stadens ruskigaste gata, Klostergatan, var just den som ledde direkt från jernvägsstationen till kyrkan, i hvilken sednare man hufvudsakligast ärnade underhålla majestätet. Gatan kunde sålunda svårli- gen undvikas och man beslöt därför att vända ut och in på husen d. v. s. gardiner, sängtäcken, mat- tor o. d. drogos ut och upphängdes på utsidan af kojorna, och anjovisburkarne med balsaminer, pelar- gonier och andra fönsterblommor uppradades på trap- porna.

På ett ställe, der man höll på att uppföra en nybyggnad, hann man ej att undanskaffa byggnads- materialierna utan hopfogade dem i stället till en mycket tilltalande slottsruin, der refvor af stångbönor vildt slingrade sig upp mot de bräckliga tornen, på hvars grusade tinnar purjolök och persilja utbredde sin saftiga grönska.

*

*

*

De i staden varande studenternas antal var icke stort under ferierna, men sjelfva stammen af kåren stod dock som vanligt kvar, under det "grönqvistarne" spreda sig vidt och bredt kring land och rike.

Efter ett anslag på "tabula nigra", genom hvilket kåren blifvit sammankallad, visade det sig att denne var manstark nog för att kunna värdigt uppträda med både nationsfanor och standar, hvilket sednare heller icke saknade sin vanlige manhaftige förare.

Sångföreningen representerades af ett tjugotal rutinerade sångare, hvaribland befunno sig flera, som varit med i den gamla glada tiden, då Carl den femtonde som kronprins vistades på Bäckaskog och i Lund uti professor B-s gästfria hus.

På sångrepertoiren fattades hvarken: "Der er et yndigt Land" eller "Kong Kristian stod ved höien Mast," men man repeterade företrädesvis en hop studentsånger, som kunde vara lämpliga att sjungas vid ett gladt dryckeslag, ty man visste att kungen skulle besöka biskopshuset, och i sin naivitet trodde man att en biskop nödvändigt skulle vara gästgifvare också.

Snart var den efterlängtade dagen inne och hela staden var på benen. Folkströmmen böljade mellan kyrkan, hvars ingång bevakades af fyra brandvakter, och jernvägsstationen, der hela polisstyrkan, bestående af stadsfiskal och fyra polisbetjenter, underhöll en ojemn strid med den påträngande massan.

Stadens och universitetets honoratiorens samt studentkåren med sångföreningen hunno knappt uppstålla sig på bangården, förr än signalen plötsligt ljud från det kungliga tåget, som strax derefter ingled på perrongen, helsadt med sång och entusiastiska lefverop.

Kungen tycktes med välbehag lyssna till sången och uppehöll sig en stund med studenterna, men programmet måste ju följas och kyrkan och biskops-
huset besökas.

Utanför stationen väntade stadens tvenne finaste kareter att få mottaga konungen med svit, och de fyra polisbetjenterna bildade kö under det fiskalen med batongen skaffade luft i luckan.

När kortegen intågade, blef den, som det heter på tidningsspråket, "bokstafligen öfversållad med blommor och grönt," och vid ankomsten till kyrkan satt majestätet med sitt rödblommiga anlete inbäddadt i sparrisgrönt och dill öfver örönen, lifligt erinrande om en gigantisk *Adonis autumnalis* (gossen i det gröna).

Efter fem kvarts uppehåll anträdde hemfärden under samma ärebetygelser som vid intåget, och konungen hade icke väl försvunnit förr än staden afklädde sig och drog nattmössan på hufvudet, lika sömning som förut.

Men nöjet hade varit alltför kort, tyckte några glada studenter, som samlats i det "blåa rummet" i Akademiska föreningen, och minnet af konungen borde väl på något sätt upplifvas. Med ungdomens snabba uppfattning hade man redan upptäckt en viss yttre likhet mellan kung Fredrik och Kurre, och den sednare var således sjelfskrifven till hufvudrollen i det skämt, som i hast improviserades.

Kung Fredriks favoritplagg, den turkiska mössan, anlades genast, Hans Majestät utsåg sjelf sin närmaste omgifning och endast danska språket tolererades.

Den kungliga gästfriheten fick naturligtvis icke förneka sig och sällskapet ökades därför ständigt med nya, friska viljor, och måste snart söka större utrymme i societetssalen, der det glada skämtet länge fortsattes och först bortemot morgonen kulminerade i följande:

Impromptu.

Ja, nu mine Börn er jeg hjerteglad
for nu er jeg paa min Plads,
saa vil jeg da syngte om Saxos Stad,
hvor der blev tilredt en Stads.

Dengang blev der pynted med Kroner og Krandsse,
og Flag og Faner og meer,
og det var kun derfor at jeg skulde standse
en Time og et Kwartér.
Der holdt man og Taler, man sang nok saa skjönt
og Damerne ströede Urter og grönt,
mens jeg hurtig igjennem Gaderne foer.

Og smuk var den förste Dekoration
hos Kjældermester Hedin,
thi der stod at læse: "Restauration",
jeg tænkte: "her skal Du ind",
men Restaurationen — ja, den gav man Fanden,
ved Hjørnet dreiedes af,
og lige i Veien var vist nok en anden.
maaske var den ikke ret brav,
thi der blev ei standset, det gik blot fremad;
jeg tænkte: "gid hjemme hos Jer jeg nu sad
atter, atter og havde en "tör" eller to."

Men endog meer knuset blev nu mit Humeur,
tænk forestil Dem da blot,
ved Siden af Gaden, der fremad jeg kjör
stod en Ruin af et Slot;
og strax saa begyndte jeg filosofere,

jeg tænkte paa Fredriksborg. *)
At reise Ruiner de kunde ladt være,
thi slige minde om Sorg —
Forresten saa syntes jeg hele den By
var prægtig maskered, men slet ikke ny,
altsaa, altsaa de kunde jo sparet dem lidt.

Ja, saadan man trak mig i Gaderne kring,
i "Kryptan" snart nok jeg staar;
blandt andre mærkværdige Sager og Ting
jeg saa en Luus og et Faar.
Og hans Höiærværdighed Bispen i Skaane
selv min Veiviser blev;
der skinnede ei hverken Sol eller Maane,
men alt han nöie beskrev.
Jeg saa Jetten Finn, den forstenede Mand,
og blev overtaled at drikke lidt Vand —
Skade, Skade, for Vand har jeg altid havt Skræk

Hos Bispen jeg vilde nu gjöre Besög
og gaa i Familie
men Konen var ude, hvis ikke man löi,
ei fik jeg hende at see;
jeg troer dog forresten at ene deroppe
paa Kvisten vist nok hun sad.

---

*) Fredriksborg hade strax förut nedbrunnit.

Mens jeg blev modtagen af Fru'ns lille Moppe
Bispen om Undskyldning bad;
og "pille Kartoffler for Folk" jeg nok kan,
jeg derfor jo svarede ogsaa dengang:
"Ude, ude er brav nok, men hjemme er bedst.

Nuruledes "griphummern" gick i fällan.

På den plats, som numera inrymmer Lunds anatomiska institution, åt hvilken många af provinssens lifstidsfångar årligen måste skatta med sina stoffhyddor, hvilka derstädes dissekeras och skeletteras, fans för omkring fyratio år sedan en annan anstalt, som också hyste fångar. Der nöjde man sig dock icke med de liflösa kropparne, man ville hafva människorna lifslevande, visserligen icke för vivisektioner, ty sådane voro ännu icke på modet, men genom frihetens beröfvande undergräfdde man deras helsa och preparerade dem så småningom till skelett; denna barbariska inrättning var universitetets bysättningshäkte.

Den siste studenten, som blef dömd att inspärras i detta mörka och osunda kyffe, var den ene af bröderna i ett tvillingpar, som i flera år delade ljuft och ledt i kampen för lifvet under den bekymmersamma studietiden.

Till det yttre voro bröderna så lika hvarandra, att till och med deras närmaste kamrater ofta togo

miste på dem, och endast genom denna lyckliga omständighet och brodrens offervillighet, blef det möjligt för den arme fången att då och då få njuta af friheten, ty med vaktmästarens medgifvande fick han mottaga besök af tvillingbrodern, och vid sådana tillfällen skedde ombyten, som undgingo vaktmästarens vaksamhet.

Men en sådan frihet var icke nog för en "liber studiosus", och de broderliga uppoffringarne måste naturligtvis också i längden kännas besvärliga för honom.

Sent omsider slog dock befrielsens stund, ty den gamla gäldstugan raserades och platsen blef, som sagdt, bebyggd med en nyttigare inrättning.

Men bysättningsstraffet var naturligtvis icke därför upphäfdt. Universitetet öfverlät sitt gamla privilegium på residensstaden, som derefter mottog hur många som helst af Carolinas gäldbundna söner i gästrummen å det gamla Malmöhus.

Den ifrågavarande studentens fordringsegare fann det emellertid icke förenligt med sitt intresse att ytterligare öka sina utgifter med fångtransportkostnader o. d. hvarför båda "frihetsbröderna" fingo återgå till sina gamla lefnadsvanor med nya försakelser och nya bekymmer, kanske ännu flera än förr, ty att resurserna skulle minskas efter en dylik katastrof, var ju naturligt.

* *
* *

Den tidens studenter hade i allmänhet icke stora behof och kreditsystemet låg ännu i sin linda, men femton eller tjugo år senare började krediten att anlitas i större skala och redan då funnos studenter som balanserade skulder på några tusen riksdaler.

De farliga vexelaffärerna voro ännu föga kända bland ungdomen, och det gick vanligen en lång tid åt innan en borgenär kunde komma i tillfälle att visa sin gästfrihet mot gäldenären, men nog hände det att en och annan student midt under pågående termin spårlöst försvann från samkväm, promenader, föreläsningar och allt, och först några veckor sedan återigen uppträdde, och då med ett yttre, som tydligen sqvallrade om vistelsen under frånvaron.

Med sådana exempel för ögonen var det ju klart att hvarje student med "skuldbelastadt" samvete på det sorgfälligaste undvek att komma i beröring med exekutionsbetjeningen.

* *

*

Det hade gått X som så många andra. Trots all försigtighet vid mottagningarne hade han en morgon i ett obehagadt ögonblick blifvit uppvaktad i sitt hem af en "griphummer", hvilken förvissade sig om att inga tillgångar funnos till gäldande af

en skuld, som var förfallen till betalning, och efter en sådan förrättning kunde ett bysättningsutslag när som helst förväntas.

Sedan ett sådant delgifvits hade man icke stort rådrum att rangera affärerna, och att vinna tid var således af största vikt, ty tid är ju pengar. Här var endast fråga om ett par månaders anstånd, ty X, som redan fått löfte om en en militärläkarekommandering, hade goda utsigter att med inkomsterna deraf kunna honorera skulden. Till undvikande af ytterligare besök af den närgångne fridstöraren beslöt därför X att öfvergifva sin egen bostad och söka tillflykt hos någon medlidsam kamrat.

Hos Kurre, som bodde fyra trappor upp i Akademiska föreningens sydvestra torn, fann han en lämplig fristad. Här hade man en vidsträckt utsigt åt tvenne väderstreck och X hade merendels sin plats i ett hörn af rummet, der han kunde hålla utkik åt båda håll.

* *

*

Länge dröjde det icke innan "griphummern" med sitt goda väderkorn uppspårade sitt rof, men i förföljelsen och fångsten var han mindre lycklig.

Välfödd och otymplig som han var, kunde han endast med möda bana sig väg genom den branta

och trånga passage, som ledde till gömstället, hvilket han för öfrigt alltid fann tillslutet, och i öfverensstämmelse med sin kräftnatur måste han förmodligen krypa baklänges derifrån.

Hade han kunnat begagna sig af samma fint, som en sanguinisk skräddare användt mot förre innehafvaren af lokalen, så skulle han kanske haft bättre framgång i sina förehafvanden.

Efter flera fåfänga försök att träffa sin kund hemma hittade den listige skräddaren på att underätta sig om hans förnamn, rusade derefter sjungande upp till dörren, hvilken han under namnets utropande häftigt bombarderade, och lyckades verkligen att blifva insläppt. Men för sådana experiment var griphummern alltför flegmatisk.

Hans dörrknackningar skilde sig betydligt från alla andras. Kurses kamrater gifvo sig vanligtvis tillkänna med några hastigt på hvarandra följande oregelmässiga stötar med en fingerknoge, uppapperskan och borstaren dunkade till med hela flathanden, men griphummern förkunnade sin ankomst med käppknappen, hvarmed han frambragte sex rhythmiska slag, som på metrikens språk antydde tvenne jamber och en spondé, och kunde tolkas med de betydelsefulla orden: i la--gens namn — öppna!

Besöken, eller kanske rättare sagt försöken, repeterades ofta och alltid på morgnarne.

*

*

*

Tiden gick och snart randades inryckningdagen till den förut omnämnda kommenderingen.

Det var en vacker morgon i slutet af Januari. Den uppgående solen purprade redan horisonten, men ännu spred en lampa sitt förrädiska sken från Kurre's bostad, som eljest icke brukade vara upplyst vid den tiden.

Kammarnyckeln hade blifvit qvarlemnad utvändigt i dörren och kamratens kappsäck hade redan blifvit nedsänd till jernvägsstationen, men sjelfva sutto de båda kontubernalerna inne hos grannen, lyssnande och spejande som spindlar efter sina rof.

Länge dröjde det ej förr än välbekanta steg ljödo i trapporna. De tre grannarne sutto tysta som Egyptens prester och griphummern passerade förbi i korridoren. Han hade väl sett lampan brinna, och förmodligen viss om att äntligen finna den han sökte, trädde han in i tornrummen; den gången utan föregående knackning.

I nästa ögonblick, då dörren riglades utvändigt, började dock knackningar med både händer och fötter att låta höra sig inifrån, men förgäfvets; ingen tycktes höra det, endast ekot i korridoren gaf svar.

Grannen hade lofvat att icke öppna förr än jernvägståget hade afgått och Kurre och hans räddade vän hastade ned mot stationen, men hejdades

strax under det öppnade tornfönstret af fångens
nödrop, hvilka dock endast blefvo besvarade med
en afskedshelsning och en strof ur den gamla visan:

”I tornets djup, fördold för verdens öga,
vid lampans sken den trogne vännen satt.”

Metamorfos.

Vintersäsongen i Lund hade varit i hög grad animerad. Sällskapsspektakel och maskerader med sina strömmar af punsch och champagne, spel- och slädparti med sina haf af toddy och brylå hörde till ordningen för dagen, och i dessa nöjenas hvirflar kunde en seglare lätt ramponeras, vore han än hopfogad af lika godt material, som den Kurre manövrerade.

Utän tvifvel tarfvades en genomgripande reparation, då egaren sent omsidor beslöt att söka hamn. Längre hade han rufvat på planer, som han knappt tilltrorde sig att gå i land med: han ville utbyta stadslifvets buller mot landtlifvets lugn, han ville fly till de soliga fälten och kullarne, till de tysta ensliga skogarne; och när våren äntligen stod för dörren, stod det betydelsefulla ordet "bortrest" under namnet på dörrskylten.

En fransk författare har sagt: "När jag deltog i verldslifvet tyckte jag, att jag aldrig skulle kunna uthärda att försaka det, när jag befann mig på mitt gods, tänkte jag icke mera på världen." Samma erfarenhet fick Kurre göra då han i den tidiga morgonstunden satt på sitt gods, som var instufvadt i en koffert, hvilken jemte godsegaren skulle transporteras till den nya bostaden i en torplägenhet under ett af Skånes gamla herresäten.

Visserligen kände han sig något underlig till mods, då han hunnit en half mil utom staden och de väl kända tonerna från kyrkans knutsklocka ljödo liksom till afskedshelsning, men det var endast ett tecken till att staden vaknat till nytt lif, och det var ju detta han ville undfly. På tilltalande musik rundt omkring honom var det för öfrigt ingen brist. Luften uppfyldes ju af lärkornas lofsånger och fälten genljödo af de knäböjande dilammens morgonböner.

Naturen började småningom ändra karaktär. Pillhäckarne och de gröna åkerfälten afföstes af kärr och doftande skogsdungar med sippor och guld-vifvor, och snart glittrade i solskenet ett bredt silfverbälte ikring Ringsjöns grönklädda strand. Redan kunde man i skogsbrynet skymta målet för resan, en liten rödmålad byggnad, och länge dröjde det icke förr än den väntade hyresgästen hvilade i sitt nya hem.

Från gästrummet hade man utsigt öfver sjön, men närmast öfver trädgårdstappan, som låg på en sluttning. Öfver husets tak böjde sig ett gammalt krokryggigt plommonträd med ett skatbo i toppen, och utanför fönstret hade en fläderbuske och ett rosenträd bildat en förening för nytta och nöje.

Rummet var tarfligt, men snyggt, och öfver soffan med det hemväfda öfverdraget hängde en i de svenska nationalfärgerna målad tafla, föreställande sju citrongula lejon med ljusblåa ögon, och en mörkblå djurtämjare, som sades vara profeten Daniel.

På bordet stod en senapsburk, fullsatt med vårens förstlingar.

Sedan de vackra omgifningarne på aftonen tagits i betraktande, gick Kurre, som var trött efter resan, tidigt till sängs, sjönk ned i de mjuka bolstern och föll genast i en djup sömn. Hela natten tyckte han sig hvila på en bädd af liljekonvaljer och hölj'd af morgensolens första strålar låg han ännu och drömde om fjärlar, blomsterdoft och fogelsång, då han väcktes af värden, som stack sitt lurfviga hufvud inom dörren.

"Vill harren ha en tuddi på sängen?" tyckte sig sjusofvaren höra den obarmhertige fridstöraren spörja under det han klef in och stälde en butelj på bordet.

Kurre gnuggade ögonen och sökte reda sina tankar. Drömde han fortfarande eller var det en

grym verklighet? Skulle den poetiska fläkt, som vid hans ankomst hvilade öfver detta fridfulla ställe, redan vara borta? Kanske var det helt enkelt en lönkrog han råkat ut för? Det vämjeliga ordet "tuddi" ljöd ännu i öronen. Värden hade visserligen försvunnit, men buteljen med sitt afskyvärda innehåll stod ju kvar som ett otvetydigt bevis på hans afsigt. Antagligen hade han gått ut för att hemta de öfriga ingredienserna och här var således ingen tid att förlora, om anslaget skulle kunna förekommas. Att kasta kläderna på och rusa på dörren var ett ögonblicks verk, men i förstugan möttes den förvånade värden, som sade sig endast hafva frågat om herren ville ha en kudde på sängen emedan hufvudgården förefallit honom vara för låg, och hvad buteljen beträffade, så innehöll den friskt vatten "gratis från killan".

"Spertiosa" hade icke funnits i hans hus sedan han tagit emot torpet, och sjelf "nyttjade han aldrig starkt".

Kurre hade således misstagit sig om både sak och person och lärde framdeles känna sin värd som en from och rättskaffens man, som slet och släpade från morgon till qväll, men var ändå nöjd med sin lott.

*

*

*

Den inrotade stadsbon började snart att finna sig hemmastadd på landet, och det enkla, sunda lefnadssättet verkade välgörande på både kropp och själ.

Ströfningarne i skog och mark ingåfvo lust att studera naturen och de okonstlade människorna och de voro i sanning värda att studera. Ah, hvilket idylliskt lif!

Österns purpur solen röjde,
bonden selat på sin hingst;
han i arla stunden plöjde,
ty det led nu emot pingst.

Hustrun sysslade vid spisen,
lyfte ned i sotigt kök
skinkan af den fjolårsgrisen,
som se'n julen hängt i rök.

Far och Grälle följdes troget,
båda hade gjort det rön,
att när axet blifvit moget,
man för mödan får sin lön.

* * *

*

Solen högt på himlen blänkte,
skuggor föllo rakt i norr.

Plöjaren sin piska sänkte,
svettig krake gned han torr.

Eld han sedan slog på pipan.
Under blomhöljd, hvitnad hägg
lyssnar han en stund på vipan,
som slog krets kring sina ägg.

Nu det doftar ifrån köket,
bonden vädrar, lyssnar, glor;
han från plögen lossar öket,
ty i hagen vinkar mor.

Öfver stenar, öfver stockar
nu mot hemmet vandrar far,
dragarn med sig lätt han lockar;
Grälle visste hvart det bar.

Mor haft brådt att stugan städa
och beströ med ris af en,
tak och väggar se'n att kläda
med pioner och syrén.

Far sitt husfolk till sig kallar,
och de Kurre på
alla lystra till hans bud;
samlad sång i stugan skallar,
samlad sång i stugan skallar,
med en psalm de lofva Gud.

* * *

Nå ja, då kunde han första hvartur äggen till
Solen ned mot vestern ilar,
re'n i spiltan bondens hingst
vid sitt extra foder hvilat,
ty det lider nu mot pingst.

Men dessa naturstudier födde allvarsamma tan-
kar och föresatser hos Kurre. De vetenskapliga
skatter, som länge legat dolda på botten af hans
gamla koffert, blefvo uppgrädda och dagligen under-
sökta med en ifver, som för egaren var ovanlig.

Naboarne, fläderbusken och rosenträdet, blefvo
närgångna som alla andra grannar. De höjde sig
mer och mer och tittade slntligen nyfiket in genom
fönstret. Eljest stodo de nog qvar på samma ställe
som förr, men i Kurres intresse hade de bytt plats,
ty minnets poetiska rosenskimmer hade småningom
börjat att blekna och gifva vika för mera prosaiska
framtdrömmar om fläderteets helsobringande egen-
skaper.

* * *

Vistandet på landet blef "ei blot til Lyst," och då Kurre på sensommaren återvände till universitetsstaden var han beredd till sina första tentamina.

Den allmänna meningen bland kamraterna var att han undergått en märkbar förändring: han hade blifvit trög och allvarlig.

Nå ja, då kunde han förstå hvarför äggen till morgonkaffet på sednare tider ofta blifvit hårdkokta, oakadt han då som förr använde pulsen som tidmätare vid kokningen.

Att han blifvit allvarlig kunde han märka derpå, att han på julaftonen författade nedanstående qvåde vid en gammal tants jordfästning.

Jul skall firas, gåfvor gifvas,

häpen står en barnaskara;

glädjen vill ej mera trifvas,

ty den gamla bort skall fara.

Bästa gåfvan blef dock tåren,

barnaögat grät vid båren.

Graf skall bäddas, kransar bindas,

templets klockor ängsligt klaga.

Snöhvit svepning snart skall lindas;

digra moln på himlen jaga.

Alla sig i hemmet samla,

ack, men borta är den gamla,

Gran skall smyckas, ljusen tändas;
ej dess skimmer hon får skåda,
Hennes öga redan bländas,
der ett evigt ljus skall råda;
en gång alla der sig samla
uti hemmet hos den gamla.

I tentamen.

Historia var icke Kurres sak, ty som danaidernas såll var hans hufvud när det gälde att fylla det med årtal och namn, men historier kunde han berätta någorlunda hjälpligt, och denna förmåga kom honom väl till pass i hans första tentamen för "medikofilen".

En af de tvenne kamrater, som utgjorde hans sällskap vid förhöret, hade bland annat fått till uppgift att förtälja om trojanska kriget. Utan tvifvel saknade han icke insigter i ämnet, men han var trög och långsam i sitt tal och förstod ej rätt att föra till torgs sitt magasinerade vetande.

Hans tröghet misshagade synbarligen professorn, som endast med möda kunde pumpa ur honom hans kunskapsförråd, och när så den olycklige berättaren till råga på allt råkade säga Priapos i stället för Priamos, var det slut med tentators tålmod, och under förklaring att Priapos var en gud, för hvars skull man offrade åsnor, afskedade han tentanden

och uppmanade honom att återkomma en annan termin.

Med feberaktig oro hade Kurre länge önskat att få öfvertaga fortsättningen af den gamla berättelsen, som han så många gånger i skolan hört af en excentrisk magister, hvilken alltid råkade i extas då man bad honom berätta den. Tillfället var nu inne och här gälde det att inlägga lif och kraft i föredraget, om man ville undgå kamratens missöde. Kurre blef allt mer inspirerad och erinrande sig den gamle läraren i skolan ville han liksom denne upphäfva trenne höga stridsrop för att göra Akilleus hejdlösa vrede mera expressiv, men redan vid det första fick han en kraftig stöt af sidokamraten, och professorn hoppade till på stolen och erinrade sig i hast att han hade ett viktigt ärende att uträtta, hvarför han måste aflägsna sig, men önskade kandidaternas lycka till examen.

Doek icke alltid kunde man i tentamina reda sig med reminiscenser från skolan. För att blifva lyckliggjord med ett betyg i fysik var det rådligast att taga privata lektioner hos docenten i ämnet innan man instälde sig i tentamen hos professorn.

Kurre och Thure X hade därför redan avslutat en privat kurs i läran om elektricitet och magnetism och höllo på med en dylik i statik, då docenten en dag frågade X om han visste när människokroppen är i sin bästa jemvigt. "Förmodligen när människan är nykter", svarade denne och drog till med ett gapskratt, hvare Kurre instämde, och hvilket hade till följd att docenten i vredesmod avslöt kollegiet och ville icke längre hafva med kollegianterna att skaffa.

"Ja, min goda Thure," sade Kurre då de lemnat docenten, "nu har du styrt väl till för oss, men låtom oss icke tappa modet för så litet. Som du vet anträder professorn redan i morgon sin utländska resa, tänk om vi genast skulle gå upp och anhålla om tentamen." "Men vi ha ju på långt när icke slutat kursen i statiken", invände Thure och såg något betänksam ut. "Inga invändningar, men följ mig," sade Kurre och drog vännen med sig under det han förehöll honom att hålla sig allvarsam inför gubben, ty eljest vore saken ohjelpigt förlorad.

Inom några få minuter stodo de ansigte mot ansigte med professorn, som, sysselsatt med barbering, stod framför spegeln och "gjorde gubbar," de mest komiska man kunde få se. Det började rycka i skrattnusklerna på Thure, men en skarp blick från kamraten erinrade spefogeln om människans jemvigt och förebyggde ett ytterligare utbrott af hans goda lynne.

"Jaha! mine herrar", sade professorn sedan Kurre framfört ärendet, "absolut omöjligt är det icke för er att få tentamen. Jag ärnar visserligen att företaga en resa till kontinenten i vetenskapens intresse, och redan i morgon bittida sitter jag troligtvis ute på hafvet och vickar som en magnetnål i en kompass, med ena ändan mot norr och andra mot söder, men posito I ären komplett färdige i alla brancherna af mitt ämne, så gripa vi verket an på momangen."

"Ja", svarade Kurre, "vi hafva visserligen under docentens ledning studerat läran om elektricitet och magnetism innan vi började med statiken, det är dock nu temligen länge sedan och vi känna oss icke riktigt säkra deri för ögonblicket, men skulle det icke kunna gå an att uppskjuta dessa delar till examen, så kunde vi hinna med en liten repetition dessförinnan."

"Nej, stopp mina herrar! den gubben går inte, jag kommer törhända icke att öfvervara examen och låter på inga vilkor dupera mig, men tag plats, så få vi höra hvad herrarne gå för," genmälde professorn något misslynt. Molnet, som så plötsligt lägrat sig på hans förut klara anlete, skingrades dock snart ty svaren, som naturligtvis afgåfvos med hans egna ord, inhemtade i andra hand hos docenten, voro icke mindre spetsfundiga än frågorna, och förhöret pågick en god timma till ömsesidig belåtenhet.

"Men mine herrar!" utbrast slutligen professorn, "detta går ju alldeles galant och till på köpet i de stycken, i hvilka I saden er vara osäkra; det behöfs ingen pröfning i statiken. Edra betyg skall jag insända till vederbörande i försegladt konvolut. Au revoir! mine herrar."

* *

Man hade sålunda redt sig förträffligt i en situation, som lätt nog kunnat medföra obehagliga följder.

Den lyckliga utgången höjde emellertid modet och förledde Thure att esomoftast gifva sitt skämtsamma lynne alltför fria tyglar.

Följande morgon, då han, yrvaken och glåmig efter en nattlig zwyck, infann sig på kemiska laboratorium först sedan undervisningen tagit sin början, förklarade amanuensen för de nykomne laboranterna, att ett salt måste bestå af en bas och en syra, och frågade derefter i en något spetsig ton om den sist ankomne möjligen kunde erinra sig namnet på något salt. "Ja då!" svarade denne med sin rossliga stämma, "bondis är ett salt, som består af fyllibas och mag-syra".

Svaret väckte visserligen berättigad harm, dock var detta förhör af så privat natur att man icke behöfde fästa alltför stor betydelse dervid.

* * *
Men ännu en gång skulle slumpen föra Thure och Kurre tillsammans i en tentamen hos en naturforskare.

Denne, som för tillfället upprätthöll professuren i zoologi, var väl icke egentligen zoolog, men han var en äkta djurvän, hvars specialitet var att uppträda lefvande flugor på nålar. Hans entomologiska samlingar förevisades med största beredvillighet, men för den högre zoologien visade han icke något vidare intresse. Han sade sig blifva nervös då han sysselsatte sig med större zoologiska preparat, en omständighet, hvilken han ansåg bero på ett skadligt inflytande af arsenik, som dervid användes. Detta gaf anledning till ett meningsutbyte med de blifvande eskulaperna angående arsenikförgiftning af gröna färgämnen, och Thure fick dervid tillfälle att berätta en intressant historia om en gammal mam-sell, som länge lidit af hufvudvärk och svindel, tro-ligen härledande sig från en grön papegoja, med hvilken hon dagligen sällskapade.

"Åh! herrn pladdrar värre än en papegoja," utbrast forskaren, "men det är dock konstateradt att förgiftning kan förorsakas af tapeter o. d. dock är det icke alltid färgen i tapeten som är orsaken, giftet skulle möjligen kunna finnas i något annat, som användes vid tapetuppsättning, men apropos!" fortfor han vändande sig till Kurre, "vet herrn hur man sätter upp tapeter?"

"Om man på en sådan fråga skulle svara — upp åt väggarna," sade Kurre "så torde det väl ursäktas, men jag märker herrn professorn vill sätta oss på det hala."

"I klistret! ja i klistret, mina herrar, der ha vi det, jag visste väl herrarne skulle fastna der", utropade professorn förtjust; och så var det slut med den tentamen. Rättvisligen bör dock nämnas att den var endast pro forma, ty tentanderna hade redan föregående termin bestått profvet inför en mera intresserad vetenskapsman, men hade nu för "ømtentamen" blifvit hänvisade till e. o. professorn.

*

*

*

Tentamina i de öfriga hufvudämnena hade ingenting pikant att bjuda på, och sedan dessa blifvit undanstökade gälde det att tentera för fyllnadsbetyg, hvilka hvar och en fick välja efter eget naturel.

De "båda filosofierna" voro inga tvångsämmen för "medikofilen" och Kurre var väl af naturen icke vidare filosofiskt anlagd, men en medikofilosofisk examen utan filosofi var ju ett nonsen, tyckte han, och det var väl egentligen därför han kom att göra bekant-
skap med dessa vetenskaper, eller kanske rättare sagdt deras målsmän.

Dessa voro två fullständiga kontraster. Den ene, en sanguinisk man i sina bästa år, hade väl ännu icke hunnit att skapa sig något namn som spekulativ forskare, men måhända bygde han sina förhoppningar på den närmaste framtiden.

Att han trots sin ungdom redan länge dvalts i idealverlden till förfång för den materiela delen af sin tillvaro, tyckte man sig finna, då man skärpte blicken för att riktigt kunna uppfatta hans subtila, nästan sväfvande väsen.

Den andre, en melankoliker, som grånat i vetenskapens tjänst, hade dokumenterat sig som en skarp och djupsinnig tänkare, men det var nu länge sedan, och då man såg honom kall och likgiltig bestiga den kateder, der han i decennier varit en prydnad för universitet, och med nedböjdt hufvud och tunga fjät vandra derifrån, föreföll det som om han öfverlevvat sig sjelf.

Den förstnämnde, som nyss fått praktiska filosofien på sin lott, tycktes också taga saken så praktiskt som möjligt, ty redan från första början förstod

han att genom stränghet i tentamen sätta en gräns för medikofilarnes lycksökeri på filosofiskt område och på samma gång värja sig sjelf för deras stormlöpningar.

Kurre, som blef första offret för hans förkastelsedom, kände sig visserligen djupt sårad, ty "de vises ord äro som spjut och naglar", men han var icke den som gaf tappt för det första.

"Jag måste ha börjat i galen ända", tänkte han, "teorien borde kanske gått före praktiken", och så begaf han sig direkt till teoretikern och anhöll att få veta betygsfordringarne i hans ämne.

"Herrn skall ju bli läkare?" sporde filosofen under det han betraktade Kurre med en lång och genomträngande blick, "har herrn länge sysselsatt sig med filosofi?"

"Åh ja! temligen," stammade Kurre, "jag var nog lycklig att blifva tillerkänd betyget "med beröm godkänd" i studentexamen.

"Så! det var icke i går det," invände professorn, "då har herrn hunnit förkofra sig och kan väl mer filosofi än en läkare behöfver, men kom till mig i afton, så kunna vi ju rasonera en stund i skymningen.

*

*

*

Det var i slutet af Maj, dagen var klar och någon skymning kunde ej märkas förr än vid nio-tiden då Kurre instälde sig i den förhoppning, att "räsonemanget" icke kunde blifva så särdeles långvarigt. Men han skulle snart få erfara att han miss-tagit sig.

Den eljest så slutne och otillgänglige läraren uppbjöd nu hela sin didaktiska förmåga för att väcka intresse för sitt ämne, och lyfte välvilligt en flik af dess dunkla slöja för att låta sin tillfällige lärjunge få en flyktig inblick i de hemlighetsfulla labyrinterna.

Föredraget var glänsande och det var höga ting här afhandlades. Professorn talade nästan oafbrutet med värma och hänförelse och vid de korta pauserna vände han sig regelbundet till sin åhörare med ett förbindligt, men för denne pinsamt "icke sant"?

Men icke nog med hans filosofiska lärdom, han lade äfven i dagen sina insigter på medicinskt område, och inlät sig med stor sakkännedom på hjer-nans både anatomiska och fysiologiska förhållanden.

Ändtligen tog naturen ut sin rätt och när det medlidsamma vägguret förkunnade att midnatt in-trädt, reste sig den gamle ur länstolen och uttryckte sin önskan att fortsätta räsonemanget i examen.

Kurre, som dyrt fått pligta för sin obetänksamhet att vilja fiska i grumligt vatten, hade fått en lexa icke endast för examen utan för hela lifstiden.

Någon tid derefter, när examenskalaset firades, blef Kurre hedrad med en brorskål af en bland de äldre, mera skämtsamme professorerne, som dervid beklagade att han icke fått nöjet att tentera sin nyaste bror.

"Men," anmärkte denne något förlägen, "jag egde inga kunskaper alls i farbrors ämne".

"Nå, än sen då," inföll professorn, "så var väl förhållandet med de öfriga ämnena också?" "Ja, jag kunde icke mer än hvad man lärt mig vid de offentliga föreläsningarne", svarade Kurre, "men ifall det roar farbror att höra en visa om dem, så är jag färdig dermed." En knackning i bålen, och Kurre sjöng kandidatvisan.

Jag mins den tiden jag kandidat
skulle blifva,

då var ej värdt att beqväm och lat
gå och drifva.

Nej, på lektioner man måste gå,
hur dessa höllos jag för er må
nu beskrifva.

I auditorium nummer ett

satt en herre,
som kritikus har jag aldrig sett
någon värre.

Att allting klandra det var hans sed,
han stundom klandrade till och med
Hoffman Perlkamp.

"Klassiciteten går till sitt fall
väl man säger,
men den helt visst upprätthållas skall,
ty man eger
representanter i Norden än
i både mig och min gode vän
gamle Madvig."

Se'n kom en lærder, som aktad var
för sitt snille,
han föreläste visst som en karl
när han ville,
men hans humör var väl icke godt,
ty auditoriet hörde blott:
"tusan böffar."

"Nu ger jag sjelfvaste Lucifer
detta bråket,
ty ingen af eder nånsin lär
detta språket."

"Ej perlor kastar man ut för svin",
der stod att läsa uti hans min
när han slutat.

När klockan qvarten till elfva slog
kom en gubbe,
han strax tog plats och till ordet tog:
”si nu Ubbe!
si denne mannen, si det var han,
som var en son till en odalman
Åke bonde.”

”När Harald Hårfager reste ner
för att gästa,
hos Åke tog han sitt nattqvarter
för det mesta;
och si, då hände der kom en natt
på samma gång Erik Väderhatt
ifrån Sverige.”

”Men tvenne salar uti sitt hus
Åke hade,
och i den sämsta förutan krus
nu han lade
landsfadren sjelf, denne gamle kung,
men norske kungen, som var så ung,
i den bäste.”

”När Erik bortdrog, så var han vred
uppå värden
och sad' till Åke, som följde med
uppå färden:

att längre lefva du är ej värd,
och högg så till honom med sitt svärd,
så han dödde.”

Original hade jag fått se
i kateder.

En som var värre än alla tre
nu uppträder;

en min så viktig han tog sig på,
han sedan började tala så:

”mine herrar!”

”Jag göra vill ett experiment,
som frapperar,
och kanske mången ej evident
det senterar.

Jag i min hand tager denna bit,
den är helt simpelt af bara krit
som vi finna.

”Och nu jag släpper utur min hand
denna kroppen;
den föll till marken! hör han Duwan!
tag nu opp'en!
Hvad kan det vara som kroppen drar?
mån'tro den verkande kraften var
attraktionen?”

”Jo, mine herrar, vår jord hon fick
denna kraften;
se'n första gången ikring hon gick
har hon haft den,
Och nu försöka vi en gång till
om kritan åter nedfalla vill —
jo, hon faller.”

Till zoologicum glad i håg
jag spatserar,
ty der en namnkunnig zoolog
demonstrerar.
Än om en fogel, än om en fisk,
än om en sork eller basilisk
han orerar.

Herr konservatorn står stolt som få
framför bordet.
Professorn, styfvast utaf de två,
tar nu ordet:

”helt säkert känna vi lite hvar,
att detta djur, som jag för mig har
är en talgmes.”

”Han i sitt slägte bland mesar små
är en bjesse,
men intet har han att bjuda på
af intresse;

nej, tacka vill jag vår lilla vän,
vi känna henne ju väl igen,
denna lärka."

"Dess flygt är hög och dess sång är skön
helst om våren,
i hästars spillning hon söker frön
uti spåren,
men om man fångslar vårt täcka djur,
det klagar ängsligt uti sin bur:
pi! pi! si qvi!

En dverg, som trädt uti Newtons spår,
nu man skymtar.
Väl i katedern han sjelf förstår
hvad han grymtar,
men ingen annan blef klok derpå,
för resten tänkte han väl som så:
"siffror tala".

* *

*

I mitt kollegium ristade
jag ett "sela"
och gjorde upp se'n en resumé
af det hela,

Ej var det mycket jag hade lärt,
men det var klassiskt och var väl värdt
att uppteckna.

Klassiciteten var ju sitt fall
ganska nära,
man ej det grekiska språket skall
söka lära;
så fick jag veta utaf hvad skäl
den svenske konungen slog ihjel
Åke bonde.

Jag lärde ock hvar den kroppen går,
som nedtrillar,
och att en lärka i bur ej slår
sina drillar.

Den sista timman jag lärde niets,
och därför fick jag ej mer än "vix"
i examen.

Interiör från anatomisalen i Lund.

Det är skillnad på en gammal *student* och en *gammal student*. En *gammal student* är en ensling, på hvilken världen icke mer utöfvar någon dragningskraft, och hvilken på sin tarfliga vindskammare icke har behof af annat sällskap än sina klassiker och sina ungdomsminnen.

Han är öfvergifven och glömd af alla, så framt det icke skulle falla någon in att göra honom ryktbar som öfverliggare, genom att offentliggöra hans namn och hans lefnadshistoria för samtid och efterverld.

En *gammal student* bebor vanligtvis en ganska snygg duplett och åtnjuter ett visst anseende såväl inom studentverlden som den öfriga befolkningen i universitetsstaden.

Har han druckit brorskål med en "novisch" för att undvika den besvärliga hattaftagningen, så utmärks hans namn i den yngre kamratens katalog med ett kors eller en stjärna och har han på en nordisk fest "lagt bort titlarne" med en borgare, så

blir han inviterad till mårtensafton så länge han vistas vid akademien.

Nationspedellen egnar honom alltid sin vördnadsfulla hälsning så ofta han mötes, och de öfrige pedellerna, med undantag af rektorns, nappa i förbigående i möss-skärmen.

Vid allmänna studentsammanskomster synes han i regeln icke, men är det fråga om en opinionsyttring mot någon impopulär akademisk lärare, så in finner han sig, och hans ankomst hälsas då alltid med jubel, han må nu höra till oppositionen eller icke.

Besöker han en restaurant, der några yngre studenter tagit plats före honom, så hör han sitt namn hviskas redan vid inträdet.

Besväras han under sysselsättning med ett griljeradt lamhufvud af sin korpulens, och till skydd för västen och skjortvecket fäster en serviett i kring halsen, så riktas allas blickar på honom; snart hvimlar det af lamhufvuden och alla ungdomarne äro utstyrda med "haklappar".

Vid de stora festerna, der han fungerar som marskalk, banar han väg för professorn och hans familj och gör med detsamma sin egen bana något mindre knagglig. Åt professorskan och hennes döttrar anskaffar han sittplatser, hvarigenom han bereder sig själf en ståplats vid herrskapets nästa souper, och med sin studentvärja och det lysande marskalkstecknet eröfrar han de unga damernas hjertan.

Inom medicinska fakulteten funnos många dylika studenter, och Kurre var en sådan *gammal* student då han vid anatomiska institutionen sysselsatte sig med förberedande medicinska studier.

* *

*

Om icke minnet bedrager, har författaren till "Passionerna" i kapitlet om dryckenskapslasten ställt *medicine studiosi* och vaktmästarne vid anatomisalarne i samma kategori, och menar att de förtära *spirituosa* i större mängd än folket i allmänhet.

Det är möjligt att han skulle funnit sina ord besannade om han på 40- eller 50-talet kunnat besöka anatomisalen i Lund, ty der hade *Eskulap* och *Bacchus* ett gemensamt altare, der man offrade flitigt åt båda, men *Bacchus* hade sina särskilda offerprester, hvilka under namn af fiskaler höllo ständig vakt och tillsågo att ingen försummelse egde rum. Framför allt hade de ett vaksamt öga på ankommande, nyfikna främlingar, och "botten opp" var den tidens dagliga lösen.

Man må dock icke föreställa sig att passionen dervidlag spelade någon roll, men sjelfva ställets dysterhet och de kusliga, vetenskapliga forskningar, som der idkades, skulle måhända utan vederbörliga *stimulantia* hafva verkat nedslående på sinnet.

Fakulteten hade sina bestämda, årliga högtids-
dagar, som hette stora och lilla toddydagen, och
dessutom tillhörde det hvarje nykommen medlem att
med en brylå hålla ett inträdeskalas för lärarne och
de äldre kamraterna.

En termin, då fakulteten räknade 40 stude-
rande, firades äfven den 9 Mars, som är 40 marty-
rers dag. Svenskt öl, som aldrig fick saknas, hemta-
des på allmän räkning, hvilken uppgjordes vid ter-
minens slut, men enligt gammalt privilegium voro
de, som slutat sina dissektioner, befriade för ölutgif-
ten och drucko så mycket de behagade.

* *

*

Vaktmästaren, gubben Bengt, var ett original
af första rang, men en ärans man, som i mer än
fyrtio år skött sin besvärliga plats vid anatomisalen.
Hans rättsbegrepp var starkt utpregladt, framför allt
då det var fråga om mitt och ditt, och han öfvade
rättvisa äfven bland de döde, ty så vidt möjligt var
drog han försorg om att hvar och en på den sista
färden fick med sig allt, hvad honom tillhörde, hvilket
ibland kunde vara kinkigt nog, när kropparne blif-
vit sönderstyckade och fragmenten lågo spridda ikring
hela salen.

Vanligtvis anlände de döde vårdslöst inlagde i
lådor af ohyflade och omålade bräder, men det hände

dock en gång att ett lik af en fästningsfånge ifrån Malmö låg inbäddadt i en svartmålad kista, som bar en bleckplåt med den dödes namn och var öfversållad med bleckstjernor, af hvilka somliga voro försedda med initialer.

Denna ovanliga uppmärksamhet mot den döde hade förmodligen egnats honom af efterlevande kamrater, och med sina små resurser hade de ju på ett rörande sätt lagt i dagen sin sorg och saknad vid hans bortgång.

Några af dissekanterna ansågo att han borde få en minnesstod af sina egna ben, men gubben Bengt, som hade sina pietetsskäl, kunde icke förmås att skettera honom utan var ännu mer än vanligt angelägen om att få alla delar i kistan.

Bengt var ofta föremål för "sina gossars" hedersbevisningar, och ett af hans dyrbaraste minnen var en af dem förärad dryckeskanna af silfver, som hvarje nyårsdag togs fram och fyldes med hembrygdt, skummande öl, hvarmed han välkomnade de gäster, som ville besöka honom i hans gammaldags fridfulla hem.

Hans afskédstagande från platsen firades "på salen", der en af hans gullgossar tolkade dagens betydelse och aftäckte den gamles porträtt vid tornerna af den välkända sången "Gubben är gammal."

Men hvarje dag när qvällen föll på och dissektionsarbetet var afslutadt, kom gubben ändå af

gammal vana till salen, der dissekanterna oftast suto
qvar vid sina ölmuggar ikring aftonbrasan, och när
hans lifsskymning inträdde och ett långvarigt svag-
hetstillstånd höll honom fjettrad vid sjukbädden, var
han säkert ofta i tankarna midt ibland sina kära
gossar.

* *

*

Kurre hade aflagt medikofilosofisk examen och
det var naturligt att det medicinska elementet före-
trädesvis skulle komma till utveckling, men eget
nog tycktes äfven det filosofiska vilja taga ut sin
rätt. Den ständiga forskningen i de kringströdda
spillrorna af döda medmänniskor, som för det mesta
haft ett förfeladt lif att skylla för de jordiska kvar-
lefvornas hemfallande till anatomisalen, ledde ofta
forskarens tankar på lifvets egentliga bestämmeelse.

Att odla sina själsförmögenheter och tillegna
sig de kunskapsskatter, som i rikt mått erbjödos vid
anatomiska institutionen, var ju en stor uppgift, men
å andra sidan tycktes det vara en falsk verksamhet
att endast arbeta för sitt eget bästa så länge, att
man kanske icke orkade vara andra till någon nytta.

Till och med de döde, som lågo stympade på
dissektionsborden, hade ju i lifstiden vid arbetsfän-
gelserna användt sina krafter till mensklighetens

gagn; ännu efter döden gagnade de vetenskapen med sina kroppar, och deras ben gingo i arf från en generation till en annan.

Men hvad var väl att göra? Att söka anställning i fältläkarekåren var ju ett sätt att bereda sig tillfälle till mera praktisk verksamhet, men kanske var det icke lika lätt att operera på lefvande människor som på döda, och hur obetydlig var icke den erfarenhet man hunnit förvärfva sig i sjukdomars behandling i allmänhet, efter endast ett par månaders tjenstgöring vid klinikerna.

Anställning söktes emellertid, och någon tid der-efter afreste stipendiaten i fältläkarekåren till sin första militärläkarebefattning.

"Nå, men händer det icke att man ibland råkar i förlägenhet vid sjuksängen?" frågade han en af de mera försigkomne kamraterna, som följde honom till jernvägsstationen. "Åh jo," svarade denne, "det händer väl ibland att patienten kan lefva länge, och då kan det ju blifva kinkigt nog."

Militärlif.

”Hvem är generalbefälhafvare i första militärdistriktet?” frågade en gång general B. en rekryt under uppvisningen vid ett rekrytmöte. ”Fanjunkare Lundström,” svarade rekryten och sträckte på sig som om han skulle stått under beväringmättet, och man må icke förundra sig öfver hans höga tankar om denne förman, ty det är med en fanjunkare i tjänsten alldeles som med klockarfar i visan, ”han skall ju allting bestyra.”

In- och uttryckningsdagarne är han så öfveranstängd och tankspridd, att om man säger: god dag! så svarar han: skål! och om man bjuder honom en cigarr i hans expeditjonsrum, så doppar han den spetsiga ändan i bläckhornet och försöker att skrifva med den. För att kunna gå i land med de många olika förrättningar, han har att verkställa, måste han hafva kropps- och själsstyrka som en Herkules. Visserligen har han icke såsom denne något Augias stall att rengöra, icke ens om han är kavallerist, ty slikt arbete är anförtrodt åt en särskild stallunder-

officer, som endast är sergeant; men han skall uppsöka och fånga de vildsvin, som inrotat sig på orten, han skall leverera drabbningar med närgångna kvinnoskaror, och han skall hafva ett vaksamt öga på de roffoglar, som omsvärma mötesplatsen.

Ja, tungt är hans herkulesarbete, men så går det ju honom på sistone som det gick den store hjälten: när han är utsliten, så upptages han till högre regioner och blir delaktig af odödligheten d. v. s. han får afsked med underlöjtnants rang, heder och värdighet.

* * *

*

Inryckningsförslaget för Kongl. — — — Regimentets Exercissquadron var färdigt, fanjunkaren drog en suck af lättnad och tände cigarren, som han doppat i bläcket. Allt gick nu som på en marionett-teater, den oinvigde kunde ej se hvem som höll trådarne till maskineriet i sin hand, men nog var det väl fanjunkaren.

Officerarne voro samlade i det så kallade orderrummet, der Kurre instälde sig för att hos mötesbefälhafvaren anmäla sig till tjenstgöring som extra läkare. Orderrummet, som mest användes till klubblokal, var möbleradt med stora bekväma stolar rundt ikring väggarne, ett spelbord i ett hörn, och ned vid

dörren i motsvarande hörnet fyra gradpasserare, som stodo stumma och orörliga med tummarne på yttre byxsömmarne.

Möbleringen stötte Kurres ordningssinne; han hade så gerna velat ställa bordet midt på golfvet och en gradpasserare i hvarje hörn, men han var ännu icke nog bekant för att våga göra någon anmärkning, och placeringen var måhända i öfverensstämmelse med tienstgöringsreglementet.

Officerarnes konversation rörde sig ikring en "fuxa" med två hvita framfötter och bläs i pannan. Hon var fallen efter en Flyingehingst, hvars farfars far var af engelskt fullblod, och hennes mor var af halfblod. En mörkbrun vallack, som hörde till samma släkt, kom derefter på tal, men samtalet afbröts af jourhafvande löjtnant, som spände sabeln kring midjan och rapporterade för befälhafvaren, att "det hade blåst till mat." Då stampade den äldste gradpasseraren i golfvet, vände sig på venstra klacken och försvann, hvarefter de öfrige i ordning efter anciennitet gjorde sammaledes.

Den välkända matsignalen hade emellertid iakttagits af pastor X, en med spetsmage och isterhaka utrustad gourmand, som, då han händelsevis haft sin väg förbi kasernen, blifvit erinrad om sin skyldighet att som hastigast göra herrar officerare sin uppvaktning. Den intressanta utredningen af hästgenealogien kom sålunda icke att fortsättas, ty pastorn

måste nolens volens stiga till middagsbordet, och der var det han som förde ordet. Vårdinnan höll ett godt bord, men hennes riksbekanta skinka var så mäktig, att presten fann för godt att utbyta det vanliga bränvinsglaset mot ett af de stora, gröna, som eljest användes för rhenskt vin. Exemplet följdes af en och annan och det var ju rätt pikant att midt i vintern kunna få en "sup i det gröna." Stämningen blef hög under middagen och på eftermiddagen kommo visorna fram. Att börja med var repertoiren icke stor, ty med hänsyn till den ärevördige gästens närvaro iakttog man vid valet af visorna en viss urskilning. Men man hade misstagit sig på gästen. "Se så", utbrast han, då officerarne aflägsnat sig för att öfvervara hästbesigtningen och han blifvit på tu man hand med läkaren, "tag nu en riktigt glad visa medan de äro ute". Och nog blefvo visorna af allra gladaste slaget, ja, hela dagen vardt glad, och först när reträttsignalen ljöd, bröt presten upp från sin fransyska skyldighetsvisit.

Redan i gryningen följande morgonen smattrade trumpeten utanför läkarebostaden, och strax derefter inträdde sjukvårdshusaren Tilly och rapporterade högt och ljudeligt, att en af gradpasserarne anmält sig

sjuk, "men Gud bevare doktorn," tillade han i något lägre ton, "jag tror icke det är så farligt med honom. Han skall förhöras i tjänstgöringsreglementet någon dag i veckan, har jag hört af hans uppappare; kanske är han icke riktigt säker i sina stycken och behöfver tid för att lära sig dem."

Vid sjukbesöket, hvilket genast företogs, angreps den sjuke plötsligt af ett hostanfall, som endast med svårighet tillät honom att berätta sin sjukdomshistoria. Han sade sig hafva sofvit oroligt under natten, kände stickningar i bröstet och fruktade att sjukdomen skulle utveckla sig till lungshot. I sitt hem brukade han äta grönkål och hela hans familj åt rysligt mycket grönkål, ty husläkaren hade sagt att det var nyttigt, men en moster, som icke kunnat förmås der-till, hade dött i lungshot.

Sedan bröstet blifvit undersökt fick uppapparens order att rida till apoteket, för att hemta medicin på patientens enskilda räkning enligt följande recept.

Rec. Sacchar. alb. Unc. quat:

Aqu. fervidæ Libr. duas.

Spirit. vin. gallie. Unc. sex.

M:r D:r S:r. Efter uppvärmning tages ett dricksglas på aftonen.

* *

*

"Nå lifmedikus, kommer den sjuke gradpasseraren att deltaga i någon exercis under detta möte?" frågade en af löjtnanterna vid middagsbordet.

— Jag vill hoppas det.

— När kommer han med?

— Förmodligen när han blir frisk.

— Ja, det kan jag förstå, men när blir han frisk?

— I morgon bittida kl. tre kvart till fem.

Lyckligtvis blef samtalet afbrutet, ty gradpasserarens bud, som kommit hem med medicinen, bad att få tala med doktorn, och denne fick sålunda anledning att aflägsna sig. Vid inträdet hos patienten, som återigen besöktes, hade han öppnat flaskan, som innehöll medicinen, och undrade om icke något misstag kunde hafva skett på apoteket, ty lukten föreföll något misstänkt. "Må så vara", sade läkaren under det han skakade flaskan, "men det syns ju på signaturen att receptet blifvit rätt uppfattadt." "Nå hvad betyder då allt det der?" frågade den nyfikne under det han stafvade på receptet. "Åh jo," svarade läkaren, "saccarum album betyder hvitt socker, aqua fervida kokhett vatten, och spiritus vini gallicus fransk konjak." "Nå, men då är det ju toddy", utbrast den förvånade sjuklingen. "Icke ännu", invände Kurre, men säg till uppassaren att han värmer upp det och anskaffar tvenne glas, så kunna vi ju vid en stilla aftontoddy studera tienst-

göringsrelementet tillsamman; det kan nog vara bra att hafva reda på, äfven för en läkare."

Med förtjusning antogs förslaget, studierna pågingo i form af frågor och svar till långt fram på aftonen, men följande morgon kl. 5 stod gradpasseraren upptagen på sjukförslaget som tillfrisknad, och på eftermiddagen bestod han sitt examensprof med heder.

*

*

*

En läkare vid en militärkommendering har oftast mer besvär med de friske än med de sjuke, och om han från början låter föra sig bakom ljuset vid de dagliga sjukundersökningarne, så skall han snart blifva öfverlupen af simulanter.

Bland orsakerna till simulerade sjukdomar får väl räknas lätja, isynnerhet bland de äldre af truppen, hvilka anse sig vara fullkomliga i all exercis, men ofta spela de enskilda angelägenheterna, framför allt korrespondensen, en mycket viktigare rol, och simulanten kan vara nog fräck att skriftligen från sjuksängen meddela de sina, att "han har hällsan och mår så godt, men är rejält i brist på remedjer."

N:r 97 Modig förde en vidlyftig korrespondens, och de "remedjer", den kunde inbringa, nedlade han

på krogen. I början var han "måttlighetssupare" och infann sig endast strax före måltiderna vid krogdisken, der han inmundigade ett "mått bränvin," hvilket hölls i munnen medan han i språngmarsch ilade till matsalen, ty en sup till maten skulle det ju vara. Men snart gjorde han den upptäckten, att maten icke var lika nödvändig för supen, som supen för maten, och krogbesöken blefvo mera oregelbundna. Den ene gången efter den andre blef han bestraffad för fylleriförseelser och sedan han under rusets inflytande öfverfallit en förman, blef han af krigsrätt dömd till fjorton månaders fängelse.

Bland rekryterna skall man i allmänhet icke finna många simulanter, men väl pultroner.

Rekryten antages ofta vid 17 års ålder, då hans kroppsutveckling på långt när icke nått sin fulländning, och han tröttnar därför lätt under de kroppsöfningar, som äro beräknade för en fullväxt karl. Är han så till på köpet en morsgris, som blifvit bortskämd i hemmet, så tror han sig genast i doktors droppar böra söka bot för den ringaste smärta han erfar under exercisen.

Sådan krigare var Cæsar, för öfrigt ärlig och pligtrogen, men med tårar i ögonen klagade han hos läkaren öfver att han fått ondt i halsen af ridningen.

"Men hvad kan ridningen hafva för inflytande på halsen?" frågade denne.

"Jo, de knagede så räled i nackebened hindan, när ja skulle sidde å koxe i väred," berättade sjuklingen.

"Nå, låt då bli att koxa," invände läkaren.

"Ja, men di sier ad man ska å då torr man inte la ble," klagade den olycklige och gaf sig icke till tåls förr än han fick "smörja".

Hans enfald gjorde honom ofta till föremål för kamraternas skälmstycken. Vid brödmönstringen hade han blifvit lockad att ställa sig i ledet med kronans brödkaka under armen, och då generalen efter uppvisningen uttalade sitt vanliga "tack kamrater", så ropade Cæsar: "ingen orsag", så det sjöng i ridhuset.

Han hade nog märkt att strängt arbete kräfver mycken föda, ty han intog gerna sina två mellanmål, men matskrinet var hans marketenteri och krogen besökte han sällan. Då en af officerarne öfverraskade honom vid matförrådet och frågade om icke gröten i kokhuset var god nog, svarade han: "Gu' bevare lyktnanten! den gröden kan ju vare mied bra te ligge på, men te ride på duer den inte stort."

När han gjort sina trenne möten var han en bland de bästa i squadronen och omtyckt af både förmän och kamrater.

* * *

*

Försummad puts ger ofta den försumlige anledning att föregifva någon sjukdom för att bereda sig tillfälle att godtgöra uraktlåtenheten.

Då Tilly en söndagsmorgon ryckte in i spetsen för sina invalider, kom Modig linkande i eftertruppen och föregaf en svår höftverk, som omöjliggjorde hans detagande i kyrkparaden. Tillsagd af läkaren att bereda sig till inflyttning i sjukhuset på eftermiddagen, förklarade han sig då heldre vilja försöka att vara med. Försöket lyckades, men icke nog dermed: omedelbart derefter tog han första priset i en af officerarne anordnad kapplöpning med hinderhoppning, der de täflande sprungo på händer och fötter öfver hindret.

Dylika lekar och förlustelser anställdes ofta till truppens förströelse och uppmuntran på lediga stunder.

Äfven hos officerarne förekommo skämtsamma tillställningar och glada upptåg med utklädning o. d. hvarvid man ibland kunde få se ortens mera notabla personligheter ganska troget återgifna.

Till och med värdshusvärdinnan måste till ersättning för en tandoperation utlåna sina gångkläder till läkaren, för att blifva representerad vid ett gladt tillfälle, och ännu följande morgon stod krinolinen kvar på läkarerummet och föranledde den inträdande eldaren att af granlagenhetsskäl draga sig tillbaka och lemna rummet oeldadt.

Födelsedagar illustrerades vanligen med musik på allahanda lätt handterliga instrument, och då brukade man litet hvar att stränga sin lyra.

Såsom prof anföres nedanstående.

Impromptu.

För femtio år sedan föddes en pilt,
han blef liksom andra inlindad i filt.

Från lindan till sadeln var endast ett språng,
han sporrade gångarn och red strax "på stång".

Den krigarn i yrket förkofrades fort
och krigiska bragder om honom man sport.

Ja tappert han stred som en äkta fransos,
hans klinga mång' äppetysk krossat till mos.

En bayersk soldat han ett sabelhugg gaf,
så två halfva bayerska der blef utaf

Nu stridslarmet tystnat, kampanjen är slut;
han dväljes ej mera bland kulor och krut.

Men dagen till ära på gammalt manér,
han fört oss till strid under Bacchi banér.

Der vinner den tappre befördran rätt snart —
"kapten" kan han blifva, dock först "på tre quart."

Men Du, som är hjelten vid festen i dag,
Dig önska vi framgång af ädlare slag.

Till lön för ditt nit må du vinna avance!
dig lyckan må gynna vid första vacance!

Med allas vår önskan att så måtte ske
vi tömma en skål för majoren in spe.

På Julle von P:s födelsedag den 12 Oktober.

Att munnen plär täppas af maten,
den satsen är gammal som hin,
men sjunga jag måste om Platen,
ty tungan ju lossas af vin.

Jag sjunger ej om vår minister,
som satte i flottan en skarf,
ty hvad han då gjorde nu brister
som värst uppå Karlskrona varf,

Nej, heldre min lyra jag skulle
så gerna nu stämma till sång
för honom, som gaf oss en Julle
den tolfte Oktober en gång.

Ty Jullen förtroende väcker
och vatten han tager ej in,
väl händer att stundom han läcker,
men då tar han alltid in vin.

Må ödet då alltid så skicka
att olycka aldrig blir spord;
för framgång vi alla nu dricka,
för lycka och trefnad om bord.

Reseminnen från norra Sverige 1877.

Hvad går väl långsammare än tiden, då man väntar på skjuts? jo, möjligen de eländiga krakar, som består på gästgifvaregårdarna i Norrland. Bönderna hafva nog rätt goda hästar, men oftast är det gästgifvaren, som med sina 10 å 12 tjuogoåringar betjenar den resande med forskaffningsmedlen, hvilka bestå af ett tarfligt åkdon med en såkallad häst, som har starkt tycke af kusin asinus.

Från stallet utföres det arma djuret och ställer sig sjelfmant framför åkdonet och under tiden upptages förstuvisten af en voluminös gästgifvare, som utdelar sina förmaningar till skjutspojken att köra sakta i backarna.

I början af mars anträdde jag en resa från Stockholm till Neder-Kalix. Att tiden skulle blifva lång och resan besvärlig, derpå var jag beredd. Jag beslöt därför att samla mina intryck under resan och uppteckna dem på stationerna; man har ju icke roligare än man gör sig. Med djup saknad lemnade jag Stockholm och for med snälltåg till Gefle. Jag

hade just slagit mig ned i ett sofhörn af en tom kupé för att ostörd få öfverlemnna mig åt tankarna på de angenäma dagar, jag nyss tillbragt i hufvudstaden, men i detsamma inträdde en herre från en rökkupé och tilltalade mig på danska. För att snart blifva honom qvitt, svarade jag på samma språk, ty man vet ju att danskarne ej kunna "lide" att svenskarne rådbråka deras "heroiske Sprog," men den gången missräknade jag mig helt och hållet.

Han kunde "nok mærke den svenske Brydning", sade han. "men det var ham alligevel en stor Fornöielse at höre sit Modersmaal saa høit op i Skandinavien."

Då jag märkte att mitt tålmod började tryta, fann jag ändtligen på råd. Jag öppnade min nattsäck och tog fram en respiratör, hvilken jag iklädde mig under ett låtsadt hostanfall, och under förevändning att jag behöfde frisk luft öppnade jag en fönsterruta. Jag bemödade mig dessutom att tala så otydligt som möjligt genom respiratören, hvilket tycktes mest besvåra dansken. Snart hörde jag honom icke säga annat än "hva? hvaba? hvabe? hvabehager?"

Medlet hade verkat. Han återgick till sin förra plats och jag önsknde honom långt in i Helsingland.

Tåget stannade en stund i Upsala och omgafs af en mängd studenter, men jag kände ingen och ingen kände mig, ty det är väl som Wennerberg

sjunger: "Den vännen, som går, är ej lik sig när han kommer åter."

Resan fortsattes och efter några timmars färd slumrade jag till och drömde om Stockholm, då jag plötsligt väcktes af en galonerad betjent, som inträdde i kupén, ropande med ljudelig stämma: "centralhotellet!"

Hvad jag sade vet jag ej, men ögonblicket derefter satt jag instufvad i ett elegant ekipage, kördt af en skäggit kusk, som var iklädd en hög björnskinnsmössa. Jag började då förstå, att jag befann mig i Gefle och inom några minuter hade jag uppnått centralhotellet. Portieren, som införde mig, erbjöd sig godhetsfullt att utlägga för mig 1 krona till åkaren och 1 krona för åkningen. Nå ja, är man ute och åker, när man icke är vaken, så får man skylla sig sjelf.

Centralhotellet är eljest fullkomligt tidsenligt och jag kan med godt samvete rekommendera det åt alla som hafva sina vägar åt det hållet.

Gefle har efter den stora branden 1869 blifvit en vacker stad med breda gator och prydliga hus med eleganta butiker, men eget nog kunde jag icke få köpa ett par renskinshandskar i Norrlands största stad.

Följande morgon kl. 6 anmälde den galonerade betjenten att kaffefrukost serverades i matsalen och skjuts hade anländt. Sedan min inre menniska

blifvit tillräckligt stimulerad, undergick min yttre en hastig metamorfos, i det jag antog skepnad af en björn, bepelsad från topp till tå.

Dagen var vacker, föret var godt, hästen, en "norsk fra Norge", föraktade backar sådana som våra; han gjorde ingen skilnad på höjder oeb slätter utan trafvade lika raskt uppför som utför baeke. Min kusk, som tjenat vid lifregementets dragoner, körde raskt, men släden, som var oskodd, gick för det mesta på tvären, hvilket enligt dragonens förmenande var en stor fördel, ty eljest skulle vi fått vinder midt i ansigtet.

Under mitt vistande i Stockholm hade jag af en hedervärd riksdagsman från Norrland fått löfte om en beqväm kursläde, som var anförtrodd åt hållkarlen på närmaste gästgifvaregård ifrån Gefle, och detta åkdon skulle jag få disponera ända till Nederkalix.

Då jag anländt till Hille gästgifveri, inkallade jag hållkarlen, visade min fullmakt från slädens egare och anhöll att utfä åkdonet.

"Ah!" svarade han, int' ä' de' värddt att herrn poekar på att få den släen, för si den ä' utta'n af en an', som också hade riksdagsmannafullmakt kantänka."

Något qvitto af den, som skulle hafva uttagit släden, kunde han icke förete och troligtvis fans

den qvar på stället, men meningen var att till andra resande uthyra den för kortare distancer.

Bud afsändes emellertid till kronobetjeningen på orten med skriftlig anmälan om förhållandet, men länsmannen kunde ej anträffas i hemmet och efter flera timmars uppehåll måste jag fortsätta resan på en eländig bondsläde och med en häst, som troligtvis skulle kommit till korta vid en kapplöpning med en sköldpadda. En fördel har man dock af att komma i delo med en hållkarl: man råkar icke i förlägenhet vid bestämmandet af drickspenningens storlek. Men mitt mod började sjunka. Jag hade endast passerat en gästgifvaregård och ännu återstodo femtioåtta, som skulle passeras. Då jag på aftonen uppnådde Hamrånge hade jag rest 3 mil och hade således endast 85 qvar. Snart glömde jag dock min förtret, när jag blef införd i en varm och rymlig sal, der allting var snyggt och hemtrefligt. Midt på golfvet stod ett dukadt bord och midt på bordet stod en stor sylta — i hela Gefleborgs län är sylta en stående rätt — en väldig brasa flammade i kaminen och en liten näpen flicka var selsatt med att ordna anrättningen på bordet.

Den lilla ganymedan var nästan vacker, men föreföll mig väl mycket allvarsam för sin ålder och jag tog mig därför friheten att börja ett litet oskyldigt skämt med henne, men erhöi i utbyte endast en sträng blick och en skarp tillrättavisning. Jag

erfor sedan att folket på orten är böjdt för pietism och hela länet öfversvämmadt af kolportörer. Den pietistiska rörelsen lär emellertid i betydlig mån hafva bidragit till nykterhetens främjande, och brännvin finnes icke att få för pengar, åtminstone icke på landet.

Innan jag för vidare köpte jag en piska och begaf mig sedan till stallet, der jag mot en afgift af 25 öre fick hållkarlens tillåtelse att utvälja en gångare god för skjutsen nästa dag. Följande morgon då jag utträdde på trappan, var hästen redan förspänd, men stod ännu och drömde. När jag uppsteg i skrandan var jag nog ädelmodig att öfverlemna piskan åt skjutspojken, som kanske mera för att pröfva denna än hästen, applicerade ett piskrapp öfver svansroten med den påföljd att djuret tog ett skutt i vädret, men försjönk genast igen i sina morgonbetraktelser. Ändtligen fann kraken för godt att kånka i väg i sakta lunk och hade troligtvis bestämt sig för samma takt hela vägen. Skjutsaren tycktes icke vilja använda piskan och sjelf satt jag stillatigande och åsåg eländet, tills pojken väl ansåg sig böra bryta tystnaden och inledde ett samtal med anmärkningen, att väglaget var besvärligt.

"Ja," sade jag, "för mig går det väl an, men värre blir det för dig då du skall hem på natten, ty nätterna äro mörka."

"Hvasa? skall jag hem på natten?" frågade han helt förvånad.

"Ja visst," svarade jag, "eljest blir det väl ännu besvärligare för dig, ty fodret tyckes icke räcka till för morgondagen."

Detta grep honom. Han satt först och fundrade en stund, sedan började piskrappen att hagla på hästryggen, men hästen förblef lugn som en kogubbe. Jag fattade då piskan och gaf några så kallade stieksmällar på ömtåliga ställen och dessa gjorde bättre verkan.

"Ser du," sade jag, "det går nog."

"Jag märker väl det," svarade pojken, herrn kan utdela både stieksmällar och stieckord."

På Mösjö gästgifvaregård fick jag en präktig middag. Allting var godt utom smöret, som vid genomsnitt företedde ett dåligt utseende. Norrlands-smöret är macadamiseradt med saltbitar och ullhår och ser högst oaptitligt ut. Det kernas vanligtvis i dagliga stugan, der kvinnorna karda och spinna så dammet står högt i taket. Men gästgifvaren föraktade nog icke hvarken smöret eller andra Guds gåfvor, ty han var fet och stoppad som en nykokt pölsa.

De fleste gästgifvare på landet äro till ytterlighet nyfikna, pratsjuka och efterhängsna och i så fall utgjorde denne icke något undantag.

Då en resande anländer, är det en gästgifvares första omsorg att vända hans kappsäck på alla håll

och kanter för att få veta namnet på egaren. Får han dervidlag ingen upplysning, så fäster han uppmärksamhet på att dagboken ligger på bordet. Fin- ner resanden för godt att icke inskrifva sitt namn förr än han är påpelsad, så griper värden sig an och frågar hvart man ärnar sig. Svarar man då: "till nästa gästgifvaregård", så frågar han om han får lof att bjuda på någonting, ty han hoppas då att under tiden lyckas bättre i sina forskningar. Äfven om bjudningen icke mottages, anser han sig dock sedan hafva rätt att fråga hvad man är.

Blir svaret då: "resande", så uppgår ett ljus för honom; "nä, handelsresande!" utropar han, "att jag icke kunde se det, jag har eljest skarp blick, nog ser jag nu att hern är handelsresande." Pro- tēsterar man häremot och förklarar sig endast vara en vanlig resande, så rusar han ut till skjutsaren från den passerade gästgifvaregården för att möjli- gen få någon upplysning. Lyckas heller icke detta, så anser han sig ändå hafva uppfyllt allan rättfär- dighet, hvarför han tager sig en "kläm" och går till sängs.

Apropos! känner ni ett slags menniskor, som kallas profryttare? de öfversvämma Norrland som gräshoppor Egypten. I början af Mars afsluta de sina affärer och vända åter mot söder; den som då reser åt motsatt håll, får nog tillfälle att göra deras bekantskap på stationerna. Ofta då man

nalkas en gästgifvaregård, ser man på afstånd ett föremål, som liknar ett hölass, men vid framkomsten finner man att det är en profryttare, som är insvept i en stor vargskinnspels. Sedan han kommit in och presenterat sig, drager man skinnnet af honom — jag menar vargskinnnet — och finner deruti en spenslig figur med smala ben och benkläder, stora polisonger och bena i nacken.

En ung profryttare bjuder alltid på en äkta "havanna" ur ett elegant fodral, som han fått af en "stilig qvinna", men låter också bjuda sig på en "Kockums la Fama" i nödfall. De äldre, som resa för de största handelshusen, äro "icke goda att se på frukost."

Dessa hafva stora pretentioner, de klandra allting till och med den hederliga syltan, och låta förbud skrifva beställningar i dagböckerna på bräckt skinka och förlorade ägg. Kan det beställda icke presteras vid resenärernas ankomst på nätterna, så vända de ut och in på huset, hvilket är högst obehagligt för den, som redan ligger inom hus och soffer i sin goda säng. För resten börjar meromnämnda sylta att blifva temligen sällsynt, då man kommer upp åt Ångermanland och hon afföses till slut af laken; jag menar icke den i hvilken hon konserverats, utan fisken lake, som är en raritet i Södra Sverige, men i Norrland ganska allmän.

Städerna undvek jag så mycket som möjligt, ty hvad man behöfver för sitt dagliga uppehälle är der tre gånger dyrare, fast ofta sämre än på de bättre gästgifvaregårdarne på landet.

Förstaden till H. passerade jag dock tidigt en morgonstund medan folket ännu hvilade i sömnens famn.

Allt var tyst och stilla, ingen lefvande varelse möttes på vägen utom ett par nattsölare, "två gubbar som gingo i snöfall" och tycktes vara tvenne riktiga, gamla glada "hudikar".

Bondbyarne der på orten hafva besynnerliga namn, såsom Enånger, Njutånger och Harmånger.

Bondånger fans icke, åtminstone icke såsom namn på någon by. Hvad mig sjelf beträffade, så kände jag både harm och ånger öfver att resan hittills gått så sakta, ty ännu hade jag långt till Ångermanland; sedan skulle det gå raskare, hade man sagt mig.

Dagen, då jag skulle inträffa på destinationsorten var på förhand bestämd, men jag hade nu alltför länge låtit uppehålla mig af glada profryttare. Skadan måste repareras och jag nödgades att taga nätterna till hjälp. Om aftnarne sade jag farväl till solen och fortsatte ofta min resa till midnatt, om morgnarne tog jag henne på sängen.

Piskan användes flitigt och var nära nog utsliten, då jag uppnådde gränsen till Ångermanland.

På första gästgivaregård råkade jag ut för en fyllbult, som var utstyrd med röd näsa i blått fält och luktade starkt af Hoffmans droppar.

Han uppmanade mig att skänka den söndriga piskan till skjutsaren söderifrån, ty i Ångermanland voro sådane öfverflödiga.

"Kan fäll tro", sade han, "att I ä en finnefan, som far mot knutpisklande, men här ä vi int' van' ve slikt oty, för här skjutsa vi sjelfve."

Jag invände att kanske piskan just då vore på sin plats, men härpå blef han svaret skyldig, ty han angreps af en våldsam hicka, som hejdade svamlet.

Folklynnet är i Ångermanland lifligare än i Gefleborgs län och ångermanländingen är språksam, uppmärksam och tjenstaktig. Pietismen tyckes äfven göra framsteg och i samma mon börja krogarne att blifva sällsynta. Endast på en eller två gästgivaregårdar kunde jag få bränvin till maten, och på ett ställe försäkrade värdinnan, att det icke fans bränvin i hela socknen utom vissa dagar i veckan, då man kunde få köpa af postiljonen från staden, "men int' mina or' igen", tillade gumman med skälmaktig min.

Hitintills hade vädret varit stilla och lugnt, men med ens bröt ovädret löst. En morgon vaknade jag icke förr än kl. 8 och rummet var då ännu mörkt, ty en hög snödrifva hade hopat sig framför det enda fönstret, som fans i mitt sofrum. Jag

öppnade dörren till den utanför belägna salen; hu då! vinden tjöt så hemskt och snön yrde, så man knappast kunde se något föremål på ett par famnars afstånd.

Till råga på allt fick jag höra att både karlar och pojkar voro ute för att ploga och jag skulle hafva en ladugårdspiga att skjutsa. Ekipaget var just icke af bästa sorten och tömmen, som var förfärdigad af ullgarn, såg icke ut att kunna hålla länge. Sjelf vågade jag icke köra, obekant som jag var med vägen, utan måste helt och hållet öfverlemna mig i pigans händer. Det tycktes emellertid icke vara första gången hon körde och i början gick allting bra, men i första utförsbacken brast ena tömsträngen, hon var icke piga att styra hästen längre och i nästa ögonblick låg ekipaget i en drifva. Sedan tömmen blifvit hopknuten fortsattes den äfventyrliga färden, men snart inträffade samma missöde, ja icke en utan tre eller fyra gånger. Vid framkomsten hade tömmen blifvit nära nog så kort som ett betsel, hvarför flickan, som var praktisk nog, lemnade åkdonet på gästgifvaregården och red barbacka hem med den korta tömmen.

Vid skjutsombytet fick jag till körsven en gosse om tolf år, men en rask och liflig fyr.

"Frys I?" frågade han och kastade en medlidssam blick på min rosiga näsa.

"Åh nej," svarade jag, "det går väl an."

"Ja så," sade han, "då ä de bra, snart ä vi framme."

Derefter drog han några drag ur en påtänd cigarr, räckte den sedan åt mig och utstötte med ett moln af rök ett välment "va' s' go!"

"Nej tack," sade jag under det jag letade fram en liten respipa ur pelsfickan, "jag rökar endast pipa, men min tobak har tagit slut under resan och pipan är nu öfverflödig; vill du ha den, så ta den."

Till en början visste pojken icke hvad han skulle tro, han betraktade först pipan, sedan mig, slutligen utbrast han: "I ska ha tack, den pipan ska bli mitt sällskap när je ä ledsen öfver att je mistat jert."

Hvilken olikhet är det icke emellan en ångermanlänning och en skåning t. ex.

En sydsvensk bondpojke skulle kunna haft samma tankar och varit lika tacksam som denne ångermanlänning tycktes vara för den obetydliga gåfvan, men han är för blyg att uttala hvad han tänker och skulle helt säkert stillatigande emottagit skänken och endast genom ett bondgrin förrådt sin tacksamhetskänsla.

"Dricker du kanske också bränvin?" frågade jag en stund derefter min pratsamme körsven.

"Nej då," svarade han helt förnumstigt, "lagarne ä så stränga nu för ti'en, att om bond' tar en sup, så får han pligta; men förr, då je va liten, fick je

allti' en sup, då je skull' skjutsa i elakt väder, jo dä fick je."

Den 10 Mars hade jag uppnått Westerbottens län. I det landet lefver man nästan uteslutande på salt föda, åtminstone trakterades jag aldrig med något annat än bottenlax och svensk kaviar.

Kölden var bitande och blåsten genomträngande på de stora, kala slätterna. Folklynnnet är sträfft och bittert; befolkningen misstänksam och otillgänglig. Hundarne, som härstamma från Lappmarken, hafva spetsiga, uppstående öron och gråa polisonger. De likna hyenor, äro ilska och tilltagsna och heta icke Trogen eller Snälla såsom bondhundarne i södra Sverige, utan Snappopp eller Djerfva. Bönderna begagna deras skinn till pelskragar och mössor; då de ha rimfrost i skäggen likna de hundarna.

Här börjar man möta en och annan skidrännare, men de tyckas i allmänhet vara kläpare och kunna i öfning och färdighet icke mäta sig med skidlöpare från Norrbottens län, sade man mig. De flesta gående medföra en kälke, hvilken på bakre delen är försedd med ett par upprättstående störar, medelst hvilka kälken skjutes framåt. Vid minsta utförsbacke begagnar man sig på beqvämaste vis af det enkla åkdonet, men eljest står den åkande i framåtlutad ställning med ena benet på kälken, under

det han sparkar bakut med det andra; åkdonen kallas också för sparkkälkar.

En vacker morgon for jag igenom Vesterbottens såkallade skogar. Natten hade varit kall och rimfrost hade lagt sig i digra massor. Träden stodo ännu i sina enkla, hvita morgondrägter innan solen stigit upp, men vid första stråle hon sände, förändrades drägten och tycktes liksom öfversållad af milliontals juveler.

Det var ett vackert, men sorgligt skådespel, ty skogen var till ytterlighet gles; de unga träden tycktes sörja sina fallna kamrater och fällde tårar, då solen betraktade dem. Här och der hade snön på de afhuggna trädstammarna bildat fantastiska figurer, som liksom vålnader tycktes smyga ikring och betrakta förödelser, och den var i sanning oro- väckande.

Hvad mände väl till slut blifva af vårt vackra fädernesland, om inga gränser sättas för den förstörelselust, som på sednare åren så våldsamt förgripit sig på de norrländska skogarne. De flesta träden hålla nu icke mer än 8 å 10 tum i diameter vid roten; för öfrigt bestå skogarne af buskar, som kanske snart nog icke förslå till såkallade stickbuskar, hvarmed man utmärker vägarne på de snöhöljda träsken och slätterna. Märkvärdigt nog stå telegrafstängerna ännu kvar.

Längre fram möttes ögat af en ännu hemskare syn, ty der hade äfven skogseldar härjande framfarit och tagit både rubb och stubb. Svarta förkolnade stammar stueko fram ur den hvita snön och liknade på något afstånd grafvårdar på en stor kyrkogård. Allt var måladt i sorgens färger, ingen lefvande varelse syntes på denna vidsträckta ödemark utom en skata, som satt på en snödrifva och skrattade, hvilket dock missklädde henne, ty hon bar ju också sorgdrägt.

Jag hade sett nog och önskade icke se mera af Vesterbottens län. Allmogens vinteråkdon äro tilltagna i stora dimensioner, så att man mycket beqvämt i liggande ställning kan utsträcka sig i dem efter hela sin längd, och häraf begagnade jag mig ofta för att sofva bort tiden och söka glömma hvad jag sett.

Då jag hann till Norrbottens län hade jag icke skäl att ändra mitt nya sätt att färdas, ty äfven der mötte mig samma sorgliga syn.

Befolkningen är der i allmänhet mera vänligt sinnad mot resande, men icke destomindre blef jag antastad af en ilsken bonde under ett uppehåll vid ett skjutsombyte och utan ringaste anledning öfverhopad med skällsord och grofheter.

Jag satt resfärdig i mitt åkdon och åhörde med lugn hans bittra utfall, men just då min skjutsare utträdde från hållstugan, framrusade en ondsint hund,

som under ett häftigt skall tycktes vilja angripa bondens nedre extremiteter. Denne, å sin sida, ville sätta sig till motvärn, men halkade dervid och störtade ned från en snödrifva. "Jag tror du blef också nedskäld," ropade jag till honom, hvarefter jag retirerade i god ordning och lät de stridande parterna sköta sig sjelfva.

På aftonen gjorde jag mitt intåg i en liten stad af gamla stilen. Yttre belysningen erhöles från lyktor, som hängde på tåg, hvilka voro spända tvärs öfver gatorna från ett hus till annat.

På hotellet mottogs jag af en skänkjungfru, som talade en högst egendomlig dialekt. Hon bråkade väl mycket med "dom här" och "dom der" och sade sig vara stockholmska, men modersmålet röjde henne snart och blekingskan vardt upptäckt.

Då jag helt oväntadt framförde en helsning från Karlskrona utbrast hon: "Åh tjyfvingen!"

I anletsdragen kunde man dock icke spåra den blekingska typen; hon såg ut som en frostbiten lilja.

Efter 13 dagars resa såg jag äntligen Neder-Kalix, der jag ärnade uppehålla mig en relativt längre tid. Då jag färdades utefter den isbelagda Kalixelfven, gjorde skjutsaren mig uppmärksam på min blifvande bostad, som låg alldeles isolerad på en höjd vid stranden af elfven. Alla rummen tycktes vara illuminerade, men det var blott en reflex från

den nedgående solen. På trappan stod ett föremål, som jag i början tog för en snögubbe, men snart märkte jag någon rörelse, och vid närmare betraktande kunde jag förstå, att det var min i förväg engagerade hushållerska, som stod och neg. Hon var iklädd ett hvitt förkläde och för öfrigt hvit ända upp i håret, ty hon hade varit sysselsatt med bak. Då hon öppnade köksdörren för att intaga mina ytterstöflar, såg jag en hare och ett knippe snöripor och märkte stekos af vildt. Varmt bröd, varm aftonvard och en varm vän; jo jo! så kan det slumpa till äfven i det kyliga Norrland.

Följande dag gick jag ut att bese "staden", hvilken består af fyra eller fem gator, som löpa parallelt med hvarandra och äro bebyggda med små kojor, på hvilka dörrarne äro tillbommade och fönsterluckorna tillskrufvade. Man kunde tro att befolkningen var utdöd, ty icke en menniska syntes till, nej icke en gång en katt.

Dessa kojor tillhöra bönder, som hafva lång väg till kyrkan, och begagnas af dem till bostäder, då de om lördags aftnarna ankomma för att göra sina uppköp.

De qvarligga då vanligtvis natten öfver för att om söndagen bevista gudstjensten.

Vårfrudag på morgonen såg jag rök uppstiga ur alla skorstenar, och begaf mig ut för att se hvad som var på färde. Men då, må ni tro, var det

annat lif i staden: muntra skrattsalvor öfver allt på gatorna, skämt och sång i hvarenda stuga, och då dörrarne öppnades, utströmmade ångor af kaffe och Hoffmans droppar, hvilka sednare begagnas som surrogat för bränvin. Vid dessa tillfällen äro de gamle icke med; ungdomen öfverlemnas helt och hållet åt sig sjelf, och dagen är en af de gladaste på året.

Ofvanför denna såkallade kyrkostad ligga tingshuset, skolhuset, och flera andra ganska nätta byggnader, som bebos af herrskapsfolket. Min bostad är, som sagdt, högt belägen och jag har derifrån en vidsträckt och vacker utsigt. Flera vägar korsa hvarandra på elfven, som dagen igenom företter en liflig och brokig taffla af skidlöpare utaf båda könen, lappar med sina renar, och norrbottingar i grönmålade slädar och eldröda fällar. Qvinnorna sitta vanligtvis inpackade i flera schalar och visa endast en röd nästipp, som sticker fram ur byllet, men karlarne hafva nätta och ändamålsenliga dräkter. Mössorna äro af skinn, vanligen försedda med en röd bandros i naeken, och kunna nedfällas för öronen. Utanpå den långa rocken bäres ikring lifvet en bred gördel, som skyddar hela magen och en del af bröstet. Den är förfärdigad af ullgarn i flera färger och tillknytes vid ena sidan med hängande ändar. Yttre fotbeklädnaden utgöres af träskor med lappsk façon, försedda med skaft af ofärgadt läder, hvilka räcka upp till knäna och gå utanpå benklä-

derna. För att skydda desto bättre fasthållas de nedanför knäna af ett rödt band med hängande ändar. De äldre karlarna förekomma dock mest i långa pelsar. Bönderna beta icke Ola Persson eller Jöns Nilsson som i södra Sverige, utan Lundbäck, Sundbäck och Elfvelin.

Norrbottingen är sedan gammalt känd som slösare och har ofta blifvit klandrad därför att han icke under de goda åren vill spara för de möjligen kommande missväxtåren. I detta omdöme kan jag icke instämma, åtminstone är förhållandet icke så inom Neder-Kalix stora socken. Den välbergade bonden lever med sin familj ytterst tarfligt i hvardagslag — födan består vintertiden hufvudsakligast af hårdt bröd, mjölk och salt fisk — men han är gästfri och stolt, och då en främling anländer vill han gerna bjuda hvad huset förmår; trakteringen består då af kaffe med flera sorter hembakadt småbröd, men det är också allt. Tillfölje af min ställning i samhället kommer jag ofta i beröring med allmogen, men hitintills har jag aldrig i någon bondgård blifvit bjuden på vin eller bränvin. Hur det tillgår vid högtidstillfällen är mig obekant; förmodligen utvecklas väl då någon lyx, men så är det väl öfverallt i landet.

Sällskapstonen bland herrskapsfolket är glad och hemtreflig. Man kommer ofta tillsammans under de långa vinteraftnarne och roar sig i all enkelhet

och på gammaldagsvis med ringdans och sång. Ofta kan man efter supén få höra hela sällskapet, både herrar och damer, uppstämman en unison sång och vanligtvis väljer man då någon gammal fosterländsk, såsom "Det gamla Götha lejon hvilar," eller "Varmare väl mångstäds lyser solen" o. d.

Lappfolk besöka ofta Neder-Kalix för att göra uppköp af mjöl och dylikt. De hafva vanligtvis godt om pengar, men blygas icke att tigga. Pappersmynt taga de icke gerna vid vexling; silfver skall det vara.

Den tid är kanske icke så aflägsen, då lapparne icke mera finnas till i den gamla hembygden, der de tillbringa ett fritt och lyckligt lif, ty de undanträngas allt mer och mer af nybyggare och lära ofta blifva illa behandlade.

En lappfamilj ligger för närvarande med en stor renhjord ett par mil ofvanför Neder-Kalix och har i dagarne slagtat en mängd djur, så att här för närvarande är god tillgång på färskt renkött, eljest har jag hitintills mest lefvat af fogel och kalkkött.

Vid slagten drifves hela hjorden ut på en myr och sedan första offret blifvit utsedt kastar bödeln med säker och öfvad hand en snara ikring dess hals. Ögonblicket derefter stötes knifven i bringan på det stackars djuret, som derefter lössläppes och får springa hvar det behagar! Men länge dröjer det icke innan det värstannar och stirrar på snön med nedsänkt hufvud,

stretande med frambenen, som om det i denna ställning ville försöka att hålla balansen; strax derefter ligger det liföst på snön. Under tiden har slagturen utsett ett nytt offer, hvilket han på samma sätt expedierar.

Vintern häruppe känns icke så kall som man i allmänhet föreställer sig. Termometern visar visserligen 30 å 31 grader, men det är vanligtvis lugnt och stilla vid så hög köldgrad och den eviga snön i de höga drifvorna besvärade mig mer än kölden. Under första hälften af april föll mycket snö och snöyra inträffade ofta. Den 23 i samma månad visade sig de första förebudena till vår i skepnad af en kråka och en — positivspelare. Den musik, som exequeras af dessa båda, är ju temligen enformig, men jag föredrager dock att höra kråkans. I min hembygd egnade jag henne sällan någon uppmärksamhet, men nu lyssnar jag med välbehag till hennes musikaliska föredrag. Det är någonting tilltalande, någonting melankoliskt i dessa hemlandstoner, och det är just det fina i kråksången. I slutet af maj började de ofantliga snömassorna att smälta ned, och en fräsande bäck genomskar vägen till min bostad och störtade sig från trädgården hufvudstupa i elfven. *Caltha palustris* började nu höja sitt gullgula hufvud ur dyn, sädesärlan trippade på de nakna jordfläckarne och bofinken, som hittills endast låtit höra halfqvädna visor, sjöng nu sina nummer dakapo.

Snart tillkännagåfvo väldiga då, att islossningen tagit sin början och på tredje dagen derefter hade elfven helt och hållet afkastat sina bojor, så att laxfiskena kunde "utslås" och flottningsarbetet begynna. Fyra ångbåtar från Carlsborgs sågverk, som är beläget vid mynningen af elfven och en mil från Neder-Kalix, hafva fullt upp att göra med bogsering af timmerflottor och i Carlsborgs hamn, der en liffig verksamhet är rådande, äro nästan alla europeiska nationers flaggor representerade. En mängd fartyg väntar på last af trävaror, hvaraf den ojemförligt största delen skall exporteras till Frankrike.

Lapparne hafva nu dragit sig upp mot fjellen, men i stället har en mängd kringstrykande finnar börjat att visa sig. Dessa lära regelbundet infinna sig hvarje vår och äro ganska väl bevandrade i Neder-Kalix. De flesta tala svenska någorlunda hjälpligt, men på manligt och qvinligt kön göra de ingen skilnad i sitt tal. "Ä' han inne?" hör jag dem ofta spörja, då de önska få tala med min hushållerska, och ordet hon tyckes vara alldeles öfverflödigt i deras språk. De äro i allmänhet illa anskrifne på orten och betraktas af svenska befolkningen med stort mistroende. Ofta göra de sig också skyldige till svåra förbrytelser och efter hvarje sådan begifva de sig skyndsamt öfver gränsen mot Ryssland och undgå oftast de svenska myndigheternas näpst. Inbrottsstöldar äro icke ovanliga, isyn-

nerhet under de ljusa sommarnätterna, då tjuften desto bättre kan orientera sig i rummen, innan han aflyfter det utifrån tillspikade fönstret och klifver in. Man berättar, att en finne vid namn Pellika, som gjort dessa slags stölder till sin specialitet, hade vid ett dylikt tillfälle varit försedd med ett stulet ekipage, i hvilket han från fönstret utkastade en hel famn sängkläder, som han annekterat i en säng i rummet innanför. Sedan vagnen blifvit fullpackad med hvarjehanda, bar det af till en bekant lönkrog, der han stannade för att med värden glädja sig öfver det gjorda kapet, men knappt hade han hunnit in om dörren, förr än en liten spenslig och puckelryggig skraddare kröp fram ur sängkläderna och återvände så gladelig mot hemmet med både lasset och det stulna ekipaget. Stundom uppträda hela band af beväpnade finnar och tilltvinga sig mat och dryck i de aflägsset liggande gårdarne och osäkerheten har på sista tiden blifvit så stor, att Kalixborna sett sig nödsakade att hos länsstyrelsen begära handräckning.

På sommaren besökte jag Öfver-Kalix och fick då tillfälle att se verkliga skogar, ty så långt upp har skogsförödelsen ännu icke sträckt sig. Trakten är der mera bergig och vild än i Neder-Kalix och det är en högtidlig dysterhet i dessa stora, mörka skogar, der man kan färdas många mil utan att möta någon menniska. I längden skulle väl denna enslighet hafva verkat nedslående på lynnet, och det

var därför en välkommen omvexling att vid framkomsten finna menigheten församlad på marknad, der ett rörligt och muntert lif var rådande.

Efter begäran af kommunalnämndens ordförande och enligt länsstyrelsens förordnande, hade jag rest upp för att med råd och dåd bistå de sjuka under marknaden, och genom anslag på husknutarne hade allmänheten i förväg underrättats om min ankomst.

Apotek fans ej på orten, men i Neder-Kalix hade jag fullpackat en liten kista med kuranta varor, och som en annan doktor Dulcamara intågade jag öfver marknadsplatsen och hamnade på gästgifvaregården, der jag genast började mitt "geschäft".

Nu gälde det för infödingarne att passa på tillfälle, ty endast två gånger på året fans läkare att tillgå på orten. "Ack, den som nu hade varit sjuk!" tänkte kanske mången af de nyfikna gummorna, som stodo utanför mitt fönster och sträckte hals för att kunna se hvad som förehades inne i rummet.

Folktypen i Öfver-Kalix är icke densamme som i Nederkalix; männen äro i allmänhet resliga till växten och hafva regelbundna anletsdrag och mörk hy. Drägten är egendomlig, somliga äro klädda i gräsgröna, andra i högröda tröjor, och dialekten är nästan obegriplig för den oinvigde.

Från Lappberget, som är beläget i Bränna socken, har man en vidsträckt utsigt och i klart väder kan man derifrån få skåda midnattssolen lika väl

som från Avasaksa, men under mitt vistande på orten var himlen lika mulen som ansigtet på en af Albions söner, med hvilken jag vid tillfället sammanträffade. Han hade ju rest upp med förhoppning att få taga det egendomliga skådespelet i betraktande, men blifvit sviken i sina förväntningar; för öfrigt var han misslynt därför att han icke på gästgifvaregårdarne kunnat få "färska lakan, heller icke färska handtucar."

Vid nedresan föredrog jag att följa med strömmen, oaktadt sådane resor just icke alltid aflupo så lyckligt, men det båtlag, som anlätades, var ett bland de bästa och hade alltid haft god tur med sig.

Vägen gick genom väldiga forsar bland stenar och stockar. Båten, som var 25 å 26 fot lång och så smal, att två personer knappast kunde sitta i bredd, roddes af fyra "gröntröjor" och styrdes af en "rödtröja." Då vi nalkades den så kallade Långforsen, reste sig den röde och stod tyst, allvarlig och orörlig med blicken oafåtligt fästad på samma punkt, alldeles som han stått för att fotograferas.

Roddarne arbetade allt hvad tyget kunde hålla, för att hejda farten så mycket som möjligt, men icke destomindre ströko vi igenom med en svindlande hastighet.

Det är en egendomlig känsla af oro och ängslan, då man ser sig alldeles omhvärfd af elfvens yrande skum, men modet växer för hvarje gång man

sluppit helskinnad undan, och till sist känner man sig midt i forsen så glad som den gladaste lax.

Sommarnöjerna i Neder-Kalix utgjordes af fiske-turer på elfven samt lustfärder till Haparanda och Carlsborgs sågverk, på hvilket sednare ställe förvaltaren hade en lysande fest för de främmande sjökaptenerna.

Skolhuset blef af ett resande teatersällskap inredt till ett Thaliatempel, men tiden var kanske icke den lämpligaste för dylika nöjen. Sällskapet bestod af en primo amoroso, som tillika var direktör, samt en prima donna och en secunda. Secundan gjorde äfven tjänst som garderobière och biljettförsäljerska, men båda dessa befattningar voro visst ganska lätt-skötta.

På efterhösten skulle jag lemna orten, men blef dessförinnan föremål för Kalixboarnas vanliga uppmärksamhet och välvilja, hvilka denna gång yttrade sig i en afskedsfest på ångbåten, som skulle föra mig söderut. Både minnets och löftets bågare tömdes vid tillfället och känslorna gäfvo sig luft i följande visa.

Hjertat vill brista,
snart skall jag mista
hemmet, jag egt, och mång' redliger vän;
käraste bröder!
nu emot söder
nordiska vintern ju drifver mig hän.

Torka bort tåren,
snart kommer våren;
snötäcket lyftes och jorden blir grön.

Forsarne ryta,
bäckarne flyta;
vintern var ståtlig, men våren är skön.

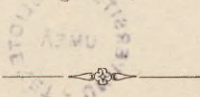
Snart uti Kalix
guld öfver salix
Flora strör ut på hvar grönskande qvist.
Björkarne knoppas;
bofinken hoppas
bygga sitt bo der han byggde det sist.

Då vill jag hasta
hit, och ej rasta
förr än jag funnit er alla igen.
Nu vill jag tacka,
sen' skall jag packa;
minnet mig följer, farväl hvarje vän!

Innehåll.

	Sid.
Till Kurres läsare	5
Efter studentexamen i Lund	6
Kurres första kamrater:	
I. Rulle	15
II. Sviribus	17
III. Fadern	19
IV. Samuel	21
V. Den starke	23
VI. Putte	25
Ett stycke krigshistoria	27
Dagen efter	33
Bref till Rulle	42
Oskuld	46
Magisterpromotion i Lund	48
Sommarferierna	61
En borgarebal i Lund	65
En fest till fäderns minne	71
Valhallsgille	76
De konskriberade i Lund	80
Beväringjsvisa	86
Den 1 Maj i Lund	89
Hans och Karna	94
Schweizerlif i början af 50-talet	100
I koleratid	108
Ett kungligt besök i Lund	117
Impromptu	122
Huruledes "griphummern" gick i fällan	126
Metamorfos	133
I tentamen	142
Kandidatvisa	152
Interiör från anatomisalen i Lund	159
Militärlif	166
Impromptu	176
På Julle von P—s födelsedag	177
Reseminnen från norra Sverige	179

Innehåll

Sida

1	Titel	1
2	Öfversigt	2
3	1. Inledning	3
4	2. Om författaren	4
5	3. Om ämnet	5
6	4. Om följande	6
7	5. Om följande	7
8	6. Om följande	8
9	7. Om följande	9
10	8. Om följande	10
11	9. Om följande	11
12	10. Om följande	12
13	11. Om följande	13
14	12. Om följande	14
15	13. Om följande	15
16	14. Om följande	16
17	15. Om följande	17
18	16. Om följande	18
19	17. Om följande	19
20	18. Om följande	20
21	19. Om följande	21
22	20. Om följande	22
23	21. Om följande	23
24	22. Om följande	24
25	23. Om följande	25
26	24. Om följande	26
27	25. Om följande	27
28	26. Om följande	28
29	27. Om följande	29
30	28. Om följande	30
31	29. Om följande	31
32	30. Om följande	32
33	31. Om följande	33
34	32. Om följande	34
35	33. Om följande	35
36	34. Om följande	36
37	35. Om följande	37
38	36. Om följande	38
39	37. Om följande	39
40	38. Om följande	40
41	39. Om följande	41
42	40. Om följande	42
43	41. Om följande	43
44	42. Om följande	44
45	43. Om följande	45
46	44. Om följande	46
47	45. Om följande	47
48	46. Om följande	48
49	47. Om följande	49
50	48. Om följande	50
51	49. Om följande	51
52	50. Om följande	52
53	51. Om följande	53
54	52. Om följande	54
55	53. Om följande	55
56	54. Om följande	56
57	55. Om följande	57
58	56. Om följande	58
59	57. Om följande	59
60	58. Om följande	60
61	59. Om följande	61
62	60. Om följande	62
63	61. Om följande	63
64	62. Om följande	64
65	63. Om följande	65
66	64. Om följande	66
67	65. Om följande	67
68	66. Om följande	68
69	67. Om följande	69
70	68. Om följande	70
71	69. Om följande	71
72	70. Om följande	72
73	71. Om följande	73
74	72. Om följande	74
75	73. Om följande	75
76	74. Om följande	76
77	75. Om följande	77
78	76. Om följande	78
79	77. Om följande	79
80	78. Om följande	80
81	79. Om följande	81
82	80. Om följande	82
83	81. Om följande	83
84	82. Om följande	84
85	83. Om följande	85
86	84. Om följande	86
87	85. Om följande	87
88	86. Om följande	88
89	87. Om följande	89
90	88. Om följande	90
91	89. Om följande	91
92	90. Om följande	92
93	91. Om följande	93
94	92. Om följande	94
95	93. Om följande	95
96	94. Om följande	96
97	95. Om följande	97
98	96. Om följande	98
99	97. Om följande	99
100	98. Om följande	100
101	99. Om följande	101
102	100. Om följande	102
103	101. Om följande	103
104	102. Om följande	104
105	103. Om följande	105
106	104. Om följande	106
107	105. Om följande	107
108	106. Om följande	108
109	107. Om följande	109
110	108. Om följande	110
111	109. Om följande	111
112	110. Om följande	112
113	111. Om följande	113
114	112. Om följande	114
115	113. Om följande	115
116	114. Om följande	116
117	115. Om följande	117
118	116. Om följande	118
119	117. Om följande	119
120	118. Om följande	120
121	119. Om följande	121
122	120. Om följande	122
123	121. Om följande	123
124	122. Om följande	124
125	123. Om följande	125
126	124. Om följande	126
127	125. Om följande	127
128	126. Om följande	128
129	127. Om följande	129
130	128. Om följande	130
131	129. Om följande	131
132	130. Om följande	132
133	131. Om följande	133
134	132. Om följande	134
135	133. Om följande	135
136	134. Om följande	136
137	135. Om följande	137
138	136. Om följande	138
139	137. Om följande	139
140	138. Om följande	140
141	139. Om följande	141
142	140. Om följande	142
143	141. Om följande	143
144	142. Om följande	144
145	143. Om följande	145
146	144. Om följande	146
147	145. Om följande	147
148	146. Om följande	148
149	147. Om följande	149
150	148. Om följande	150
151	149. Om följande	151
152	150. Om följande	152
153	151. Om följande	153
154	152. Om följande	154
155	153. Om följande	155
156	154. Om följande	156
157	155. Om följande	157
158	156. Om följande	158
159	157. Om följande	159
160	158. Om följande	160
161	159. Om följande	161
162	160. Om följande	162
163	161. Om följande	163
164	162. Om följande	164
165	163. Om följande	165
166	164. Om följande	166
167	165. Om följande	167
168	166. Om följande	168
169	167. Om följande	169
170	168. Om följande	170
171	169. Om följande	171
172	170. Om följande	172
173	171. Om följande	173
174	172. Om följande	174
175	173. Om följande	175
176	174. Om följande	176
177	175. Om följande	177
178	176. Om följande	178
179	177. Om följande	179
180	178. Om följande	180
181	179. Om följande	181
182	180. Om följande	182
183	181. Om följande	183
184	182. Om följande	184
185	183. Om följande	185
186	184. Om följande	186
187	185. Om följande	187
188	186. Om följande	188
189	187. Om följande	189
190	188. Om följande	190
191	189. Om följande	191
192	190. Om följande	192
193	191. Om följande	193
194	192. Om följande	194
195	193. Om följande	195
196	194. Om följande	196
197	195. Om följande	197
198	196. Om följande	198
199	197. Om följande	199
200	198. Om följande	200

0,75

15676

Pris 2 Kronor

12